

33564

KOLEDAR

(Vestnik)

XLII.

šolske Družbe sv. Cirila in Metoda

v Ljubljani

za prestopno leto

1928.

Izdalo in založilo vodstvo.

Cena 15 Din

V Ljubljani.

Tisk „Narodne tiskarne“.
(Odgovoren Fr. Jezeršek.)

1927.

Rodoslov

našega kraljevskega doma.

Sve za krst častni
i svobodu zlatnu!
Geslo dinastije.

Nj. Veličanstvo kralj **Aleksander I.**, rojen na Cetinju dne 17. XII. (4. XII.) 1888; poročen dne 8. VI. 1922 z Njenim Veličanstvom **Marijo**, princezo rumunsko, rojeno dne 9. I. 1900.

Nj. Kralj. Visočanstvo kraljevič prestolonaslednik **Peter**, rojen dne 6. IX. 1923.

Kraljeva roditelja: Nj. V. kralj **Peter I. Veliki, Osoboditelj in Ujedinitelj**, † 16. VIII. 1921 in kneginja **Zorka**, † 4. III. 1890.

Kraljev brat: Nj. Kralj. Visočanstvo kraljevič **Gjorgje**, rojen na Cetinju dne 8. IX. 1887.

Kraljeva sestra: Nj. Visočanstvo princeza **Jelena**, rojena na Reki dne 5. XI. 1884, poročena v Petrogradu s knezom Jovanom Konstantinovičem dne 21. VIII. 1911.

Kraljev stric: Nj. Visočanstvo knez **Arsenije Karagjorgjevič**, brat Nj. V. kralja Petra, roj. dne 16. IV. 1859.

Kraljev bratranec: Nj. Visočanstvo knez **Pavle**, sin kneza Arsenija, rojen dne 27. IV. 1893., poročen z grško princezo **Olgo**, rojeno dne 29. V. 1903. Njun sin: knez **Aleksander**, rojen dne 13. VIII. 1924.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

a) grb:

Dvoglavi beli orel v poletu na rdečem ščitu; vrh obeh glav krona kraljevine; na prsih ima orel ščit, na katerem so: srbski grb (bel križ na rdečem ščitu), hrvatski grb (25 polj, ki so menjaje se rdeča in srebrna) in slovenski grb (tri zlate šesterokrake zvezde nad belim polumesecem na modrem ščitu).

b) barve:

Državne: modra bela rdeča,
srbske: rdeča modra bela, hrvatske: rdeča bela modra,
slovenske: bela modra rdeča.

π. © 33.564 e

030024108

Leto 1928.

je prestopno in ima 366 dni (med temi 53 nedelj in 14 katoliških cerkvenih praznikov všteti leta 1911. odpravljene); začne se z nedeljo in konča s ponedeljkom.

Začetek leta 1928.

Občno in drž. leto se začne novega leta dan, 1. prosinca, katoliško cerkveno leto 1. adventno nedeljo 2. grudna 1927, pravoslavno cerkveno leto 14. prosinca 1928.

Godovinsko število.

Zlato število	10	Rimsko število	11
Epakta ali lunino kazalo VIII		Nedeljska črka	AG
Solnčni krog	5	Letni vladar: Merkur.	

Odpravljene cerkveni prazniki.

1. Svečnica (2. II.), 2. Marijino oznanjenje (25. III.), 3. velikonočni ponedeljek, 4. binkoštni ponedeljek, 5. mali šmarin (8. IX.), 6. sv. Štefan (26. XII.).

Državni prazniki.

1. **Ciril in Metod**, slovanska apostola: dne 24. vel. travna.
2. **Vidov dan**: dne 28. rožnika v spomin junakov, padlih za vero in domovino.
3. **Ujedinjenje SHS**: dne 1. grudna.
4. **Aleksandrov dan**: dne 17. grudna (rojst. dan kralja Aleksandra I.)

Znamenja luninih plemen.

Mlaj ☾ Prvi krajec ☾ Ščip ☾ Zadnji krajec ☾

Mraki leta 1928.

Leta 1928. bodo 3 solnčni in 2 lunina mraka. Prvi solnčni mrak bo 19. vel. travna ob 14:12; drugi 17. rožnika ob 21:27 — obakrat pri nas nevidno — tretji delni 12. listopada ob 8:33 do 21:52 — pri nas vidno — Luna bo mrknila 3. rožnika ob 12:31 in 27. listopada ob 9:33 — obakrat tu nevidno.

PROSINEC ★ JANUAR

Srbsko: Janjvar.

Luž.-srb.: Wulki różk.

Hrvatsko: Siečanj.

31 dni.

Poljsko: Styczeń.

Češko: Leden.

Rusko: ЯНВАРЬ.

Dnevi		Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
K.: Jezus obrezan 8. dan. Luk. 2.				
1	Ned.	Novo leto Obr. Gsp.	19 Ned. otec	Dragovit
2	Pon.	Ime Jezusovo	20 Danilo	Zlatan
3	Tor.	Genovefa	21 Julijana	Slavimir
4	Sred.	Tit, šk.	22 Anastazij	Dobromir
5	Čet.	Telesfor, p. m.	23 10 muč. kretskih	Grozdana
6	Pet.	Sv. trije Kratji.	24 badnji dan	Darin
7	Sob.	Zdravko, Val. ☸	25 Božič. Rojstvo G.	Svetoslav
K.: 12letni Jezus v templju. Luk. 2.				
8	Ned.	1. po razgl. G. Sv. dr.	26 Zbor Bogorodičin	Bogoljub
9	Pon.	Julijan	27 Štefan, 1 muč.	Nikosava
10	Tor.	Pavel, pušč.	28 20.000 muč.	Dobroslov
11	Sred.	Higin, p. m.	29 Betleh. deca	Božidar
12	Čet.	Arkadij, m.	30 Anizij	Bodigoy
13	Pet.	Veronika, d.	31 Melanija	Bogomir
14	Sob.	Srečko Nol., sp. ☾	1/1 Novo leto 1928	Neda
K.: O ženitnini v Kani Gal. Iv. 2.				
15	Ned.	2 po razgl. G.	2 Silvester, p.	Radoslav
16	Pon.	Marcel	3 Evstahij	Tmislava
17	Tor.	Anton, pušč.	4 Malahija	Zvonimir
18	Sred.	Sv. Petra stol v R.	5 Krstov dan	Vera
19	Čet.	Kanut, kr.	6 Bogojavljenje	Hranimir
20	Pet.	Fabijan in Seb. m.	7 Zbor Iv. Krst.	Žitvojin
21	Sob.	Agna, d. m.	8 Jurij in Em.	Janja
K.: Jez. ozdravi gobavega. Mat. 8.				
22	Ned.	3. po r. G. Vinko ☸	9 Paljevko	Sviloy
23	Pon.	Zaroka Marije D.	10 Gregor Niški	Voljica
24	Tor.	Timotej	11 Teodozij	Milislava
25	Sred.	Spreobr. sv. Pavla	12 Tatijana	Kosava
26	Čet.	Polikarp, šk. m.	13 Jermilo	Vsevlst
27	Pet.	Ivan Zlat., c. uč.	14 Sava	Dušana
28	Sob.	Roger in tov., m.	15 Pavel Tivejski	Dragomil
K.: Vihar na morju. Mat. 7.				
29	Ned.	4. po r. G. Fran S. ☸	16 Verige sv. Petra	Gorislava
30	Pon.	Martin, d. m.	17 Anton Veliki	Desislav
31	Tor.	Peter Nol.	18 Makso	Divna
Dan zraste za 1 uro 1 min.				
Dan je dolg 8 ur 25 min. do 9 ur 26 min.				

Beležke.

SVEČAN ★ FEBRUAR

Srbsko : Фебруар.

Luž.-srb. : Maly różk.

Hrvatsko : Veljača.

☾ 29 dni. ☽

Poljsko : Luty.

Češko : Unor.

Rusko : Февраль.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1 Sred.	Ignacij, šk. m.	19 Makarij Egipt.	Budmil
2 Cet	Svečnica	20 Jevtimij	Ljubomira
3 Pet.	Blaž	21 Maksim	Bojmir
4 Sob.	Veronika	22 Timotej, ap.	Daroslav
K. : O delavcih v vinogradu. Mat. 20.			
5 Ned.	70nica. Dobrosl. ☿	23 Triod. Klemen	Jagoda
6 Pon.	Doroteja	24 Ksenija	Žalimir
7 Tor.	Romuald, op.	25 Gregor	Malina
8 Sred.	Ivan Mat., sp.	26 Ksenofont	Zvezdodrag
9 Čet.	Apolonija, d. m.	27 Prenos moči I. Zl.	Blagoslava
10 Pet.	Školastika, d.	28 Efrem Sírski	Vojmil
11 Sob.	Adolf, škof	29 Pr. moči Ign. B.	Dobrana
K. : O sejalcu in semenu. Luk. 8.			
12 Ned.	60nica. Evtlija	30 3 vel. jerarhi	Zvonimir
13 Pon.	Katarina ☾	31 Kir in Ivan	Vrativoj
14 Tor.	Zdravko, Valentin	1/2 Trifun	Cvetna
15 Sred.	Favstin, m.	2 Srečanje Gosp.	Ljuboslava
16 Čet.	Julijana, d. m.	3 Sim. in Ana	Strahomir
17 Pet.	Donat, m.	4 Izidor Peluz.	Vesela
18 Sob.	Simeon, šk. m.	5 Zadušn. Agata	Dobrana
K. : Jezus ozdravi slepca. Luk. 18.			
19 Ned.	50nica. Julijan, m.	6 Vukol	Bratomil
20 Pon.	Elevterij	7 Parteacij	Drago
21 Tor.	Pust. Maksimil. ☿	8 Sava II.	Miloslav
22 Sred.	† Pepelnica. Petra st.	9 Nikifor	Gojslav
23 Čet.	Peter D., c. u.	10 Haralamko	Čudomil
24 Pet.	Prestopni dan	11 Jurij Krat.	Divka
25 Sob.	Matija, ap.	12 Melenitj	Bludomir
K. : Hudič izkuša Jezusa. Mat. 4.			
26 Ned.	I. postna. Valburga	13 Martinijan	Nikna
27 Pon.	Aleksander	14 Ciril, sl. a. v.	Inoslav
28 Tor.	Leander ☾	15 Onizim	Sodka
29 Sred.	Kv. Roman, op.	16 Pantelij	Nedaš

Dan zraste za 1 uro 30 min.

Dan je dolg 9 ur 28 min. do 10 ur 58 min.

Beležke.

SUŠEC ★ MAREC

Srbsko: Март.
Hrvatsko: Ožujak.
Češko: Březen.

☾ 31 dni. ☽

Luž.-srb.: Nalětnik.
Poljsko: Marzec.
Rusko: Мартъ.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1 Čet.	Belko (Albin)	17 Teod. in Tiron	Belin
2 Pet.	Simplicij	18 Lev Vel., p.	Milana
3 Sob.	Kunigunda, ces.	19 Arhip	Mislav
K.: Jez. izprem. na gori. Mat. 17.			
4 Ned.	2. postna. Kazimir	20 Lev šk.	Sladoje
5 Pon.	Evzebij, m.	21 Timotej	Danica
6 Tor.	Miroslav ☿	22 Evgen	Zvezda
7 Sred.	Tomo A., c. u	23 Polikarp	Jelen
8 Čet.	Ivan božji, sp.	24 Najd. glave Iv. K.	Bodin
9 Pet.	Františka, vd.	25 Tarazij	Danimir
10 Sob.	40 mučencev	26 Porfirij, šk.	Stana
K.: Jezus izžene hudiča. Luk. 11.			
11 Ned.	3. post. Heraklij	27 Prokop	Radoja
12 Pon.	Gregor Vel., p.	28 Vazilij	Božana
13 Tor.	Rozina	29 Kasijan	Svetovid
14 Sred.	Sredi posta ☾	1/3 Evdoksija	Desimir
15 Čet.	Klemen M. D., sp.	2 Teodot	Velislav
16 Pet.	Radovan (Hilarij)	3 Evtropij	Ljubislava
17 Sob.	Jedert, d.	4 Gerazim, p.	Budimir
K.: Jezus nasiti 5000 mož. Iv. 6.			
18 Ned.	4. postna. (sred.)	5 Konon	Slavoljub
19 Pon.	Josip, ž. M. D.	6 42 mučenikov	Zlata
20 Tor.	Niketa, m.	7 Vaz lij	Vlada
21 Sred.	Benedikt ☿	8 Teofor	Tuga
22 Čet.	Oktavijan, m.	9 40 mučenikov	Slavo
23 Pet.	Viktorin, m.	10 Kodrat	Dražislav
24 Sob.	Gabrijel, v. a.	11 Sofronij Jeruz.	Jaroslav
K.: Judje hočejo Jez. kamenj. Iv. 8.			
25 Ned.	5. p. (tiha) Ozn. M. D.	12 Teofan	Predrag
26 Pon.	Emanuel	13 Nicefor, sp.	Srdan
27 Tor.	Rupko, šk.	14 Benedikt	Stanimir
28 Sred.	Ivan Kapistran ☾	15 Agapij (I bd.)	Uma
29 Čet.	Ciril, m.	16 Savin	Branivoj
30 Pet.	Žal. M. b. Angela	17 Aleksij (II bd.)	Pribislav
31 Sob.	Modest, šk.	18 Ciril	Mojmir

Dan zraste za 1 uro 46 min.

Dan je dolg 11 ur 2 min. do 12 ur 48 min.

Beleške.

MALI TRAVEN ★ APRIL

Srbsko: АПРИЛ.
Hrvatsko: Travanj.
Češko: Duben.

☾ 30 dni. ☽

Luž.-srb.: Jutrownik.
Poljsko: Kwiecień.
Rusko: Апрель.

Dnevi		Za rimske katoličane	Za pravoslavne		Narodna imena
K.: Jez. prihod v Jeruz. Mat. 21.					
1	Ned.	6. postna. (cvetna)	19	Hzizant	Mutimir
2	Pon.	Fran Pavl.	20	Jovan in Sergij	Gojmir
3	Tor.	Riko	21	Jakob	Žarko
4	Sred.	Izidor	22	Vazilij	Dušica
5	Čet.	Vel. čet., Vinko ☿	23	Nikon	Dabiživ
6	Pet.	† Vel. pet., Sikst	24	Caharija	Čudna
7	Sob.	Vel. sob., Hegerij	25	Blagovesti	Radivoj
K.: Jez. vstane od mrtvih. Mark. 16.					
8	Ned.	Vel. noč. Uskrs	26	Cvetna	Viljenica
9	Pon.	Vel. poned.	27	Matrona	Ljuban
10	Tor.	Ecehi el, prer.	28	Hilarijon	Srčanica
11	Sred.	Leon, p.	29	Marko	Rada
12	Čet.	Julij, p.	30	Ivan Lestv.	Sava
13	Pet.	Hermenegild, m. ☾	31	Vel. petek	Zdegoj
14	Sob.	Tiburcij, m.	1/4	Marija Egipt.	Jelača
K.: Jez. se prik. pri zap. vratih. Iv. 20.					
15	Ned.	1. pov. (bela) Helena	2	Uskrs. Vstaj. G.	Gestirad
16	Pon.	Turibij, m.	3	Uskrsni poned.	Božislava
17	Tor.	Anicet, p.	4	Uskrsni tor.	Vitigoj
18	Sred.	Apolon j, m.	5	Teodul	Gradislava
19	Čet.	Krescencija, d. m.	6	Evtihij	Tihorad
20	Pet.	Sulpicij, m. ☿	7	Jurij	Dragislav
21	Sob.	Anzelm	8	Herodion	Dragomira
K.: O dobrem pastirju. Iv. 10.					
22	Ned.	2. pov. Soter	9	Tomina, Evpsihij	Ljutomer
23	Pon.	Vojteh, šk. m.	10	Terencij, m.	Dobrica
24	Tor.	Jurij, m.	11	Antipa	Jurislav
25	Sred.	Marko, ev.	12	Vazilij	Tugomir
26	Čet.	Klet in Marc., p. ☽	13	Artemon	Sekana
27	Pet.	Peregrin, sp.	14	Martin	Raduna
28	Sob.	Vital, m.	15	Aristarh	Slavica
K.: Jez. napove odhod. Iv. 16.					
29	Ned.	3. povelik. Peter, m.	16	Mironosna Agap.	Tankoslava
30	Pon.	Katarina San., d.	17	Simeon	Samorad

Dan zraste za 1 uro 37 min.

Dan je dolg 12 ur 51 min. do 14 ur 28 min.

Beležke.

VELIKI TRAVEN ★ MAJ

Srbsko: Maj.
Hrvatsko: Svibanj.
Češko: Květen.

☾ 31 dni. ☽

Luž.-srb.: Róžovnik.
Poljsko: Maj.
Rusko: Ма́й.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1 Tor.	Filip in Jak., ap.	18 Ivan prop.	Žiga
2 Sred.	Atanazij	19 Ivan staroz.	Živana
3 Čet.	Najd. sv. križa	20 Teodor	Solnčarica
4 Pet.	Cvetko, Florijan ☿	21 Januarij	Valhun
5 Sob.	Pij V. p.	22 Teodor Sik.	Desirad
K.: Jez. objlubi sv. Duha. Iv. 16.			
6 Ned.	4. povelik. Ivan Ev.	23 Jurijev dan	Zdemir
7 Pon.	Stan slav, šk. m.	24 Sava St.	Prisnoslav
8 Tor.	Prik. sv. Mih.	25 Marko, ev.	Budislav
9 Sred.	Gregor Naz.	26 Vazilij	Prvinica
10 Čet.	Antonin, šk.	27 Simeon	Dvorna
11 Pet.	Mamert, šk.	28 Jason	Ljerka
12 Sob.	Pankracij, m. ☾	29 Vazilij Ostr.	Stojmir
K.: O molitvi. Iv. 16.			
13 Ned.	5. pov. Servacij, m.	30 Jakob ap.	Jasna
14 Pon.	Bonifacij, m.	1/5 Jeremija	Svetolik
15 Tor.	Zofija	2 Atanazij	Jaromira
16 Sred.	Ivan Nep., m.	3 Tim. in Mavro	Mladena
17 Čet.	Vnebohod Krist.	4 Pelagija	Dušoje
18 Pet.	Venancij, m.	5 Irena	Mladica
19 Sob.	Celestin, p. ☿	6 Job	Vitoslava
K.: O pričanju sv. Duha. Iv. 15.			
20 Ned.	6. povel. Bernardin	7 Akakij	Milodar
21 Pon.	Srečko, sp.	8 Ivan, ev.	Jelina
22 Tor.	Milan, Emil	9 Izalja	Boža
23 Sred.	Željko, Deziderij	10 Simon, ap	Milorad
24 Čet.	Marija, pom.	11 Vneboh. Spasovo	Cveta
25 Pet.	Urban, p.	12 Epifanij	Zdestan
26 Sob.	† Filip N. ☽	13 Glikerija	Dragica
K.: O sv. Duha in ljubezni. Iv. 14.			
27 Ned.	Binkošti. Duhovo	14 Izidor	Volkašin
28 Pon.	Bink. pon. Lev II., p.	15 Pahomij	Jaromir
29 Tor.	Veljko, Maksim I.	16 Teodor Osv.	Dana
30 Sred.	Kv., Ferdinand	17 Andronik	Milica
31 Čet.	Angela, d.	18 Teodot	Bojslav

Dan zraste za 1 uro 15 min.

Dan je dolg 14 ur 31 min. do 15 ur 46 min.

Beležke.

Srbsko : Јун.
Hrvatsko : Lipanj.
Češko : Cerven.

☞ 30 dni. ☞

Luž.-srb : Smažnik.
Poljsko : Czerwiec.
Rusko : Июнь.

Dnevi		Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1	Pet.	Juvencij	19 Patricij	Radovan
2	Sob.	Marcelin, m.	20 Stejan Pip.	Velimir
		K.: Meni je dana vsa oblast. M. 28.		
3	Ned.	1. pob. Sv. Trojica ☿	21 Duhovo	Radoslava
4	Pon.	Kvirin, šk.	22 Duh. poned.	Dika
5	Tor.	Bonifacij, m.	23 Duh. torek	Dobromil
6	Sred.	Norbert, šk.	24 Simeon Stolp.	Miljutin
7	Čet.	Telovo. Lukrecija	25 Najd gl. Iv. K.	Bogomil
8	Pet.	Medard, šk.	26 Karpa	Svetin
9	Sob.	Prim. in Fel., m.	27 Terapont	Dostana
		K.: O veliki večerji. Luk. 14.		
10	Ned.	2. pob. Marjeta, kr.	28 Nikita	Rusmir
11	Pon.	Barnaba, ap. ☾	29 Teodor	Hrvoje
12	Tor.	Ivan Fak., sp.	30 Izak	Zorica
13	Sred.	Anton P.	31 Jeremija	Zlatana
14	Čet.	Bazilij, c. u.	1/6 Justin	Bislav
15	Pet.	Srce Jez. Vid, m.	2 Nikefor	Dragimir
16	Sob.	Fran Reg., sd.	3 Lukijan	Tratomir
		K.: O izgubljeni ovci. Luk. 15.		
17	Ned.	3. pob. Adolf, šk. ●	4 Mitrofan	Bodin
18	Pon.	Gervazij in Pr., m.	5 Peter Koriški	Bogdan
19	Tor.	Julijana, d.	6 Visarijon	Milava
20	Sred.	Silverij	7 Teodot	Nenadej
21	Čet.	Vekoslav (A.), sp.	8 Stratilat	Miloš
22	Pet.	Ahacij, m.	9 Ciril Al.	Gostimir
23	Sob.	Zdenka (Sidonija)	10 Timotej	Višeslav
		K.: O vel. ribj. lovu. Luk. 5.		
24	Ned.	4. pob. Ivan Krst. ☽	11 Bartol in Barn.	Janislav
25	Pon.	Prosper, m.	12 Onufrij	Grlica
26	Tor.	Ivan in Pavel, m.	13 Akilina	Hrana
27	Sred.	Hema	14 Elizir	Ladislav
28	Čet.	Vidov dan. Lev II.	15 Vidov dan	Zorana
29	Pet.	Peter in Pavel	16 Tihon	Peroslav
30	Sob.	Spomin sv. Pavla	17 Emanuel	Predislav

Dan zraste do 22. dne za 19 min. in se zopet skrči do konca meseca za 4 min.

Dan je dolg 15 ur 48 min. do 16 ur 3 min.

Beležke.

MALI SRPAN ★ JULIJ

Srbsko: Јул.
Hrvatsko: Srpanj.
Češko: Červenec.

☞ 31 dni. ☜

Luž.-srb.: Pražnik.
Poljsko: Lipiec.
Rusko: Юлий.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
K.: O farizejski pravičnosti. M. 5.			
1 Ned.	5 pob. Rešnja kri	18 Leontij	Bogoslav
2 Pon.	Obiskanje M. D.	19 Juda, ap.	Dragonama
3 Tor.	Helijodor ☿	20 Naum	Nada
4 Sred.	Urh, šk.	21 Julijan	Belizar
5 Čet.	Ciril in Metod	22 Evstahij	Dobruška
6 Pet.	Izaija, pr.	23 Agipina	Domogoj
7 Sob.	Viligoj, šk.	24 Rojstvo Ivana K.	Negoda
K.: Jezus nasiti 4000 mož. Mark. 8.			
8 Ned.	6 pob. Jelisava	25 Febronija	Milolika
9 Pon.	Anatolija, dev.	26 David Solunski	Hvalimir
10 Tor.	Ljuba, Amalija ☾	27 Samson	Ljubica
11 Sred.	Pij I., p.	28 Cir. in Jov.	Medo
12 Čet.	Mohor in Fort, m.	29 Peter in Pavel	Draguška
13 Pet.	Marjeta, d. m.	30 Zbor apostolov	Dragan
14 Sob.	Bonaventura	1/7 Kozma in Dam.	Svobodin
K.: O lažnjivih prerokih. Mat. 7.			
15 Ned.	7 pob. Hinko	2 Obleka Marijina	Vladimir
16 Pon.	D. Marija Karm.	3 Hijacint	Bogdan
17 Tor.	Branko, Aleš ☿	4 Andrej Kr.	Držislav
18 Sred.	Kamil	5 Atanazij	Miroslav
19 Čet.	Vinko Pavl, sp.	6 Sisoj Vel.	Radoš
20 Pet.	Elija, pr.	7 Toma	Česlav
21 Sob.	Olga	8 Prokop	Zora
K.: O krivičnem hišniku. Luk. 16.			
22 Ned.	8 pob. Mar. Magd.	9 Pankracij	Pribina
23 Pon.	Apolinar, šk.	10 45 mučenikov	Brana
24 Tor.	Kristina, d. ☾	11 Olga	Ratimir
25 Sred.	Jakob, ap.	12 Proklo in Jul.	Boljedrag
26 Čet.	Ana	13 Zbor. Gabr. arh.	Jana
27 Pet.	Zlatko, Avrelij	14 Akila	Dušan
28 Sob.	Zmagoslav, Viktor	15 Vladimir Vel.	Svetomir
K.: Jez. plaka nad Jeruz. Luk. 19.			
29 Ned.	9 pob. Marta, d.	16 Atinogen	Dobriča
30 Pon.	Abdon in Senen, m.	17 Marina	Vitodrag
31 Tor.	Vatroslav, Ignacij	18 Emilijan	Jelenica
Dan se skrči za 58 min. Dan je dolg 16 ur 3 min. do 15 ur 5 min.			

Beležke.

VELIKI SRPAN ★ AVGUST

Srbsko: АВГУСТ.
Hrvatsko: Kolovoz.
Češko: Srpen.

☞ 31 dni. ☞

Luž.-srb.: Žnjeńc.
Poljsko: Sierpień.
Rusko: АВУСТЪ.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1 Sred.	Peter v okovih ☸	19 Lazar	Dedomir
2 Čet.	Porcijunkula	20 Ilijin dan	Bojan
3 Pet.	Najdba sv. Štefana	21 Simeon	Mirača
4 Sob.	Dinko (Domin.), op.	22 Marija Magd.	Ljubačica
K.: O farizeju in cestnarju. Luk. 18.			
5 Ned.	10. pob. M. D. snež.	23 Trofim	Predobra
6 Pon.	Preobraženje Gosp.	24 Kristina	Vlastica
7 Tor.	Kajetan, sp.	25 Ana	Vidojka
8 Sred.	Cirijak, m. ☾	26 Jermolaj	Gođeslav
9 Čet.	Roman, m.	27 Pantelejmon	Našemir
10 Pet.	Lovro (Lovrenc), m.	28 Prohor	Jurica
11 Sob.	Tiburcij in Suz., m.	29 Kalinik	Bolemir
K.: Jez. ozdravi gluho. Mark. 7.			
12 Ned.	11. pob. Klara, d.	30 Sila	Dobrogost
13 Pon.	Hipolit in Kas., m.	31 Jevdokim	Davola
14 Tor.	† Evzebij, m.	1/8 Najd. Makab.	Dobrina
15 Sred.	Veliki šmarin	2 Štefan	Budinja
16 Čet.	Rok, sp.	3 Izak in Dalm.	Nemira
17 Pet.	Liberat, m.	4 7 dece v Efezu	Radigoj
18 Sob.	Helena, kr.	5 Evsignij	Branišlava
K.: O usmilj. Samaritanu. Luk. 10.			
19 Ned.	12. pob. Ludovik, šk.	6 Preobraž. Gosp.	Ljudevit
20 Pon.	Bernard, op.	7 Dometij	Žarka
21 Tor.	Ivana Fran., vd.	8 Emilijan	Mirjana
22 Sred.	Timotej	9 Matija	Ostrivoj
23 Čet.	Zdenko, Filip B. ☽	10 Lovrenc	Bogovoljka
24 Pet.	Jernej, ap.	11 Evplo	Borivoj
25 Sob.	Ludovik, kr.	12 Fotij in Anikit, m.	Dragorad
K.: Jez. ozdravi 10 gobavcev. Luk. 17.			
26 Ned.	13. pob. Cefirin	13 Makso	Perunika
27 Pon.	Josip Kal., sp.	14 Mihej	Zlatko
28 Tor.	Avguštin, c. u.	15 Vnebovzetje M. D.	Milogaj
29 Sred.	Obgl. Ivana Krst.	16 Joahim	Želided
30 Čet.	Roža Lim., d.	17 Miron	Milka
31 Pet.	Rajko, sp. ☸	18 Flor	Mildrag

Dan se skrči za 1 uro 34 min.

Dan je dolg 15 ur 2 min. do 13 ur 28 min.

Beležke.

Srbsko : Септембар.

Hrvatsko : Rujan.

Češko : Září.

☞ 30 dni. ☛

Luž.-srb. : Požnjeńc.

Poljsko : Wrzesień.

Rusko : Сентябрь.

Dnevi		Za rimske katoličane	Za pravoslavne		Narodna imena
1	Sob.	Egidij (Ilij), op.	19	Andrej	Mladin
K.: O božji previdnosti. Mat. 6.					
2	Ned.	14. pob. Štefan, kr.	20	Samuel	Miljeva
3	Pon.	Mansvet, šk.	21	Tadej, ap.	Lepa
4	Tor.	Rozalija, d.	22	Agatonik	Nedamisel
5	Sred.	Lovrenc Just.	23	Lupo in Ir.	Nedeljka
6	Čet.	Hermogen, m. ☾	24	Evtihij	Radonica
7	Pet.	Bronislava, n.	25	Bartol, ap.	Mrena
8	Sob.	Mali šmarin	26	Adrijan	Gostinja
K.: O najmlj. mladeniču. Luk. 7.					
9	Ned.	15. pob. Korbinijan	27	Pimen	Vsemir
10	Pon.	Nikolaj Tol., sp.	28	Mojzes Etiop.	Rakita
11	Tor.	Prot in Hijacint	29	Obgl. Iv. Krst.	Slaven
12	Sred.	Ime Marijino	30	Aleksander	Večedrag
13	Čet.	Virgilij, šk.	31	Pas Bogorodičin	Zremil
14	Pet.	Poviš. sv. križa ☼	1/9	Simeon	Znanoslav
15	Sob.	M. D. 7 žal.	2	Mamant	Svegoj
K.: Jez. ozdravi vodeničnega. Luk. 14.					
16	Ned.	16. pob. Ljudmila	3	Janič II.	Sodimir
17	Pon.	Rane sv. Franč.	4	Vavila	Prvan
18	Tor.	Josip Kup., sp.	5	Caharija	Sokolica
19	Sred.	Kv. Januarij, m.	6	Evdoksij	Vitodrag
20	Čet.	Evstahij in tov., m.	7	Sozont	Morana
21	Pet.	Matej, ap. ev.	8	Rojstvo M. D.	Blagoslav
22	Sob.	Mavricij, m. ☽	9	Joahim in An a	Celimir
K.: O največji zapov. M. 22.					
23	Ned.	17. pob. Tekla, d.	10	Menod	Slavna
24	Pon.	M. D. rešiteljica uj.	11	Avtonom	Sadivoj
25	Tor.	Kleofa	12	Teodor Aleks.	Uroš
26	Sred.	Ciprijan	13	Kornelij	Stojzlava
27	Čet.	Kozma in Dam.	14	Poviš. sv. križa	Radomira
28	Pet.	Večeslav, kr. m.	15	Nikita	Vidica
29	Sob.	Mihael, v. a. ☼	16	Evfemija	Stojan
K.: Jez. ozdravi mrtvoudnega. M. 9.					
30	Ned.	18. pob. Jerko	17	Zofija	Jekica

Dan se skrči za 1 uro 40 min.

Dan je dolg 13 ur 25 min. do 11 ur 45 min.

Beležke.

VINOTOK ★ OKTOBER

Srbsko: Октобар.

Luž.-srb.: Winowc.

Hrvatsko: Listopad.

31 dni.

Poljsko: Październik.

Češko: Říjen.

Rusko: Октябрь.

Dnevi		Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1	Pon.	Remigij, op.	18 Evmenij	Semislava
2	Tor.	Angeli varhi	19 Trofim in tov.	Miran
3	Šred.	Kandid, sp.	20 Evstatij	Vitomir
4	Čet.	Fran Ser., sp.	21 Kodrat	Tegodrag
5	Pet.	Placid in tov., m.	22 Foka, m.	Dumnuka
6	Sob.	Brunon, sp. ☾	23 Spočet. sv. Iv. K.	Brunoslav
K.: O kraljevi ženitnini. Mat. 22.				
7	Ned.	19. pob. Rožnoven.	24 Tekla	Dragonika
8	Pon.	Brigita, vd.	25 Evfrozima	Dragosta
9	Tor.	Dionizij, m.	26 Smrt Ivana, ev.	Svetina
10	Šred.	Fran B.	27 Kalistrat	Stremil
11	Čet.	Nikazij, m.	28 Večeslav	Negoslava
12	Pet.	Maksimilijan, šk.	29 Mihajlovo	Drugislav
13	Sob.	Slavoljub, Edv. ☿	30 Gregor Arm.	Rosica
K.: Jez. ozdravi kraljič. sina. Iv. 4.				
14	Ned.	20. pob. Kalist, p.	1/10 Pokrovit. M. D.	Sestrena
15	Pon.	Terezija, d.	2 Ciprijan	Radislav
16	Tor.	Gal, op.	3 Dionizij	Velena
17	Šred.	Jadviga	4 Jerotej	Mira
18	Čet.	Luka, ev.	5 Haritina	Travica
19	Pet.	Peter Alk., sp.	6 Toma, ap.	Stojgoj
20	Sob.	Ivan Kanc., sp.	7 Sergij	Raša
K.: O kraljevem računu. Mat. 18.				
21	Ned.	21. pob. Uršula ☽	8 Pelagija	Stojslav
22	Pon.	Kordula, d. m.	9 Štefan	Zorislav
23	Tor.	Ivan Kap., sp.	10 Evlampij	Živka
24	Šred.	Rafael, v. a.	11 Filip	Blagota
25	Čet.	Krizant in Dar.	12 Probo in tov.	Zlatija
26	Pet.	Evarist, p. m.	13 Karpo	Vranica
27	Sob.	Frumencij, šk.	14 Petka	Srebra
K.: O davčnem denarju. Mat. 22.				
28	Ned.	22. pob. Kr kr. ☼	15 Lukijan	Mila
29	Pon.	Prazn. naše svobode	16 Longin	Gradimir
30	Tor.	Klavdij, m.	17 Ozija	Vladika
31	Sred.	† Volkoslav, Volb.	18 Luka, ev.	Gorazd

Dan se skrči za 1 uro 43 min.

Dan je dolg 11 ur 42 min. do 9 ur 59 min.

Beležke.

LISTOPAD * NOVEMBER

Srbsko: Ноембар.

Luž.-srb.: Nazymnik.

Hrvatsko: Studeni.

☞ 30 dni. ☜

Poljsko: Listopad.

Češko: Listopad.

Rusko: Ноябрь.

Dnevi		Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1	Čet.	Vsi sveti	19 Prohor	Ljubomil
2	Pet.	Verne duše	20 Artemij	Zdanila
3	Sob.	Viktorin, šk. m.	21 Ilarijon	Bogomil
K.: O Jajrovi hčeri. Mat. 9.				
4	Ned.	23. pob. Zahv. ☾	22 Averkij	Dragomir
5	Pon.	Mirko, Filomela	23 Jakob, ap.	Savina
6	Tor.	Lenart, sp.	24 Areta	Ratislav
7	Šred.	Prosdoci, m.	25 Markijan	Zdenko
8	Čet.	Bogomir	26 Dimitrij	Nežir
9	Pet.	Božidar, m.	27 Nestor	Sebislav
10	Sob.	Andrej Av., sp.	28 Arsenij I.	Golobica
K.: O dobrem semenu. M. 13.				
11	Ned.	24. pob. Martin	29 Avramij	Višnjica
12	Pon.	Martin, p. m. ☾	30 Štefan Mil.	Davorin
13	Tor.	Stanislav K.	31 Stahij	Nevenka
14	Šred.	Bogdan	1/11 Kozma in Dam.	Borislava
15	Čet.	Lavoslav, kr.	2 Akindin	Volčica
16	Pet.	Ivan Trogirski	3 Akepsin	Večerin
17	Sob.	Gregor čudotv., šk.	4 Joanikij	Ljubava
K.: O gorčičnem zrnu. M. 13.				
18	Ned.	25. pob. Odon, op.	5 Galaktion	Oliva
19	Pon.	Jelisava, Elizabeta	6 Pavel	Imica
20	Tor.	Srečko V. ☾	7 Jeronim	Vladiboj
21	Šred.	Dar. M. D.	8 Zbor Mih. arh.	Grmislav
22	Čet.	Cecilija, d. m.	9 Onisifor	Jezdimir
23	Pet.	Milivoj, Klemen	10 Erasto	Ravijola
24	Sob.	Ivan Kriški, sp.	11 Štefan Deč.	Jeca
K.: O grozoti razdejanja. Mat. 24.				
25	Ned.	26. pob. Katarina	12 Ivan Mil.	Kolomir
26	Pon.	Silvester, op.	13 Ivan Zlat.	Zdedrag
27	Tor.	Virgilij, šk. ☾	14 Filip	Vedrana
28	Šred.	Sosten, m.	15 Gurij	Lelija
29	Čet.	Saturnin, m.	16 Matej, ap.	Skoromir
30	Pet.	Andrej, ap.	17 Gregor	Hrabroslav

Dan se skrči za 1 uro 16 min.

Dan je dolg 9 ur 57 min. do 8 ur 41 min.

Beležke.

GRUDEN * DECEMBER

Srbsko : Децембар.

Luž.-srb. : Hodownik.

Hrvatsko : Prosinac. 31 dni.

Poljsko : Grudzień.

Češko : Prosinec.

Rusko : Декабрь.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1 Sob.	Ujedinjenje SHS	18 Državni praznik	Božena
K.: 0 poslednji sodbi. Luk. 21.			
2 Ned.	1. adv. Bibijana, m.	19 Abdija	Tihomir
3 Pon.	Fran Ks., sp.	20 Gregor Dekap.	Sveljub
4 Tor.	Barbara, d. m. ☾	21 Darovanje M. D.	Velika
5 Sred.	Sava, op.	22 Filemon	Stojana
6 Čet.	Nikolaj, šk.	23 Aleksander	Vladovita
7 Pet.	Ambrož	24 Katarina	Veselin
8 Sob.	Brezm. sp. M. D.	25 Klemen	Rodana
K.: Ivan Krst. v ječi. Mat. 11.			
9 Ned.	2. adv. Levkadija	26 Alimpij	Savica
10 Pon.	Melhiadj, p.	27 Jakob Perz.	Dražič
11 Tor.	Damaz, p.	28 Štefan	Gojica
12 Sred.	Maksencij ☼	29 Paramon	Široslav
13 Čet.	Lucija, d. m.	30 Andrej, ap.	Vitača
14 Pet.	Dušan, Spiridijon	1/12 Naum	Vojmir
15 Sob.	Kristina, d.	2 Uroš	Cvetana
K.: Ivan K. pričuje o Kristu. Iv. 1.			
16 Ned.	3. adv. Evzebij, šk.	3 Zofonija	Jaronega
17 Pon.	Aleksandrov dan	4 Državni praznik	Strojslav
18 Tor.	Gracijan, m.	5 Sava	Ljubonega
19 Sred.	Kv. Nemezij, m.	6 Nikolaj	Uglješa
20 Čet.	Liberat, m. ☾	7 Ambrož	Boživoj
21 Pet.	Tomo, ap.	8 Patapij	Tomislav
22 Sob.	Zenon, m.	9 Spoč. M. D.	Zvezdana
K.: Ivan K. poklican v proroke. L. 3.			
23 Ned.	4. adv. Viktorija	10 Ivan Desp.	Ozrislav
24 Pon.	† Adam in Eva	11 Danilo	Dunja
25 Tor.	Božič. Rojstvo Gosp.	12 Spiridijon	Žitigoj
26 Sred.	Štefan, m. ☼	13 Evstahij	Zlatka
27 Čet.	Ivan, ev.	14 Tirzo	Pelislav
28 Pet.	Nedolžni otročiči	15 Eleverij	Zorica
29 Sob.	Tomo, šk.	16 Agej	Vrhoslav
K.: Simeon in Ana ozn. Gosp. L. 2.			
30 Ned.	Ned. po bož. David	17 Danilo	Branimir
31 Pon.	Silvester, p.	18 Sebastijan	Blažena

Dan se skrči do dne 21. za 19 min. in zopet zraste do konca meseca za 5 min.

Dan je dolg 8 ur 39 min. do 8 ur 25 min.

Beležke.

Pristojbine:

I. Poštne.

A. Tuzemski promet.

Izza 1. VI. 1925 so v veljavi tele pristojbine:

1. **Pisma** do 20 gr 1 Din; za vsakih 20 g 50 p več.
2. **Dopisnica** — navadna 50 p, z odgovorom 100 p.
3. **Tiskovine** do 50 g 25 p; za vsakih 50 g 25 p več; največja teža 2 kg; pošiljajo se odprte. Tiskovine za slepce do 500 g 10 p; za vsakih 500 g 10 p več; največja teža 3 kg; odprto.
4. **Vzorci brez vrednosti** do 100 g 50 p; za vsakih 50 g 25 p več; največja teža 500 g; zaviti pregledno.
5. **Poslovni papirji** do 200 g 1 Din; za vsakih 50 g 25 p več; največja teža 2 kg; odprto.
6. **Mešane pošiljke** — kakor za vzorce; če so pa poslovni papirji vmes, kakor za poslovne papirje.
7. **Priporočnina** 3 Din.
8. **Ekspresnina** 3 Din.
9. **Pristojbina za pokaz** 50 p.
10. **Povratnica**, zahtevana pri predaji 3 Din, po predaji 6 Din.
11. **Poizvednica** 3 Din.
12. Za **preklic pošiljke**, izpremembo naslova, znižanje ali črtanje odkupnine se plača pristojbina za priporočeno pismo, oziroma tudi še za brzojavko.
13. **Poštne nakaznice** (komad 25 p) — a) navadne: nakaznica do 25 Din 1 Din, do 50 Din 150 p, do 100 Din 200 p, do 300 Din 300 p, do 500 Din 400 p, do 1000 Din 500 p, do 2000 Din 600 p, do 3000 Din 700 p, do 4000 Din 800 p, do 5000 Din 1000 p; izplačnina do 50 Din 50 p, do 1000 Din 100 p, do 5000 Din 200 p. b) brzojavne: nakaznina, kakor pri navadnih nakaznicah; izplačnine ni nobene; brzojavna pristojbina, ekspresnina 3 Din. Pristojbine se plačajo pri predaji. Izplačilno potrdilo 3 Din.
14. **Vrednostna** (denarna) **pisma** — pristojbina: a) težna do 20 g 400 p, do 40 g 450 p, do 60 g 500 p, do 80 g 550 p, za vsakih 20 g 50 p več; b) vrednostna do 100 Din 1 Din, do 500 Din 2 Din, do 1000 Din 5 Din, do 5000 Din 10 Din; za vsakih 1000 Din ali del te vrednosti še po 1 Din več; dostavnina 3 Din; obvestnina 50 p; ekspresnina 3 Din.
15. **Zavitki** (paketi) — pristojbina: a) težna do 1 kg 6 Din, do 5 kg 10 Din, do 10 kg 20 Din, do 15 kg 30 Din, do 20 kg 40 Din; za obsežnejši paket ali paket, ki zahteva večjo opreznost, se plača dvakratna težna pristojbina; b) vrednostna: do 100 Din 1 Din, do 500 Din 2 Din, do 1000 Din 5 Din, do 5000 Din 10 Din, potem za vsakih 1000 Din ali del te vrednosti po 1 Din več; dostavnina 5 Din; obvestnina 50 p; nakaznina za odkupnino do 25 Din 1 Din, do 50 Din 150 p, do 100 Din 200 p, do 300 Din 300 p, do 500 Din 400 p, do 1000 Din 500 p, do 2000 Din 600 p, do 3000 Din 700 p, do 4000 Din 800 p, do 5000 Din 1000 p. Največja teža 20 kg; vrednost neomejena.

preko	6.800	Din	do	10.400	Din		Din	19—
"	10.400	"	"	14.000	"		"	25—
"	14.000	"	"	20.000	"		"	34—
"	20.000	"	"	26.000	"		"	43—
"	26.000	"	"	32.000	"		"	52—
"	32.000	"	"	38.000	"		"	61—
"	38.000	"	"	44.000	"		"	70—
"	44.000	"	"	50.000	"		"	79—
"	50.000	"	"	60.000	"		"	94—
"	60.000	"	"	70.000	"		"	109—
"	70.000	"	"	80.000	"		"	124—
"	80.000	"	"	90.000	"		"	139—
"	90.000	"	"	100.000	"		"	154—
"	100.000	"	"	125.000	"		"	192—
"	125.000	"	"	150.000	"		"	230—
"	150.000	"	"	175.000	"		"	268—
"	175.000	"	"	200.000	"		"	306—
"	200.000	"	"	250.000	"		"	382—
"	250.000	"	"	300.000	"		"	458—
"	300.000	"	"	350.000	"		"	534—
"	350.000	"	"	400.000	"		"	610—
"	400.000	"	"	500.000	"		"	760—

preko 500.000 Din od vsakih 1000 Din še po 1 Din. Znesek izpod 1000 Din se jemlje za popolnih 1000 Din.

II. Kolek za pobotnice. Od vsakega zneska $1\frac{1}{2}\%$

III. Kolek za pogodbe.

a) Pristojbina za kupne in najemne pogodbe (izza 1. VIII. 1922):

Za premičnine	2 0/0
Za nepremičnine	6 0/0

b) Pristojbina za druge pogodbe:

	—	Din	do	5	Din		Din	—05
preko	5	"	"	10	"		"	—10
"	10	"	"	15	"		"	—15
"	15	"	"	25	"		"	—25
"	25	"	"	50	"		"	—50
"	50	"	"	75	"		"	—75
"	75	"	"	100	"		"	1—
"	100	"	"	200	"		"	2—
"	200	"	"	300	"		"	3—
"	300	"	"	400	"		"	4—
"	400	"	"	500	"		"	5—
"	500	"	"	600	"		"	6—

in za nadaljnjih vsakih 400 Din po 2 Din več.

IV. Kolek za račune.

do 100 Din	10	par
preko 100 "	20	"

Marica Bartolova:

Slovenija,

biser jugoslovenski, kako si krasna! Vsega imaš, kar je ljubi Bog podaril lepega in veličastnega svojim izvoljencem. Kdo te je videl in te ni vzljubil na prvi hip? Pa naj te je vgledal na severu ali jugu, vzhodu ali zapadu! Naj je občudoval tvoje snežne velikane, skrivališča gorskih duhov, ki ugonobe vsakega, kdor si upa plaziti se po njihovih še nedotaknjenih rebrih iz predrznosti, prešernosti ali velikega slavohlepja. Kdo ni vztrepetal od radosti v prijaznih, pisanih dolinicah, obdanih z zelenimi griči, temnimi gozdovi in slikovitim hribovjem? Koga niso prevzele tvoje reke, vijoče se kakor široki zelenkasto-modri trakovi iz gorâ v doline in objemajoče jih v svoji ljubezni! Vijejo se tako mirno v nevidnih valčkih, kakor bi jih uspavala s sladko pesmijo mati priroda. In niso li strašno veličastne, ko hrumé narastle, buče in grozé vzpenjene, prekipevajoče iz svojih zarisanih strug, kakor bi se vzbudili v njih in razsrdili vsi povodnji možje? Tvoja jezera modra in čista ko ribje oko, ali temna in zagonetna kakor pota usode, pa globoka in vsihajoča, kakor bi se poredno igrala s svojo okolico! In bele ceste se vijejo iz doline na gričke in holme, kjer se sredi zelenja belijo slikoviti božji hrami, ki se zde, da so tu zato, da oznanjajo vsemogočnost Stvarnikovo in mu pojó hvalo, ker je vstvaril tako lepo, tako divno zemljo slovensko. Pisani, cvetoči travniki, razširjajoči vonj tisočerih cvetov v vročih solnčnih žarkih in bogata žitna polja v vseh niansah zelene barve do rumenih valov zrelega klasja, kjer orjejo in sejejo spomladi in jeseni naši žilavi, krepki možje in žanjejo in plevejo poletu lepa slovenska

dekleta; vse, vse je tako krasno in čudovito ubrano. In ti, starodavno mesto belo s svojim sivim gradom v sredini, ki si oživel v svobodi, si odelo lepo, mično obleko, da si kakor mlada nevesta! Ljubimo te, kakor ljubimo vso Slovenijo in se bojimo ter trepetamo za njo in za te.

Tam od juga, o Slovenija, sega po tebi dolga, črna, grabežljiva roka zahrbtneža, ki te želi objeti v svoji grešni poželjivosti. Mika ga tvoja lepota in tvoje bogastvo; zato ima eno oko vprto vate in eno roko vedno iztegnjeno k tebi. Ne želi te iz ljubezni, želi te iz sovrašiva, da pomandra in potepta v tebi vso zapuščino tvojih pradedov, da ti odvzame vse, kar si čuvala in branila skozi stoletja. Od časa do časa zavije v noči z gor preko dobrav in gozdov silen piš in v njem zaječi vsa Slovenija, kakor bi čutila bližnjo nevarnost **črnega moža**. Ko se zdani, je že zopet vse mirno in srečno v trepetajočih solnčnih žarkih; nevarnost je pozabljena; le tam v temnih gozdovih si drevesa šepetajo, da je treba biti opreznim!

Slovenci,
ne zabimo gesla:
Svoji k svojim!

Dr. Leon Brunčko:

Kresovi goré . . .

Bili so to lepi, prelepi časi, katerih človek nikdar ne more pozabiti, ko smo pred 15—20 leti zažigali kresove na čast slovanskima blagovestnikoma Sv. Cirilu in Metodu. Vse, kar je čutilo v svojih prsih vroči ogenj narodne zavesti, se je zbiralo krog ogromnih grmad po hribih in še vedno so donašali prišleci goriva. Pa naj si je bila lomača še tako nebotična, še vedno se nam je zdela premajhna, kakor da je bil njen namen, pokazati vso neizmerno veličino narodnega navdušenja, ki nam je hotelo kar raznesti preozka prsa. In ko smo med pokanjem topičev podnetili kopo dračja ter suhljadi, ko se je plamen dvigal vedno više in više, ni bilo ne mej ne konca urnebesnemu vzklikanju, petju, govorom in rajanju. Polni nestrpne radovednosti smo pri tem gledali tudi na bližnje in daljne vrhove ter šteli in primerjali „tekmece“ svojemu kresu. Čim več jih je bilo, tem večje je bilo naše veselje. V vseh teh lučkah in lučcah daleč naokoli smo videli plameneča srca svojih rojakov. Naš ponos je vstajal in rasel. Bodočnost, sijajna, velika ter mogočna in slavna bodočnost našega naroda se nam je zdela tako gotova in tako blizu, da bi bilo treba samo zagrabit, pa bi postala kri in meso.

Le nekako podzavestno nas je pri tem plamenečem vzhičenju zaskel od časa do časa spomin na oni tužni nekdanj, ko so naši predniki po vrhovih zažigali kresove v svarilo pred bližajočim se navalom groznih Turkov. Tudi takrat je švigajoči plamen zbiral narod v taborih, toda ti tabori niso bila idealna zbirališča prepevajočih rodoljubov, temveč trdni, mrki, visoki zidovi, zgrajeni v svrhu obrambe proti krvoločnim sovragom. Čim je takrat naši ubogi slovenski raji pretila opasnost, že so zagoreli po gorah kresovi in klicali na poplah.

Toda pozneje, ko je ponehala turška nevarnost, so tudi ti „slovenski ognji“ izgubili sčasoma ves svoj zastrašilni pomen. Polastilo se jih je zopet versko življenje našega ljudstva, dokler jim ni pritisnil svojega pečata tudi naš narodni preporod. In zdaj, ko smo v svoji lastni, narodni državi? Ali še goré kresovi?

Hvala Bogu, popolnoma ugasnili še niso. Vendar pa se mi dozdeva, da jih je od leta do leta manj ter da pešajo tudi na veličini in toploti. Ne morem se ubraniti vtisu, kakor da jim polagoma zmanjkuje netiva. Le tu pa tam zabrli kaka lučka po naših gorah in le medel je njen odsev ter odziv po okolici... Kakor da bi jo tiščale megle k tlom, tako so skromne in redke...

Opazujem to že vsa leta izza prevrata in nehote sem si zastavil vprašanje: odkod ta nerazveseljivi pojav v našem narodu? Ali mu res ne preti nobena nevarnost več, ki bi podžigala njegove kresove?

Pa prišle so volitve v narodno skupščino, odgovorile same po sebi na to vprašanje in pokazale, kako malo imamo povoda, držati roke križema ter se vdajati zgolj lovu za zlatom in blagostanjem, ki objestno lomasti po nekdanj cvetočih livadah našega narodnega idealizma. Rezultati teh volitev so osupnili ter preplašili celo one kroge, ki so iz poželenja po strankarskih uspehih že dalj časa kakor ptič noj skrivali svojo glavo v grm narodne brezskrbnosti, morda celo brezbriznosti pred tzv. nemškim vprašanjem.

Nemci so v volilnem okrožju Maribor - Celje, katero tvorijo izvečine kraji nekdanje Sp. Štajerske, zbrali na svojo samostojno kandidatno listo 5788 glasov, torej za 1.426 glasov več, nego pri zadnjih volitvah. „To dejstvo bodo kakor doma tako tudi zunaj morali primerno upoštevati“, piše neki nemški list ter zmagezavestno pristavlja: „Iz teh volitev črpamo ponosno spoznanje, da ne nazadujemo, temveč da napredujemo... Veliko nam je še na razpolago rezerv, kojih odkritje bo nagrada za naše neomajno delo. V svežem korakanju naprej po naši trdi poti bomo dosegli svoj smoter, ker ga moramo.“

Marsikdo v krogih, kjer se kujejo in pletejo politične niti o usodi našega naroda, se zdaj obupno prijema za glavo, češ: „Odkod ta porast nemških glasov? In to celo v krajih, kjer notorično ni nobenega Nemca?“

Posebno je narastlo število glasov v raznih spodnještajerskih mestih in trgih, ki so že in oziroma so še izza avstrijskih časov prava gnezda in legla nemške in — le bodimo odkriti! — nemške propagande. Tako n. pr. je prejela nemška kandidatna lista pri Sv. Lovrencu na Pohorju 110, v Konjicah 196, v Ločah pri Konjicah 99, v Vitanju 23, v Celju 303, v okolici Celja 124, v Ptujju 270, na Bregu pri Ptujju 105, v Novi cerkvi pri Ptujju 144, pri Sv. Vidu poleg Ptujja 111, v Šoštanju 100, Slov. Bistrici 80, Vuzenici 44, Slovenjgradcu 66, Marenbergu 83, Vojniku 34 glasov itd. Vseh podatkov pri pičlem okvirju te razprave seveda ni mogoče navesti, vendar pa kažejo že te številke, da je narodno-razkrojevalni vpliv vseh navedenih in ostalih spodnještajerskih nemških jezikovnih otokov še vedno, in celo čim dalje tembolj učinkovit. To se vidi zlasti pri vaseh okoli Maribora. Prednjači pa seveda še vedno Ptuj, kakor da so se povrnili oni ogabni časi, ko je izdajalski Ornig s svojim „Štajercem“ trumoma uvažal slovenske uskoke v nemškutarski tabor.

Dr. Gumpłowicz, znani vseučiliški profesor in sociolog v Gradcu, je pisal svojčas, da so vsi ti nemški kraji po zakonu naravnega razvoja družbe obsojeni na postopno asimiliranje s slovensko narodno celino, koje otoki so. Danes po devetih letih, odkar je razpadla germanizatorična Avstrija, ko je naš narod že istotoliko let „na svoji zemlji svoj gospod“, ti madeži na našem narodnem obrazu ne-le da še vedno niso asimilirani, temveč še vedno predstavljajo „zdravo telo v stari domovini Nemcev“, kakor piše isti nemški list. Imamo pač Slovenci polne roke nujnejšega dela nego posvetiti svojo pažnjo takim malenkostim, kot je stremljenje za tem, da bi razni -itschi in -eggi začutili v sebi spet, da so vejice z naše lipe, ne pa s tevtoburškega hrasta. V tem pogledu je celo v krajih, ki so svoje

dni spadali pod t. zv. „tužni Korotan“, bolje nego na bivšem Sp. Štajerskem!

Pa ko bi bilo že samo to! Volilne številke nam kažejo še nekaj drugega, kar mora v vsakem narodnjaku vzbuditi naravnost stud pred še vedno nesplahnjenimi suženjskimi nagibi našega naroda. Za nemško listo so pri minulih volitvah glasovali namreč celo kraji, kjer nikdar niso obstojale nemške kolonije in kjer pravih Nemcev sploh nikoli ni bilo, kakor n. pr. Šmartin na Pohorju (32), Dogoše (24), Čentiba (120), Sv. Jurij v Prekmurju (183), Sela pod Ptujem (67), Majšperk (33), Sv. Marko niže Ptuja (30), Sv. Barbara v Halozah (28) itd. itd. Vpliv nemških gospodarskih podjetij, industrij, trgovin, denarnih zavodov, lovskih družb in pod. na hlapčevstva navajene slovenske duše je torej očitvidno še vedno neodoljiv, dá, je celo v porastu. Popolnoma slovenske občine, kjer se je zagneznila le ena nemška tovarna, ali pa kjer ima kak nemški magnat iz mesta posestvo ali vinograd ali lov, so dale po 30—100 in še več glasov vodji spodnještajerskih Nemcev Dr. Mühleisenu. Iz Sladke gore ob Muri, kjer je nemška tovarna lepenk, pa je prišel celo glas, da je 33 tamošnjih Slovencev vložilo prošnjo za nemške paralelke na tam obstoječi osnovni šoli!

Ni dvoma, da je vse to plod vsenemškega kupovanja naših duš, organiziranega iz Maribora in Celja. Saj imamo tam, ob naši skrajni narodni in državni meji, kjer se je pod ranjko Avstrijo bil obupen boj s Südmarko in Schulvereinom, za okrožnega zdravnika nemškega voditelja in kandidata dr. Morocuttija, kakor da bi slovenskih zdravnikov za ta kraj ali pa drugih krajev za tega zdravnika sploh ne bilo! Ako potuješ po teh krajih in ponudiš, boljše oblečen, v tamošnjih trgovinah slovensko besedo, te niti razumeti nočejo. In to še danes, po devetih letih Jugoslavije!

Ali je pri takih razmerah čudno, da so Nemci poslali letos iz vse države za enega poslanca več v beograjsko narodno skupščino, nego l. 1925? Sedaj jih imajo že šest! Celo v Sremu bi jim bil zrastel kmalu še en mandat, v mariborsko-celjskem okrožju

pa je manjkalo samo še 137 glasov, pa bi Nemci dobili tudi tu svojega poslanca! Odjek v inozemstvu, imenoma v Avstriji in Nemčiji, bi bil seveda velikanski, posledice v narodnem, pa tudi v državnopolitičnem pogledu pa naravnost nedogledne. Nemcev v Sremu in Banatu se naravno ne da priklopiti k nemški narodni celini, ker so od nje preveč oddaljeni; toda Maribor z vso dravsko dolino vred, in Slovenske gorice, znani Bartschev „Deutsches Leid“, in Guštanj na Koroškem in Dravograd in Prevalje — kdo pozna skrajne meje nemškim težnjam in zahtevam?!

Niso še pozabljene peticije in deputacije ter resolucije in demonstracije Nemcev v času sklepanja mirovnih pogodb ter v času plebiscitov! Tudi še vedno živé njihovi takratni voditelji in duševni očetje, ki so postavljali državne mejnike ob Dravi in na Pohorju ali pa celo pri Zidanem mostu! Geslo „Horuck bis Steinbruck“ še ni zapadlo popolnoma v pozabljenje! Še vedno lahko s prstom pokažemo na ljudi, ki so ob času nemške protiofenzive iz Korotana drhtečih src plezali na naše vrhove gledat, da-li že prihajajo volkswehrovski odrešeniki in kadar Nemci o čem sanjajo, to niso sanje slovenskega flegmatika, ki vidi v njih sicer prijetno dražilo, sicer pa laž, temveč pomenijo take sanje smoter, program od rodu do rodu, dokler se ne vresničijo.

Kdo torej ve, ali se Nemci ne pripravljajo že na odločno ter žilavo obnovo zahteve po premaknitvi nemških mej proti jugu! Saj že danes namigavajo, da se bo njihova v bodoče doseženem poslanskem mandatu „afirmirana spodnještajerska manjšina“ morala primerno vpoštevati tudi v inozemstvu. Pa če so celo večno nezadovoljni ter nenasitljivi Madžari našli svojega Rothermerea, kdo jamči, da ne bi tudi naši Tevtoni našli evangelista za svoje največje ali vsaj „najmanjše“ narodne zahteve?!

V Angležih in Anglosasih sploh se zadnja leta uprav sumljivo oglašča germanska kri. Že med vojno je londonski foreign office za hrbtom svojih francoskih zaveznikov sklepal z Berolinom tajne dogovore. Tudi

v zadevi Gdanskega so se Angleži očitno postavili proti Poljakom na nemško stran. Enako je bilo povodom plebiscita na Koroškem, in polska meja proti Nemčiji ima v Londonu vedno več neprikritih korektorjev v prid Nemčiji itd. Treba je samo še, da Nemci iz Rajna popolnoma razčistijo svoje odnošaje napram Albijonu, pa bi morebitna časopisniška in diplomatska akcija za popravo avstrijsko-jugoslovenskih mej v nemškem smislu prav gotovo našla vnete podpornike in zagovornike ob Temzi, posebno, ker bi jo, o čemer ni dvoma, razen Dunaja podpiral tudi Berolin. Mogočni fronti Dunaj-Berolin-London bi Beograd gotovo ne mogel odoleti, tudi če bi hotel; vpliv Pariza pa bi vsekakor izločil fašistični Rim.

Naša severna meja gori! Naši kresovi pa le klaverno ližejo po tleh . . . Vsi zvonovi bi morali biti na poplah, ves narod bi se moral strniti in drveti na okope! Toda mi se utapljamo v malomestnem medsebojnem natolcevanju in v bratomornem boju ter kvečjemu še rajamo krog zlatega teleta . . . V tem epikurejskem materijalizmu se malo ali nič ne zmenimo za to, kaj vtegne še priti. Za nami potop!

Ko so v minulem poletju izbruhnili na Dunaju nemiri in je bila nevarnost anektiranja Avstrije po Nemčiji že prav blizu, smo mi mirno zaveslali vsak svojo barko v valove strankarskih pokoljev. Mussolini pa je poslal takrat 10.000 mož na Brenner, da vpade v severni Tirol in ga zasede tja do bavarskih mej, čim bi Hindenburg položil svojo mogočno roko na avstrijske dežele!

Mi smo še celo nevoljni, če nam kdo to opasnost s severa pokliče v spomin. „Vedno znova Anschluss“ se namrdujemo, skomignemo kvečjemu zaničljivo z rameni in s tem je za nas stvar odpravljena. O tem vprašanju spisana književna dela pri nas ne najdejo založnikov, češ: „Take knjige pri Slovencih sploh ne gredo v denar. Pišite á la Boccaccio ali Casanova, pa pojde!“ In če se končno le najde požrtvovalni založnik, pa dela ne objavi, iz strahu, da bi to škodilo raznim strankarsko-političnim pobratimijam . . .

Toda združitev Avstrije z Nemčijo bo prišla, ona je le še vprašanje časa. Čim bodo Porenje ter Sarska kotlina izpraznjeni, čim bo obnovljena stara vojaška moč Nemčije (glej dalje spodaj izjavo grofa Westarpa), je treba samo še malega preokreta v itak že germanofilski angleški zunanji politiki, pa si bosta Berolin in London v objemu, Avstrija pa pod perutni vsenemškega orla. Ze sama prirojena, vso njihovo zamejno politiko od nekdanj do danes prevevajoča trgovska špekulacija kaže Angležem to pot.

Da je izbruh svetovne vojne zakrivilo med drugim tudi tekmovalanje nemške trgovine angleški na svetovnih tržiščih, je znano. Angleži so hoteli svojega najopasnejšega tekmeca izriniti ter uničiti in so zato stopili v vojno proti Nemcem. Prekomorska, svetovno-imperijalistična politika, ki jo je vpeljal Viljem II., je tresla že na samih temeljih britskega svetovladja. Streti jo za vedno, je bil Londonu smoter, ko je avgusta 1914 stopil napadeni Franciji ob stran. Kako pa se naj angleška svetovna trgovina najlaže ubrani povestnemu *Made in Germany*, ako ne na ta način, da osredotoči, obenem pa tudi omeji nemški imperijalizem na evropsko celino?

Anglija bo torej prej ali slej gotovo dala Nemčiji proste roke in polno moč za oživetvorenje starega „*Dranga nach Süden*“, v dosledku tega seveda pa tudi za priklopitev Avstrije. Že danes je po kupčijskih vidikih orijentirana napolmerodajna angleška javnost vneta za tako rešitev srednjeevropskega vprašanja. Pa tudi pogledi na rivaliteto z boljševiško Moskvo narekujejo Londonu to smer. Čim tesneje bodo ob Sprevi privezani na Temzo, tim manjša je nevarnost, da bi se Nemčija naslonila na kominternu. In končno: Nemčija brez vojne in trgovske mornarice in brez transoceanskih pohlepov ne bo Old Bullu nikoli nevarna, pa najsi je na suhem še tako močna. Kvečjemu bo še laže v šahu držala Francijo, koje pomorska in prekomorska moč je v baš že skoraj neprijetnem naraščanju. K vsemu temu pa postajajo tudi že v istotako anglosaksonski Severni Ameriki vedno glasnejši propoved-

niki skupnega marširanja vseh germanskih plemen, ki jim bi z Avstrijo povečana Nemčija baš ne bila odvratna.

Da taka „Velika Nemčija“ tudi Gargantui v Berolinu ni nevšečna, leži na dlani. Že prva republikanska narodna skupščina Nemčije je dne 21. februarja 1919 soglasno sprejela predlog, da se odobri združitev Nemškoavstrijske republike z Nemško republiko, ki se tudi po weimarski ustavi z 11. avgusta 1919 imenuje še vedno „Deutsches Reich“. Senžermenska pogodba je ta sklep nemškega parlamenta sicer anulirala, toda Nemci iz Rajha ga imenujejo še vedno in dosledno „Gesetz“ ter vidijo v Avstriji dejansko že od takrat del Nemčije.

Loebe, predsednik nemškega parlamenta in obenem predsednik nemškoavstrijskega „Volksbunda“, ne opusti nobene prilike, da ne bi na ves glas klical med svet potrebo in zahtevo po združitvi rajhovskih ter avstrijskih Nemcev. Sam Hindenburg, ki je bil, kakor znano, za predsednika Nemške republike izvoljen v glavnem na pritisk nemških nacionalcov, se je pri vsej rezerviranosti, ki mu jo nalaga položaj, že opetovano priznal za pristaša Velike Nemčije, ki bo segala od Belta do Karavank.

Grof Westarp, vodja nemških nacionalcov, ki so danes del vladne večine v Berolinu, je nedavno povdarjal, da je še vedno nespremenjeno v veljavi sklep glavnega odbora te stranke iz l. 1919., glasom katerega je ena najglavnejših zahtev nemške nacionalne stranke: priključitev Avstrije k Nemčiji. Kakor marsikatera druga življenjska potreba nemškega naroda je tudi ta združitev obeh nemških držav po njegovih besedah za enkrat še vedno samo ideal in smoter bodočnosti, katerega Nemčija proti volji svojih nasprotnikov trenutno še ne more vresničiti, ker ji manjka za to potrebna sila, ki ga pa treba trezno pripravljati in dosledno zasledovati. Priporočal je samo, naj Nemčija v tem vprašanju iz oportunističnih vzrokov prepusti glavno besedo Avstrijcem.

Med Avstrijci samimi pa je priključitvena propaganda očitno od leta do leta vedno živahnejša ter

tudi vidno zmaga. Že nemškoavstrijski narodni zbor iz novembra 1918 je sklenil, da je Nemška Avstrija sestavni del Nemške republike. Danes med Avstrijci in Nemci dejansko že ni nobene razlike več. Običaji, obleka, način življenja in sploh vse je popolnoma izenačeno. V zunanjepolitičnih zadevah se ravna Avstrija vedno po navodilih iz Berolina. Kar je novejših avstrijskih zakonov, so skoro vsi prikrojeni po nemški zakonodaji. Duševno in cerkveno je združitev Avstrije z Nemčijo v resnici že dovršena in po soglasnem mnenju pretežne večine vodilnih krogov že ni več daleč čas, ko bo temu kulturnemu ujedinjenju sledila tudi formalna, državnopravna spojitev. Nemški profesor in astrolog C. H. Hutter v svoji knjigi „Deutschlands Schicksals-Wende“ že tudi kar napoveduje ta čas za l. 1930. Ko so koncem septembra 1927 zastopniki nemških listov iz Rajha posetili našo državo, so pisali nemški listi pri nas, da je naša naloga, ne napadati nemške manjšine v Jugoslaviji, temveč jo negovati, češ, da more jugoslovenski narod imeti velikega nemškega sosed a le za prijatelja. Nemčija je torej po pojmovanju naših Nemcev že danes sosed naše države in pretnja s sovraštvom Nemčije, ako ne bomo naše nemške narodne manjšine lepo gojili in negovali, je tudi dovolj prozorna.

Takšen je torej naš narodni in državni položaj. — Ne glede na stalno opasnost od strani imperijalističnega italijanskega fašizma ter na restavracijske in revanžne težnje Madžarov in Bolgarov nam preti tudi še od severa nevarnost združene Velike Nemčije. Že danes, ko je Berolin in strumno prusaštvo še daleč tam zgoraj ob Sprevi in ko so jim nade na spodnještajerski mandat za enkrat še splavale po vodi, zahtevajo spodnještajerski Nemci, da jim inozemstvo — mišljeno je seveda v prvi vrsti nemško — ploska. Kaj šele bo, ko bodo pritegnili in izčrpali še razpoložljive „velike rezerve“ (t. j. mase gospodarsko ter kulturno odvisnih ali še vedno nemško mislečih ali vsaj „Nemcem prijaznih“ Slovencev)! In kaj šele potem, če bo Berolin premaknjen ob Dravo in Karavanke!

Mi pa — ali se sploh ukvarjamo s temi možnostmi bližnje bodočnosti? Ali vodimo račun o njih? Imamoli za nje pripravljen že program? Kaj bo z Gosposvet-skim poljem, kaj z Rožno in Podjunsko dolino? In proga Špilje Radgona-Sv. Gothard, ali bo tudi potlej še ostala krvaveč trn v našem narodnem telesu? Ali bomo zahtevali kompenzacije, ali pa bomo morda celo spet žrtvovali, samo da bo mir, da nam bo „veliki nemški sosed“ prijatelj?

„Drang nach Süden“ gre slej kot prej preko našega ozemlja! Ali je res naša narodna dolžnost ter naloga, pripravljati mu pot in teren? Ali smo res narodno že tako utrjeni ter varni pred vsemi opasnostmi tega vprašanja, da lahko mirne duše mečemo med staro šaro svoje dni tako priljubljeno geslo „Svoji k svojim“ in da lahko pospešujemo procvit vsakojake nemške podjetnosti, ker njena slovenska konkurenca slučajno ni našega strankarsko političnega prepričanja? Soli narodne in socialne razmere v spodnještajerskih mestih in trgih res že tako konsolidirane, da lahko mečemo iz njihovih zastopstev lastne rojake na korist slučajnih strankarskih simpatizerjev iz nemškega tabora? Ali vemo za gotovo, kje točno bo obstala še vedno nezmanjšano živa in žilava težnja nemškega naroda po dohodu k sinji Adriji? Kje bo obstal „Drang nach Süden“, če nas najde slabe, osamljene, razdvojene in nepripravljene? Ob Dravi ali ob Adriji, pri Mariboru ali pri Trstu?

Le medlo še brlijo naši kresovi. Ne kvišku, kakor nekdanj, temveč po tleh se sramežljivo plazijo njihovi zublji, kakor da bi se tudi oni bali zamer na desno in levo. Le tupatam še zasveti kaka lučka pri siromašni kmečki bajti vrh hriba, kakor da se je tja gor umaknil nekdanji velikan našega narodnega idealizma, in le še klavrno životari tam pod boro slamnato streho. Tam spodaj pa, v dolini, vse mrtvo, in temno, le v bajno razsvetljenih dvoranah zlato tele, godba in zamorski plesi . . .

Marija Lamutova:

Postumia.

Postumia! — odjeknilo je skozi noč ...
Tedaj se v gori je zganilo —
in završalo je borovje,
da klic je tuj v svoj šum vtopilo.

In kaj je tebi, o srce,
zakaj si zadrhtelo?
O, bolj kot gora klic si razumelo,
sramoto našo in gorje.
Miruj srce, miruj srce!
Popotnica sem tu zakleta,
ki več čez rodni prag ne sme ...

Postumia ...
Postojna, zibelke ti moje kraj,
spominov in mladostnih sanj svetišče,
o, kolikrat oko te v dalji išče,
ti moje duše — izgubljeni raj.
In danes so dosegle moje te oči,
a svidenje ... to svidenje veselo ni. —

Postojna, kdo popačil tvoje je ime —
in kdo zaprl do tebe je stezé? —
Kdo vgrabil tvoje je domove in grobove,
in kdo oskrnil tvojih je čudes hramove?
Kdo vkradel ti ograde, senožeti,
kdo naše razpršil med svet može,
in kdo zaslužnjil tvoje je sinove,
da jadno sikajo pred se: Prokleti!

Kdo tukaj naše pesmi je zabranil,
kdo spomenik ti, pevec Vilhar, je odstranil?
Povejte, bratje, mi resnico,
kdo naših mater je potujčil govorico?

Naš narod bil sramotno je izdan,
ukanil in izdal ga je — Rimljan!

Še pomniš, tujec, boj ob Soči, Piavi
ko naši fantje s svojih so teles
zgradili tebi neprodni jez? —
Ob naši krvi bila je dognana pravda!
A tebi ni bil svet več boj krvavi:
prijateljsko podal si nam roko,
zvijačno vzel si nam zemljo.
Nakana tvoja bila je prikrita,
kje naših je pravic sedaj zaščita?!

Ne daj, o Bog, da znova teče kri,
oziraj se na rane prošlih dni,
v pravičnosti Ti sam razsodi,
pónižaj tujca, narodu zaščitnik bodi!

Od Nanosa odmev doni:
V nebo je šla prelita kri —
ni daleč več do Vaših dni!

Dolžnost

vsakemu Slovincu bodi: da je član
Družbe sv. Cirila in Metoda. Člani so:

1. **pokrovitelji**, plačujoči 100 Din,
2. **ustanovniki**, plačujoči 50 Din,
3. **letniki**, po 5 Din na leto,
4. **podporniki** vsaj 3 Din na leto.

V Družbo se vpisuje pri bližnji po-
družnici.

Ksaver Meško:

Gregor Einspieler.

Zdi se, da je polom na Koroškem v letih 1919 in 1920 nalomil tudi stare in do tedaj krepke stebre slovenstva na Koroškem: Einspielerja in Gabrona. Kakor bi jima ta polom zadal hude rane, jima spodkopal podlago, na kateri sta do tedaj krepko stala, sta jela pešati in sta se v nekaj letih oba zrušila.

Gregor Einspieler.

Starejši teh, Gregor Einspieler, je bil rojen 10. marca 1853 v Svečah v Rožu, ki so med Slovenci postale sloveče po Einspielerjih, Andreju, profesorju v Celovcu, prvemu izdajatelju „Mira“ in „Slov. Prijatelja“, po Lambertu, ki je kot knezoškofijski kancelar dolga leta vodil vse posle krške škofije in je v tej

službi mnogo storil za slovensko duhovščino in slovenski življenj na Koroškem, in po nečaku Andrejevem Gregorju.

Ljudsko šolo je obiskoval mali Gregor v Svečah. Leta 1864. ga je stric Andrej spravil v celovško gimnazijo. Po maturi l. 1872. je stopil v bogoslovje. L. 1876. je bil posvečen v mašnika. Kot kaplan je služboval najprej v nemški Metnici za Brezami. L. 1878. je prišel za kaplana v Št. Jakob v Rožu, kjer je župnikoval tedaj izvrstni pevec in pesnik pesmi „Mal' čez izaro, mal' čez gmajnico . . .“ Fr. Treiber, ki je prav tisto leto, 24. oktobra, umrl. L. 1879. je bil imenovan za kaplana v Žabnicah in je kot tak deloval na Sv. Višarjah. Odtod je prišel spet na nemško faro Sagritz gori pri Sv. Krvi pod Velikim Klekom. Zatem v Beljak. L. 1881. je postal kaplan v Celovcu. L. 1888. je dobil župnijo Podkloster, kjer je ostal do l. 1906. To leto je postal prošt v Tinjah ob Velikovcu, sicer precej proti volji vlade, ki proštijo oddaja; knezoškoof dr. Kahn se je trikrat osebno peljal na Dunaj, da je s svojim velikim osebnim vplivom dosegel njegovo imenovanje. V Tinjah je ostal do l. 1919., ko se je moral sovražnemu nemškemu navalu umakniti. Nato je živel dalje časa v Pliberku na Spodnjem Koroškem. Po plebiscitu so ga pa Nemci sredi najhujše zime naložili na avto ter ga zapeljali v Jugoslavijo.

Z Gregorjevim življenjem je kakor z življenjem Andrejevim zvezan dobršen kos zgodovine koroških Slovencev. Že na gimnaziji je vzljubil slovenski jezik, ki ga je tedaj poučeval njegov ožji rojak prof. Anton Janežič, in se je začel udeleževati na narodnem polju. Dijaki so ustanovili slovensko pevsko društvo, ki je štelo 20 članov. Ta zbor navdušenih mladeničev je nastopal pri vseh narodnih prireditvah slovenske celovške čitalnice, nastopal na taborih in zborovanjih ter prirejal v Celovcu odličnim slovenskim osebam javne podoknice, pri katerih so nemoteno peli slovenske pesmi. Ko je kaplanoval v Beljaku, so imeli Slovenci pri njem svoj slovenski klub.

Kaplan v Celovcu je zvesto in vneto pomagal stricu Andreju. Zanimivo ga je bilo poslušati, kadar

nam je pripovedoval, kako sta urejevala „Mir“. Stari Andrej je bil, seveda izkušen in zelo previden gospod;

Andrej Slokar.

Gregor mlad, kipeč, poln navdušenja in moči. In je tako tudi pisal, stric je pa črtal in omiljeval njegove

pregoreče in preodkritosrčne članke. Ko je Andrej zbolel in je Gregor uredil prvo številko povsem po svojem, je bila zaplenjena. Pa je bil Andrej ves nesrečen: „Saj sem tako vedel, da bo za menoj vse propadlo. Gregor, Gregor, voljo imaš dobro, voljo, a pameti premalo.“ Vendar je pokazal kot njegov naslednik v vodstvu koroških Slovencev in kot dedič „Mira“, da je imel tudi pamet. Glavno delo tedanjih koroških rodoljubov je bilo, da bi zbudili med ljudstvom narodno zavednost. V ta namen so prirejali po vsem slovenskem Koroškem tabore in shode. Povsod je Gregor Einspieler govoril in — pel. Bil je krasen pevec, menda še boljši ko govornik. Navrh impozanten, lep mož, odličnega vedenja in vedno vesel.

Koliko je storil za koroške Slovence z „Mirom“, bi bilo poglavje zase. Nemci so dobro čutili veliki pomen tega lista, zato so delali lastniku Einspielerju neprestano težave, mu list zaplenjali in ga skušali uničiti s tiskovnimi pravdami, ki so mu povzročale seveda mnogo denarne škode; a klonil Gregor ni.

Radostno je pozdravil v „Miru“ nastop Družbe sv. C. in M., osnovane zlasti za rešitev koroških Slovencev. Na njeni prvi skupščini je stavil predlog, da naj bi Družba plačala spretnega odvetnika, ki pripomore slovenščini do veljave v šoli. V družbenem glavnem odboru je vztrajal Einspieler od leta 1886. do 1911.

Ustanovil je tudi „Katoliško gospodarsko in politično društvo za koroške Slovence v Celovcu“, ki deluje še sedaj.

L. 1888. je bil izvoljen v velikovškem okraju za deželnega poslanca in je ostal poslanec 14 let. V deželni zbornici se je potegoval zlasti za življenjsko potrebo koroških Slovencev, za slovensko šolo. Žal da zaradi zagrizenosti Nemcev ni dosegel zaželenih uspehov, kakor jih niso mogli doseči njegovi nasledniki. Sicer si je bil s takratnim deželnim predsednikom baronom Schmied-Zabierovim dober prijatelj. „V zbornici smo se hudo dajali, na ulici smo hodili pod pazduho ž njim“, nam je večkrat smehljaje pripovedoval.

L. 1902. ni več kandidiral, a je vneto nadaljeval podrobno delo med narodom kakor sedaj zelo spretni in izredno delavni deželni bivši poslanec župnik Poljanec. Zadnjikrat je javno nastopil tik pred začetkom svetovne vojne na velikem ljudskem taboru pri Sv. Katarini ob Šmihelu; z dr. Krekom je govoril tam zadnjič ogromni množici koroških Slovencev.

Gregor Einspieler je bil mož blagega srca, z vsakim dober in prijazen, do skrajnosti radodaren in gostoljuben. Žalega ni storil nikdar nikomur. Edini njegov greh je bil, da je svoj narod ljubil in mu hotel priboriti vsaj del pravic, ki so jih Nemci v deželi že dolgo posedali in mirno uživali. A to je bilo že dovolj, da so ga sovražili in preganjali in mu naprtili grehe vseh drugih. Kolikokrat sem slišal v Tinjah, ko sem po njegovem begu — tudi sam begunec — oskrboval njegovo župnijo, da so se nasprotniki srdili: „G. prošt je nahujskal jugoslovenske vojake, da so nas čez Dravo obstreljevali.“ In jih z vso zgovornostjo nisem mogel prepričati, da je bilo to nemogoče, in je nesmiselno. Ko pa g. prošt vendar tedaj pri vojaki bil ni in ni imel — civilna oseba — vojakom ničesar zapovedovati in nikakor ne bi mogel naročiti in odobravati, da so bombardirali tudi proštijo in cerkev, kakor v resnici so.

To krivično sovraštvo ga je naposled vsega oropalo ter ga pregnalo iz ljubljene Koroške. Zavetišče je našel zadnja leta življenja pri Sv. Juriju v Slovenskih goricah, kjer je 28. aprila 1927 umrl v 75. letu starosti.

Niso pa umrle ž njim njegove velike zasluge za koroške Slovence!

Dasi se včasih človeku zazdi, kakor bi bilo vse nekdanje delo koroških narodnih mož kakor voda, v pesek razlita, so prav zadnje volitve dokazale, da stoje koroški Slovenci še krepko. Ni to najmanjša zasluga njih, ki so dolga leta v težavah, v trpljenju, ob slabih vidnih uspehih koroško slovensko ljudstvo budili, učili, navduševali. Med temi je ostal v prvi vrsti Gregor Einspieler.

Bodi mu tudi po smrti naša hvaležnost in časten spomin!

J. Špicar:

Anton Gabron.

Bil je kmečki sin, rojen 11. decembra 1855 v Zagoju pri Sv. Petru pod Sv. Gorami. Oče mu je bil Miha Gabron, mati Jera, rojena Kraljeva. V družini je bilo več otrok. Poleg Toneta je študiral še drugi sin

Anton Gabron.

na učiteljsku in bil potem šolski vodja v Šmarjeti v Rožu. Najbolj znana pa je bila med koroškimi Slovenci sestra, gospa Kopeinigova, gostilničarka pri Klee-

blattu v Celovcu. Vsi so bili otroci slovenskih staršev, ali zavedal se je tega samo on — Anton.

Po dovršenih gimnazijskih študijah se je posvetil filozofiji. Rad je pripovedoval o veselem dijaškem življenju v Gradcu in vselej s ponosom povdarjal, da je star Triglavan. Kot tak je bil vzgojitelj v Raški graščini pri bivšem grajskem lastniku in poznejšem deželnem poslancu iz kurije nemškega veleposestva, Feliksu pl. Lenckhu. Pričel je že delovati kot suplent na celovski gimnaziji, a usoda je namenila drugače. Da najde uteho varanemu srcu, je v globoki resignaciji na vse mladostne nade vstopil v celovško bogoslovnico in bil 17. avgusta 1887 posvečen v mašnika.

Takoj ko je pričel službovati kot kaplan, je stopil v službo naroda. Za zasluge, ki si jih je pridobil, ga je že leta 1890. imenoval občinski odbor v Globasnici častnim članom.

Po smrti znanega slovenskega čebelarja župnika Janeza Sumpra so oskrbovali skočidolsko župnijo deloma sosedni duhovniki, deloma kurati. Leta 1892. pa je bilo razpisano mesto župnika. Patronat, graščina Vernberg, se je odločil za kompetenta Antona Gabrona. Do zadnjega je nosil Gabron pri sebi pismo, s katerim mu takratni dekan Marinič v Lipi sporoča, da je njegovo imenovanje za skočidolskega župnika gotovo, ker se je lastnica vernberškega gradu gospa grofica Olga von Schönfeld izjavila zanj, češ „er soll ein schöner Mann sein, was bei einem Geistlichen die Hauptsache ist“. Anton Gabron je torej postal skočidolski župnik leta 1892.

Skočidolska župnija leži v vernberški občini na skrajni jezikovni meji, vzhodno od Beljaka. V to župnijo spada že takrat čisto nemška vas Dravčava in zelo ponemčeni Vernberg. Občina je bila ob tistem času popolnoma v rokah nemčurjev. Na skočidolski šoli je sicer v prvem razredu poučeval nadučitelj Vončina (rodом s Kranjskega) slovensko, a po mišljenju je bil nemčur, učitelj v drugem razredu je bil trd, zagrizen Nemec. Dosti dela je tedaj čakalo idealnega borca in z velikim zaupanjem so zrlí nanj narodno zavedni

ljudje. Iz zaupanja je vzknila sila, ki je v poznejšem času in to tik do preobrata dokumentirala, da je v skočidolski župniji in v vernberški občini gospodar svoje zemlje Slovenec. Krog, ki se je zbiral okoli Gabrona, je postajal vedno večji in večji. Prirejali so se tabori, večji in manjši shodi podružnice sv. Cirila in Metoda za beljaški okraj. Gabron je znal dobiti pomoč za narodno borbo tudi izven svojega okoliša, posebno iz bližnjega Beljaka, kjer je služboval na gimnaziji blagi profesor Josip Lendovšek; iz Celovca je prihajal Vekoslav Legat, iz Ljubljane dr. Ivan Tavčar, Ivan Hribar in drugi. Podklošтром je deloval Gregor Einspieler, ki je prav rad govoril na shodih in bil radi domače, rožanske govorice in vljudnega, priprostega vedenja v obče priljubljen in spoštovan. Pri direkciji državnih železnic v Beljaku je službovalo dokaj Slovencev, ki so bili stalni Gabronovi gosti, med njimi naš planinec Knafeljc. V Beljaku se je osnoval slovenski klub, ki se je sestajal vsak teden in prirejal izlete v okolico ter s petjem bodril in dramil našega človeka k zavesti in vstajenju. Po vseh naših krajih je donela pesem koroških Slovencev: „Kvišku bratje, duše mile . . .“ in pripovedovala, da „narod naš dokaze hrani“. Ne bi bilo prav, ko bi tu pozabili dveh kremenitih mož v tej družbi, profesorja Wanga in nadučitelja Ellerja, značajnih mož, ki sta sredi germanskih viharjev vztrajala in bodrila k vztrajanju vso okolico; Wang kot profesor med samimi nemškimi kolegi, Eller kot šolski voditelj, odvisen od nemškega deželnega šolskega sveta. Med to družbo je kakor iz jasnega udarila germanska strela — ukaz, da se slovenski uradniki od direkcije v Beljaku premeste k direkciji v Trst in sicer tekom 48 ur. Uprava blagopokojne Avstrije, ki je baje ljubila vse svoje narode, je sicer skušala razgnati družbo narodnih delavcev, toda njene setve ni mogla uničiti. Po vsej beljaški okolici, doli v Rož in gori v Zilo je prodril duh narodne zavesti.

Da osamosvoji kmete v gmotnem oziru, je ustanovil Gabron Hranilnico in posojilnico v Podravljah, ki še danes uspešno deluje.

Pokojni Gabron je bil velik prijatelj petja. Ko je prišel v Skočidol, je takoj ustanovil lep cerkveni zbor in uvedel šmarnice. Vsak večer je bila cerkev natrpano polna zlasti radi lepega petja. To so bili srečni časi, ko sem mu stregel pri svetem opraviilu, v srce pa nama je donela veličastna, sladka pesem, ki jo je razumel on po svoje, jaz, otrok, po svoje. V klopi za

Dr. Otokar Rybař.

nama pa je sedela moja mati in prosila Večnega, da bi se ji izpolnila edina želja: da bi postal tudi jaz „gospod“. Kako rad sanjam o tistih časih mladosti in domače sreče, ki sem jo le premalo cenil, ker je nisem spoznal.

Da pokaže Korošcem lepoto slovenske pesmi je Gabron povabil v posete kamniško „Liro“ pod vod-

stvom Fr. Steleta, ki je teden dni prepevala po Koroškem. Prepevali smo ob vsaki priliki. Včasih je izpod mogočnih lip pred župniščem zadonela v tih, poletni večer pesem po vasi:

Savice sila bo tebe vtopila,
deklici v hramu bo počlo srce . . .

Pa to niso bili tantje vasovalci, to smo bili trije mladi ljudje, med nami on naš učenik in voditelj — Gabron!

Veliko zaupanje je gojil pokojnik v silo slovanstva. Prepričan je bil, da mora biti bodočnost slovanska. Z velikim zadoščenjem je razlagal ljudem važni pomen sklepa srbske narodne skupščine, ko je proglasila Petra I. za svojega narodnega kralja. „Rusija in Srbija nas bosta rešili!“ je dejal. Tega mnenja je bil vedno in še ob koncu svojega življenja je bil prepričan o gotovem osvobojenju zaslužjenega Korotana in Primorja: „Rusija bo vstala mogočna, potem bo rešeno vse!“

Kaj je bil Gabron nam dijakom, se sploh ne da popisati. Gledal je, da spravi kolikor mogoče nadarjenih kmečkih sinov v šole, da bodo kedaj v pomoč našemu narodu na Koroškem, ki mu je manjkalo posebno posvetne inteligence. Revne je izdatno podpiral, preskrboval jim je brezplačno ali vsaj cenejšo hrano, stanovanje in obleko. Še v času, ko je bil sam siromak je s svojimi prošnjami na različnih mestih poskrbel za naše mlade ljudi in mnogo jih je, ki bi mu morali biti hvaležni. Radi svojega nesebičnega delovanja, podpiranja narodnih in dobrodelnih ustanov, je Gabron popolnoma obubožal. Takrat so ga jeli zapuščati tudi prijatelji in le malo, malo mu jih je ostalo zvestih do konca. Marsikdo, ki je vžival prej njegovo podporo, mu je sedaj obrnil hrbet; saj ga niso več potrebovali.

Njegovo delovanje je povzročilo, da je prišla vernberška občina v slovenske roke, pri čemer je krepko pomagal strnški župnik Lavrinc. Župan je ostal do preobrata naš zavedni mož Matija Vospernik.

Med vojno je bil Gabron večkrat aretiran. Ovajali so ga radi naravnost nemogočih dejanj in ga uklenje-

nega gonili kakor razbojnika iz kraja v kraj. Tako so ga pripeljali z drugim duhovnikom v Gradec, kjer je bil pocesni mob o prihodu „izdajalcev“ že obveščen. Duhovnika sta spoznala nevarnost in sta bila prepričana, da ju druhal ubije na cesti. Pripravljena sta bila na vse in sta si dala odvezo. Tipljenja je bilo preveč in skoro dobrodošla rešitev — smrt. Močna orožniška eskorta je namero nahujskane množice preprečila. Izvošček, ki ga je orožništvo hotelo najeti, da prepelje eskortiranca, je udaril duhovnika z bičem po glavi; „Verräter führe ich nicht!“ (izdajalcev ne vozim.) Drugi izvošček se ju je usmilil in ju odpeljal. — Po internaciji je Gabron prišel nazaj v Skočidol, kjer je našel boren ostanek že itak malega premoženja, ki je obstojalo le še iz par kosov oprave.*)

Prišel je preobrat. Po Koroškem so divjale razbrzdane tolpe Volkswehra, kakor da je vrgla pravkar poginula stara Avstrija iz sebe vso grozoto, s katero je mačehovala stoletja podložnim narodom. V jezi nad izgubljeno igro in v boljševiskem pohlepu po premoženju in moriji so se uniformirani tollovaji valili od vasi do vasi, grozili z orožjem in preganjali naše ljudi. Hoteli so dobiti v svoje roke tudi Gabrona, ki se je nekaj dni skrival v narodnih hišah, potem pa z županom Vospernikom pobegnili čez mejo na Kranjsko. Zapu-

*) Dne 18. 9. 1914 je pisal iz Skočidola Gabron prijatelju I. V.: Imam pač malo duhovnikov, s katerimi bi bil v dotiki (Meško je izjema) in tudi le nekaterim sem tožil svoje gorje. Štiri cele tedne sem trpel. Ko so me privedli v Gradec, me je hotelo ljudstvo namestoma vbiti. Komaj sem se obranil na južnem kolodvoru. A sedaj doma! Ker niso našli dosti proti meni, so morali me izpustiti. Drugih šest duhovnikov iz Koroške je še v Gradcu. Kdaj bo bolje? Morda še ne kmalu, ko so nam pred par dnevi našega sosrednega — vrlega župana Faleja odvedli v Gradec. Doma imam grozno škodo, ker imam precejšno gospodarstvo in je močno trpelo. Bog mi pomagaj! — Bom dro prišel enkrat v Ljubljano se pokazat, saj sem zdaj popolnoma „čist“, ker sem prestal predpreiskavo in nič niso našli. — Žalostno je v mariborski okolici. Tam pa vse povprek: kaplani, župniki, učitelji, učiteljice (te se mi najbolj smilijo), odvetniki, župani, poslanci (Roškar) so morali v Gradec. Žalostno pa je najbolj, da nekatere duhovnike vklepajo. — Molimo za nje. Molimo za milo nam domovino.

stiti je moral svoj ljubljani Korotan za vedno; ostanek njegovega imetja pa je izginil pod zaščito reda in pravice tedanjih časov. Imel je edinole obleko, ki jo je nosil na sebi in v stari torbi nekaj malenkosti. Tako je prišel k meni na božični večer leta 1918. Potrta sva bila oba in v skrbeh za naše ljudi onstran Karavank, toda on ni obupal. „Bodočnost je slovanska!“ je povdarjal.

V tem upanju je odšel in hodil s kraja v kraj brez službe, brez pokojnine in živel zgolj od podpor, ki jih je dobival od narodnih prijateljev. Med plebiscitno dobo je prepotoval skoro vso Slovenijo in Hrvaško in zbiral denar za Koroško. Nabral je menda krog 300.000 kron in jih vestno oddal na merodajnem mestu. Po nesrečnem plebiscitu je prišel v Ljubljano in prosil za skromno sinekuro, ker je star in brez sredstev, a ugleden gospod, čigar ime naj tu zamolčim, mu je z ozirom na njegovo nabiranje za Koroško dejal: „Saj si imel dosti denarja!“ S solzami v očeh mi je še isti dan o tem pravil, ko sem ga našel na kolodvoru v Ljubljani: „Meni, meni, staremu idealistu se reče kaj takega!“ In jokal je stari mož, nekdanj velik in močan, sedaj potr in strt, beden in reven, a vendar bogat v prepričanju, da je bila njegova pot prava, dasi ni vodila do zaželenega smotra.

Po mnogih neuspešnih poizkusih, da bi dobil službo, mu je zagrebški nadškof dal samotno župnijo v zagorskih hribih, kjer pa se je počutil radi protidržavnega mišljenja svojih župljanov zelo nesrečnega. Bil je edini jugoslovensko čuteči človek v župniji. Edina inteligentna oseba, s katero je mogel občevati, je bila učiteljica, ki pa se je tako bala ljudi, da si v šoli ni upala obesiti kraljeve slike. Porazni vpliv plebiscita in življenje v teh razmerah sta vedno bolj izpodjedala staremu trpinu fizično silo in leta 1922. ga je zadela kap. Prepeljali so ga v brežiško bolnico. On, ki je hodil tako rad po svetu, je bil sedaj hrom, usta, ki so govorila toliko zlatih nauk in navdušenih besed, so se komaj še gibala, tako, da ga je bilo le zelo težko še razumeti. „Glej, jaz revež!“ je dejal, ko

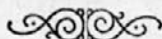
sem ga prišel obiskat v bolnico in ukazal mi je po-
streči s kozarcem vina, ki mu ga je bil prinesel njegov
prijatelj, gvardijan iz frančiškanskega samostana. Sluga
mu je moral držati roko, da sva trčila, kakor dostikrat
prej v veselih dneh na Koroškem. Sicer je polagoma
malo okreval, ali ozdravel ni. Težko se je gibal in
govoril. S podporo dobrotnikov in Kola jugoslovenskih
sester je živel v raznih krajih, tako v Mariboru, na
Dobrni, pri Sv. Križu nad Dravogradom in slednjič v
Mali Loki pri Domžalah.

Leta 1926. je šel še enkrat na Koroško in me
grede obiskal: „Veš, umrl bom kmalu in grem obiskat
prej še svoje ljube Korošce. Še enkrat, potem umrem!“
Obiskal jih je še enkrat in se vrnil v Malo Loko.
Zdravje se je slabšalo in odločil se je, da gre v Ljub-
ljano v Leonišče, kjer je dne 29. aprila 1927 umrl.

Dne 1. maja 1927, na praznik pomladi, novega
življenja in dela, smo ga položili pri Sv. Križu v
Ljubljani k večnemu počitku. Tam gori, v skočidolski
župniji, pa so obhajali šmarnice, ko je prispela vest
o njegovi smrti. Zaihte so vse njegove duše, zvonovi
so zaplakali v majsko noč in župnik Tomaž, pokoj-
nikov učenec, je oznanil izpred oltarja, da Gabrona
ni več.

Dne 9. maja 1927. se je v skočidolski župni cerkvi
vršilo za pokojnikom zadušno opravilo, ki so se ga
udeležili zgolj njegovi narodni prijatelji. Peli so stari
pevci s sosednje Drave pod vodstvom našega Hajnže
Rutarja, ki jih tesno vežejo spomini na blagega po-
kojnika. Nemčurji so pokazali svojo mržnjo tudi še
sedaj ob njegovem grobu in izostali. Nič za to!

Reven, kakor Job, je zapustil dolino solz, a bogat
kakor Krez je stopil v kraljestvo pravice in resnice,
ki jo je zaman iskal v življenju. Bodi trpinu, idealistu
postavljen trajen spomenik v naših dušah in njegov
zgled naj sveti v teh časih posebno mladini na poti
v boljšo, idealno narodno bodočnost.

Ksaver Meško:

Večerna pesem.

Utrujen sem. Za mano dolga pot.
Ne brez nevarnosti, brez bridkih zmot.
Zdaj po ovinkih, zdaj čez hrib težak,
zdaj res po ravnem, sredi tihih rož,
da v radosti je kdaj zastal korak.
Pa dēlo koj življenje: „Ali boš
do konca dni brezdelno tu sanjal?“
In naglo spet sem dalje se pognal.

Utrujen sem. Miru si zdaj želim.
Vse dal sem svetu, kar sem sam imel,
da siromak sem h koncu dni prispel.
Nič ne drži me. — Smrt, lehkō zaspim . . .

Manica:

Helena Bavdkova.

Kadar se omožim, mi pač ne bo treba kupovati dragega poročnega venca, ker ga že imam.“

Tako mi večkrat pravi — kažoč na svojo kot sneg belo glavo — naša dobričina, vedno sveža in šegava in še vedno delavna sedemdesetletnica Helena.

Vedno delavna, pravim. Ni se sicer nikoli silila v ospredje. Ne, ona je tiho pač pa tem intenzivneje delovala pri vseh, bodisi pri narodnih kulturnih in raznih drugih občekoristnih in človekoljubnih institucijah od rane mladosti pa do svoje sive starosti.

Dober kristjan ljubi svoj narod, ker je to zapovedal Bog. „Spoštuj starše“, se glasi zapoved Najvišjega, torej spoštuj tudi svoje dede in pradede, spoštuj in ljubi narod svojih pradedov, to je oni narod, iz katerega izhajaš!

In tega se je naša zaslužna jubilantka vedno zavedala v polni meri. Besede, katere si je zapisala na svoj prapor so: Moliti in delati, delati predvsem za dedovino svojih očetov, za svoj mili slovenski narod.

Helena Bavdkova se je porodila dne 3. aprila 1857 v Grosupljem. Njen oče, posestnik in vinski trgovec je

Helena Bavdkova.

bil zelo priden in agilen mož, zaveden rodoljub in nadvse skrben oče. Ko je bila Helena stara 12 let, je kupil v Ljubljani poleg sedanje splošne bolnice stavbišče, sezidal hišo z obširnimi gospodarskim poslopjem ter se nato stalno preselil v Ljubljano. Mož

si je s svojim umnim gospodarstvom kmalu pridobil tolik ugled, da ga je predmestna občina Moste, v katero je spadala tudi njegova hiša, izvolila za svojega župana. Ko je leta 1883. avstrijski cesar Franc Jožef prišel v Ljubljano, ga je župan Bavdek pred svojo hišo pozdravil v slovenskem jeziku, kar je značilo za tiste čase ne le izredno narodno zavest, nego tudi zelo veliko dozo poguma. Mlada Helena je takrat istotako s slovenskimi besedami poklonila cesarju šopek. Toda posledice odkritega in neustrašenega slovenskega srca je župan občutil kaj hitro. Vsi okoliški župani so bili tisti dan povabljeni k cesarskemu banketu, le Bavdka so sramotno prezrli.

Kakor že omenjeno, je bil Bavdek zelo skrben oče. V svoji veliki ljubezni je storil vse, da je dobila njegova edinka Helena vsestransko dobro vzgojo. V njegovi hiši so se radi shajali tedanji kulturni delavci kakor: slikar Franke, pisatelj Levstik, Jurčič in dr. Zlasti med Jurčičem in mlado Heleno je vzkliklo zelo toplo prijateljstvo, katero jubilanтка še sedaj — kadar je dobre volje — rada omenja.

Pozneje, ko je Jurčiča ugrabila prerana smrt, je blaga Helena prenesla svojo ljubezen in naklonjenost na njegove mlajše siromašne sorodnike ter marsikaterega izmed njih z uprav materinsko požrtvovalnostjo spravila do kruha. Dolga je niz njenih dobrih del, kdo naj bi jih naštel vse!

Izmed mnogih narodnih in kulturnih društev ji je bila najbolj pri srcu Družba sv. Cirila in Metoda. Do poslednjih let se je vdeleževala vseh skupščin, najsi so se vršile kjerkoli. V počesčenje njenih obilnih zaslug jo je Družba C. M. izvolila za svojo častno članico, prva ženska, ki je dosegla to odlikovanje.

Na njeno incijativo se je potem ustanovila šent-peterska podružnica C. M. D., v katere odbor je bila Helena izvoljena že ob postanku in je nepretrgoma ostala na odborniškem mestu vsa dolga leta do danes.

Jubilanтка je še vedno delavna, vedno živahna in agilna. Ob 70 letnici njenega delavnega in plodo-

vitega življenja ji mnogi prijatelji in čestilci kličemo iz dna srca:

„Helena, ti naša dobra Helena, še mnogo srečnih let!“

Manica Komanova:

Materino pismo.

Mir njegovi duši, sedaj je že med pokojnimi. Bil je sin revne vdove, ki ga je vzgajala, kakor je vedela in znala. Včasih sta stradala oba, kajti mati je vedno bolehalo in dostikrat je zmanjkalo drobiža bodisi za zdravila, bodisi za kruh. Deček Janko je bil priden otrok, zlasti učil se je zelo marljivo; po končani osnovni šoli je bil med župnikom, učiteljem in drugimi šent . . . skimi veljaki storjen sklep, naj gre Janko v mesto v srednje šole, češ, nekaj si bo pomagal sam, nekaj bomo žrtvovali mi in enkrat bomo le imeli „gospoda“.

Janko je pričel študirati in po vsakovrstnih nepriklakah in težavah tudi srečno doštudiral. Za „gospoda“ pa ni imel poklica. Odločil se je za tehniko.

V tistem času je usoda tudi nad menoj izrekla svoj neizprosni „Pojdi!“ in morala sem po svetu za kruhom. Odslej seveda nisem več mogla slediti dogodkom v rodni vasi. Pač pa se spominjam, ko mi je nekoč pravil moj brat, da ima Janko na Dunaju zelo dobro službo, da pridno podpira svojo staro, že popolnoma onemoglo mater, da pa je — žal — postal neki čisto zagrizen nemškutar.

Lansko leto, prijetnega spomladnega dne sem se sprehajala po Šent . . . skem pokopališču. Romala sem s cvetjem v roki z materinega groba na grob svoje mile, prerano mi umrle edine sestre in potem zopet nazaj. Žale misli so mi prevzele dušo in solze so rosile na cvetje. Nisem se brigala za ves ostali svet. Zdajci se pojavi pred menoj bleda, shujšana postava

kakih petdeset let starega elegantno oblečenega možaka, ki mi ponuja svojo koščeno desnico:

„Pozdravljena! Ti jokaš. Razumem te. Ostali so ti samo še grobovi, kakor meni. Pa — čemu žalost, saj bom itak kmalu sam tu počival. No — kaj me gledaš tako čudno? Ali res ne poznaš več Janka N.?”

„Janko,“ vzkliknem in ga primem za obe roki. „Ti tukaj, pa tak —“

„Kot mrlič, jeli. Kaj hočemo! Vsakemu pride svoj čas.“

„No, Janko, o smrti nikar ne govori, dokler še hodiš okrog. Pozdravil se boš!“

To rekši, sedem na kamenito ograjo sestrinega groba in Janko prisede k meni. Ko se odkašlja, začne govoriti v presledkih:

Kako se imaš ti, sem že nekoliko poizvedel. No, torej povem nekaj o sebi. — Ko sem študije dovršil, se mi je takoj posrečilo dobiti službo na Dunaju. Ostal sem potem tam vsa leta in dobro se mi je godilo. Na rodno vasico sem precej pozabil in — kaj bi tajil svoj greh — pozabil sem tudi na svojo narodnost. Nisem pa pozabil na svojo ljubo mater in to me je rešilo. Mislil sem se namreč oženiti z neko Dunajčanko in sem o tem pisal svoji materi ter jo vprašal za svet. Čez nekaj dni mi piše mati dolgo pismo. Glede ženitve mi pravi, naj si ženo izberem le sam, to da je moja pravica, v katero niti mati ne sme posegati. Vkljub temu ji je pa le bridko ob misli, da se z mojo ženo niti porazgovoriti ne bo znala in da otroci — če mi jih Bog da — ne bodo govorili jezika, katerega je ona učila mene. Pismo ljube matere me je čudno ganilo. Najbolj so me pa presunile tele besede!“

Zdaj izmota Janko iz listnice pismo, je razvije in mi pokaže podčrtani stavek:

„Oženi se, kakor že hočeš, toda zapomni si, da nikoli ni srečen tisti, ki pozabi na zemljo, ki ga je redila in ki pozabi na jezik, katerega ga je učila mati!“

„Vidiš, to pismo me je rešilo,“ reče Janko pokašljeva je in dene pismo nazaj v listnico. „Odslej sem

mного mislil in v duhu sem bil vedno doma pri materi. Videl sem samega sebe še kot malega dečka, siromašnega sicer, a vendar tako srečnega, kakor pozneje nikoli več. Sramoval sem se svoje dosedanje mlačnosti. Ženitev sem opustil in prosil za dopust. Prišel sem hvala Bogu o pravem času. Mati se je tistikrat vlegla stalno in potem ni vstala več. Bila je neizmerno srečna, da sem opustil ženitev s tujko in sem ji kot hvaležen sin lajšal zadnje dneve. Čez mesec dni sem ji zatisnil oči in sedaj hodim na njen grob, no, prav tako kakor ti.“

Dan se je nagibal in mrzlo je prihajalo od hriba. Odpravila sva se.

„Pa Janko“, ga vprašam medpotoma, „kdaj si pa ti začel bolehati?“

„Cutil sem bolezen že na Dunaju. Ali datira kal bolezni še izza dijaških let, ali sem se pozneje prehladil — ne vem. Pljuča, ta so za nič. Res je prava sreča, da nimam družine. Hvala materi in njenemu pismu! Zdrav ne bom več, kaj bi si delal iluzije! Če bi upal na zdravje, bi sezidal lepo hišo. Tako pa sem svojo rodno kočico le za silo popravil in jo že vnaprej določil neki prav tako revni vdovi, kakor je bila nekdanj moja mati. Drugo imetje bom razdelil tako, kot se mi zdi prav. Svoje rodne grude ne pozabim, one grude, katero je moja mati, četudi priprosta žena, tako cenila. Če komu kaj dolgujem, je to zemlja, ki me je hranila, je to moj mili narod, ki govori najlepši jezik — jezik moje matere, so to oni rodoljubi, ki so mi omogočili študije. Torej — za danes pozdravljena, pa še drugič kaj, jeli!“

„Da, da, in sicer tu na pokopališču,“ odvrnem jaz in mu rahlo stisnem velo desnico.

Pol leta pozneje mi je sporočil brat, da je Janko N. v svoji bajtici umrl. Istčasno pa sem tudi brala v časopisih, da je pokojnik vse svoje ne ravno malo premoženje volil v dobrodelne narodne namene. Največji znesek je določil za zidanje nove šent....ske šole.

Kaj vse stori materino pismo ...

A. B.:

Naši grobovi.

Po lanski glavni skupščini je naša Družba sv. C. in M. izgubila celo vrsto vrlih sotrudnikov in sotrudnic. Med smrtnimi žrtvami je brezdvomno več bivših narodnih delavcev v zaslužjenem ozemlju, ne da bila naša javnost o tem obveščena. Blag in hvaležen jim spomin!

Izmed splošno znanih za našo Družbo zaslužnih, so nas zapustili naslednji:

Karol Rosman, mnogo let župan naše dolenjske metropole, več let agilni blagajnik ondotne moške C. M. podružnice, je umrl v Novem mestu dne 8. novembra 1926.

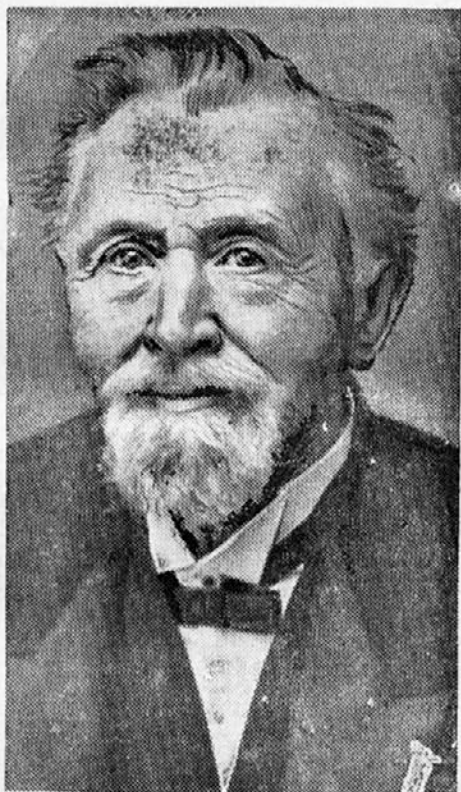
Andrej Slokar, lesni trgovec v Domžalah, nas je zapustil v najlepši moški dobi dne 22. novembra 1926. Pokojnik je bil duša vsega narodnega, prosvetnega in gospodarskega dela v Domžalah. Njegova glavna zasluga je bila, da se je zgradil impozantni Sokolski dom; po njegovem prizadevanju se je ustanovila C. M. podružnica, ki ji je predsedoval celo vrsto let. Pokojnik si je tudi vztrajno prizadeval, da so postale Domžale trg in da se je postavil našemu vladarju prav ličen kip. Odlikovan je bil z zlatim križcem za državljanske zasluge.

Martin Dolničar, bivši kolodvorski restavrater, zadnja leta tovarnar v Ljubljani, je umrl dne 11. januarja 1927. v Ljubljani. Pokojnik je bil, kakor vsi njegovi živeči in pokojni bratje, vedno neustrašen in požrtvovalen rodoljub. Naši C. M. D. je bil trikratni pokrovitelj.

Janko Košan, gimnazijski profesor v p., odlikovan z redom sv. Save, je preminul v Mariboru dne 12. januarja 1927. Pokojnik je bil član vseh mariborskih narodnih društev ter svoječasno odbornik ondotne C. M. podružnice.

Dr. Otokar Rybař, bivši prvoboritelj in vodja tržaških Slovencev, je umrl v Beogradu dne 13. januarja 1927. kot poslanik in pooblaščen minister. Naša C. M. D. šteje pokojnika med svoje stare pokrovitelje.

Josip Tekavčič, sodni svetnik in predstojnik okrajnega sodišča v Mokronogu, je umrl istotam dne 24. januarja 1927. Pokojnik je bil skoraj 10 let predsednik ondotne C. M. podružnice.

Fran Drenik.

Fran Drenik, najstarejši Sokol in prvoboritelj za naše narodne pravice, je preminul v Ljubljani dne 11. februarja 1927, star 87 let. Pokojnik se je zelo živahno udeleževal ob našem preporedu pri vseh društvih. Za

narodno probujo in prosveto v takrat še neznatnem predmestju Šiški je imel pokojnik glavne zasluge. Pri ondotni C. M. podružnici je bil desetletja delaven kot tajnik, blagajnik oziroma prvi odbornik.

Minka Jelačinova, soproga uglednega veletrgovca, je preminula v Ljubljani dne 22. marca 1927. Pokojna je sodelovala pri raznih narodnih društvih. Nekaj mesecev pred smrtjo je še poslala naši CMD pokroviteljnino.

Peter Repič, vpokojeni nadučitelj z Unca pri Rakeku, je preminul v Ljubljani dne 26. aprila 1927. Pokojnik je bil na vseh svojih službenih krajih zelo agilen prosvetni delavec. Posebno se je trudil za našo C. M. D. ter je bil mnogo let tajnik, oziroma blagajnik podružnici na Uncu.

Drago Gabrijel, višji železniški uradnik in posestnik v Borovnici, je umrl tamkaj dne 2. maja 1927, star šele 53 let. Pokojnik je bil vedno neustrašen rodoljub, pokrovitelj naši C. M. D. Pri C. M. podružnici v Št. Petru na Krasu je bil par let podpredsednik.

Jakob Aljaž, župnik, duhovni svetnik v Dovjem, slovenski skladatelj, ustanovitelj slovenskega planinstva, je umrl v visoki starosti dne 5. maja 1927. Naši C. M. D. je bil pokojnik pokrovitelj in par let tudi odbornik pri podružnici za Gorenjsko dolino.

Oroslav Dolenec, ugleden trgovec in posestnik v Ljubljani, nas je zapustil za vedno dne 9. maja 1927. Pokojnik je bil mnogo let v nadzorništvu C. M. D. in tudi njen pokrovitelj. Tudi pred svojo smrtjo se je spomnil naše družbe z volilom 1000 Din.

Anton Križman. Dne 13. junija 1927 je umrl v Krškem vpok. višji davčni upravitelj in posestnik Anton Križman. Za svojega službovanja v Kamniku je bil pokojnik več let blagajnik, 2 leti pa predsednik ondotne m. C. M. podružnice.

Josip Zidar, veletrgovec v Ljubljani, je preminul dne 26. junija 1927. Naša C. M. D. šteje pokojnika med svoje pokrovitelje.

Ivan Kristančič, trgovec in gostilničar v Višnjevku v goriških Brdih, je umrl v začetku julija 1927. Pokojnik je bil neustrašen bojevnik za narodne svetinje tudi

pod krutim fašizmom. Celo vrsto let je vodil Briško podružnico C. M. D. Kot odločnega voditelja zavednih Bricev so ga Italijani po vojni napovedi odvedli v Italijo, od koder se je vrnil šele leta 1919. potrta na duši in telesu, kar je pospešilo njegov prerani konec.

Franja Guličeva-Koširjeva, roj. Malenškova je preminula v Ljubljani dne 15. julija 1927. Pokojnica je bila zgodovinska osebnost pri našem narodnem prebujenju, posebno v ljubljanski okolici (rojena v Tacnu pod Šmarno goro). V Sežani, kamor se je poročila, je bila več let predsednica, oziroma podpredsednica ondotne ž. C. M. podružnice.

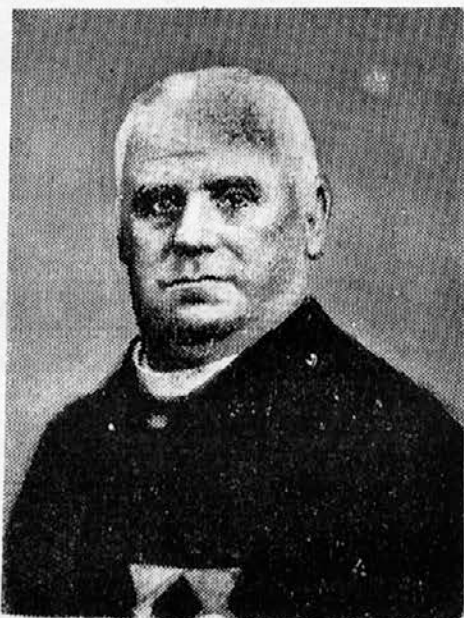
Fran Ferlinc, učitelj v p. in posestnik v Šmarju pri Jelšah, je umrl dne 23. avgusta 1927 na svojem vinogradniškem posestvu v Tinskem, star 62 let. Pokojnik je bil za celi Šmarski okraj zelo zaslužna osebnost v naravnem, kulturnem in gospodarskem oziru. Skoraj 20 let je nepretrgoma županoval svoji rojstni trški občini Šmarje, mnogo let je tudi načeloval okrajnemu zastopstvu in domači posojilnici. Sodeloval je odločilno tudi pri vseh narodnih in kulturnih društvih. Od leta 1901. je bil celo vrsto let podpredsednik, pozneje pa blagajnik C. M. podružnici za Šmarje-Slatino.

Dr. Al. Kraut, odvetnik in svoječasi župan mesta Kamnika, je umrl dne 17. avgusta 1927 v Kamniku. Pokojnik je bil rojen v lepi Podjurski dolini na Koroškem. Kot narodno zaveden in delaven Slovenec je bil že kot akademik predsednik C. M. podružnice v Gradcu, v Kamniku pa je bil podpredsednik ondotni podružnici.

Vilko Praprotnik, davčni upravitelj v Ljubljani, je umrl dne 5. oktobra 1927 v najboljši moški dobi 46 let. Pokojnik je bil iz znane narodno zavedne ljubljanske rodbine. Za svojega službovanja v Kranjski gori je bil agilni član v odboru ondotne C. M. podružnice (2 leti prvi odbornik, 1 leto blagajnik in 1 leto podpredsednik).

Ljudmila Lendovškova je preminula v Mariboru dne 13. oktobra 1927. Blaga pokojnica je bila vdova po znanem rodoljubu profesorju Jos. Lendovšku. Dasi

nemškega rodu, se je popolnoma priučila slovenskemu jeziku ter odkrito vzljubila naš narod. Visoko glasbeno izobrazena je s svojim krasnim petjem nešteto krat nastopala na raznih narodnih prireditvah po Koroškem, osobito pri takih v prilog naši šolski C. M. Družbi. Zložila je tudi sama par ljubkih slovenskih pesmi ter jih obenem uglasbila („Dekle zakaj tak' žalostno“ in „Kaj mi mar je domovina!“)

Jakob Aljaž.

Mih. Korber, notar v Mariboru, je izdihnil tamkaj dne 16. oktobra 1927. Pokojnik je bil na vseh svojih službenih krajih vnet in požrtvovalen rodoljub. V Sevnici je celo desetletje deloval pri C. M. podružnici kot predsednik oziroma podpredsednik. Bil je tudi pokrovitelj Družbe.

Valentin Kopitar, mnogoletni upravnik „Slov. Naroda“, član in odbornik raznih narodnih društev, je umrl v Ljubljani dne 30. oktobra 1927. Naši C. M. D. je bil pokrovitelj ter je zanjo marljivo nabiral prispevke

Milena dr. Žerjavova roj. Lavrenčičeva. Dne 4. novembra 1927 so pokopali v Ljubljani to nadvse vzorno in marljivo narodno damo. Pokojnica je bila soproga g. dr. Žerjava, ministra n. r. in narodnega poslanca, ter je delovala pri vseh dobrodelnih in kulturnih institucijah.

O šolstvu v Julijski Krajini.

Že par let priobčujemo na tem mestu vesti o razvoju osnovnega šolstva v zasedenem ozemlju ter zasledujemo premembe smeri, svrhe in smotre ter ugotavljamo na podlagi dejstvenih podatkov končne uspehe in neuspehe. Zanimivo je slediti ta razvoj posebno v dobi od šolskega leta 1923/24 dalje, ko se je z raznimi zakoni zadal smrtni udarec slovenskemu osnovnemu šolstvu. Od te dobe dalje služi šola v Julijski Krajini le raznarodovanju, vsaj v bistvu; mnogi neizkušeni višji krogi vidijo tudi uspehe, a ti so faktično le na zunaj, nekak blesk, ker mora tako biti — v resnici pa jih ni. Nočemo pa trditi, če bi imel ta zistem daljšo trajnost, da bi ne prišlo do delnih uspehov — ampak do tistega smotra, za katerega je bil ta zistem postavljen, ne pride nikdar, naj vporabljajo v to še hujše represalije. Naše ljudstvo se je znalo še v onih dobah, ko ni bilo iz daleka na taki kulturni stopnji kot je danes, upirati in vztrajati ter si ohraniti narodno samobitnost, tem lažje mu bo sedaj, ko je doseglo odlično stopnjo narodne obrazbe in narodne samozvesti.

Poglejmo, kako se je razvijalo šolstvo v minulem šolskem letu in kakšne novosti so se pojavile.

O počitnicah leta 1926. so začeli dobivati nekateri slovenski učitelji(-ice) od prosvetnega ministra takozvano „odpustno postopanje“. Kaj je bil ta strah?

Po raznih skrivnih ovadbah poklicanih in nepoklicanih organov so osumili krdelo slovenskih učiteljev(-ic), da nasprotujejo državi, uganjajo politiko v šoli in izven nje itd. In v smislu nekega znanega dekreta je bilo določeno, da se mora uvesti proti takim „nevarnim elementom“ odpustno postopanje in ako bodo spoznani, da so krivi, se takoj odpuste. — Naperjeno je bilo to postopanje proti kakim 35 učiteljem(-icam). Odlok, ki je prišel od ministrstva, ni jasno govoril, kaj se posamezniku očita in česa ga dolže in ker je dotični učitelj moral poslati v določenem roku svojo opravičbo ministru, je moral sam nekako priti na to, kaj se mu dozdevno očita in se opravičiti.

To postopanje se je zategnilo skoro skozi celo lansko šolsko leto in uspeh je bil ta, da je bilo odpuščenih kakih 20 slovenskih učnih moči, od drugih pa so vzeli opravičbo na znanje in ti so ostali na svojih mestih.

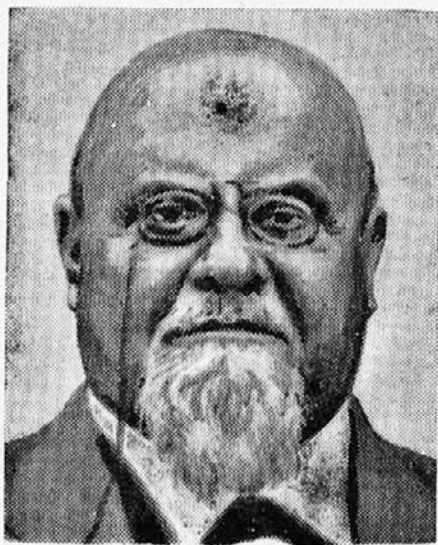
Proti temu postopanju je znani slovenski poslanec, ki se živahno in neumorno zanima za slovensko šolstvo, apeliral v poslanski zbornici na prosvetnega ministra, ki mu je odgovoril, da je pri tem ravnal jako obzirno; hotel je reči, da bi jih bil lahko še več odslovil, kakor jih je, in da so ti odslovljeni na podlagi dokazanih dejstev, potrjenih o krivdi po uradnih organih. Rok za odpustno postopanje je določen za dobo 5 let t. j. ni še izključeno in če potreba nanese se uvede še lahko proti komu. Za sedaj je tiho. Odpuščeni učitelji so dobili gostoljuben sprejem v naši širši domovini onkraj meje, drugi starejši so pa ostali doma in zaprosili upokojenja, katero jim po zakonu gre.

Ob začetku lanskih počitnic so poslala šolska oblastva okrožnico prizadetim slovenskim učiteljem, kjer je bilo rečeno, da jim bode treba položiti še usposobljenostni izpit iz italijanščine, ker oni izpit, ki so ga mnogi napravili na podlagi izdanih dekretov,

ima veljavo le za poučevanje italijanščine kot predmet. K temu izpitu prvemu te vrste, ki bi se imel vršiti v pričetku septembra lanskega leta, se je priglasilo še nekaj kandidatov tudi vsled zagotovila šolskih organov, da ne bode ta izpit strog. Kmalu pa je prišel preklic tega odloka, češ da je bil slabo interpretiran in reklo se je, da ti novi izpiti veljajo samo za one, ki nimajo še nobenega izpita iz italijanščine. Prejšnji izpit in tudi kakršenkoli četudi iz pred vojne je veljaven in po dvakratni inšpekciji ravnatelja in nadzornika dobe dotični učitelji na predlog poslednjega in šolskega skrbnika od prosvetnega ministra usposobljenostni dekret, ki jih seveda usposobi za poučevanje na vseh šolah z italijanskim učnim jezikom. Za prihodnje šolsko leto dobe že oni učitelji, ki so poučevali letos z uspehom v italijanskem razredu, tak dekret. Ne maramo jim delati krivice in ne potrditi, da niso bili pri tem postopanju spregledni. Seveda so ti organi povečini naši drugorodni sodeželani. Oni učitelji, ki nimajo še nobenega izpita iz italijanščine, ga bodo polagali v gotovih rokih tako, da v teku enega leta bodo več ali manj vsi usposobljeni.

Na nekem sestanku fašistovskih političnih tajnikov v Rimu so tile predlagali oziroma zahtevali premeščenje slovenskega učiteljstva v stare pokrajine, češ da se bode poitalijančevanje uspešneje vršilo. S koncem avgusta 1927 so res začeli prejemati nekateri učitelji uradna premeščenja v notranjost države. Ponajveč v Piemont, Toskano in Emilijo. Vsega skupaj bode premeščenih kakih 70 — 80 učiteljev (-ic) po izjavi šolskega skrbnika, ki je zatrjeval, da to premeščenje ni posledica nobenega kazenskega postopanja, ampak da se vrši le radi tega, da spoznajo slovenski učitelji поблиže „Patrio“. Res pa je po drugi strani, da so poslali na to ekspedicijo malo osumljene učitelje; osumljenje so dosegli kot navadno po kakih dobrih „prijateljih“ ali pa so bili nekateri morda preglasni neglede na oster položaj. Nekaj drugih, ki niso napravili opetovano kolokvija (izpita) iz italijanščine so deli „na razpoloženje“, seveda pri znižani plači. Oni premeščenci niso dobili slabih mest.

To, verjamemo po nekaterih zgledih: okolica Turina, Milana, Cuneo, Lago Maggiore, Prato di Toscana, Piombino in dr. sami krasni kraji. Toda kako se bodo prilagodili ti prestavljeni novim razmeram in jeziku. Kolokvij, ki so ga napravili, je bil edino namenjen za sposobnost pouka na šolah sicer z italijanskim učnim jezikom ampak s slovenskimi otroki. V onih krajih, kamor so premeščeni, bodo otroci znali bolje

Oroslav Dolenec.

italijansko kot učitelji, ki naj jih uče. Namen je prozoren; oznanjuje ga dejstvo, da so baš v tem mesecu (sept.) ukinili skoro vsa društva v Julijski krajini. Toliko glede na učiteljstvo.

Z lanskim šolskim letom je postal tudi 4. razred italijanski, 5. in 6. sta ostala še nadalje slovenska, toda ne povsod, ponekod so ju priklopili k 4. razredu, ali pa kar uvedli italijansko poučevanje. Poučevanje v

italijanskih razredih so s tem šolskim letom poverili v potrebnih slučajih slovenskim učnim močem, ako so bile usposobljene.

Kaj naj rečemo o uspehih? Boljši in dobri so bili tam, kjer so poučevale slovenske učne moči oziroma tudi drugorodne, ako so poznale vsaj deloma slovenski jezik. Ne moremo trditi, da bi bili uspehi ničevi, dasi niso dosegli smotra — raznarodovanja. Otroci so znali dobro računati, tudi spisovne naloge so šle po dobrih in temeljnih predpripravah. Dnevnike, ki so jih po nekod sestavljali vsak dan, so tudi precej dobro pisali posebno oni otroci, ki so pričeli že v 1. šolskem letu z italijanskim učnim jezikom. Na slabšem so bile realije. Vse se morajo naučiti na pamet, ker jim pač manjka način izražanja in zato se je moglo jako malo vzeti. Predstojniki so se zato tudi zadovoljevali z malenkostnimi uspehi.

Da se je pouk vršil hitreje t. j. da bi italijanščina prodrla v najširše plasti, so razširili šole in namestili skoro še enkrat toliko učnih moči po šolah, kakor jih je bilo v prvih letih po vojni tako, da je prišlo po malo otrok na eno učno osebo. Ako jih je bilo 30, je bilo to že dosti. Boljše uspehe ovira tudi ponekod manj reden šolski obisk. Italijanski zakoni menda ne predvidevajo sodnijskega postopanja za izterjatev globe oziroma njene premenitve v zapor. Starši seveda tudi ne podpirajo take šole in to vpliva mnogo.

Izmed realij polagajo največjo važnost na zgodovino in zemljepis Italije. Tedenski pouk ima 24 — 26 ur. Porazdeljene so v več okrajih na dopoldanske ure tako, da so popoldnevi prosti; četrtki so všteti med učne dneve. Verouk se po zakonu poučuje v prvih treh razredih (nižji tečaj) v slovenskem jeziku v šoli, v višjih treh t. j. od četrtega dalje bi se pouk moral vršiti v italijanskem jeziku. Ker pa niso slovenski duhovniki večji italijanskega jezika in ker bi sicer morali poučevati, ako bi poučevali slovensko, v cerkvah, so odredili po malem obotavljanju, da lahko poučujejo tudi v 4. razredu verouk slovensko, 5. in 6. razred sta bila itak po večini slovenska in kjer sta bila združena

z drugimi, so poučevali verouk duhovniki slovensko. Veroučitelji so dobili meseca septembra 1927 nalog, da morajo uvesti dvojezični katekizem; nerešeno pa je vprašanje, kdo ga spiše, kdo založi in kdo bo hotel poučevati krščanski nauk italijansko.

Italijanščino, ki jo otroci pridobe v šolah, bodo po dovršeni šoli hranili na gotovi stopnji znanja in jo deloma ne pozabili oni, ki bi dalje študirali ali prišli pozneje k vojakom ali v kako službo. Drugi pa, ki ostanejo doma t. j. v slovenskem ozemlju, jo bodo zanemarili in tudi polagoma pozabili. Ohranili bodo le par fraz, da se za silo pogovoré z drugorodci, posebno oni, ki so v bližini mest, kakor je bilo tudi pred vojno. Da bi se lotili čitanja italijanskih knjig in časnikov, ni upati, ker bi jim bilo to nemogoče brez uporabe slovarja.

Poglejmo si za primero, kako poučuje slovenski učitelj v italijanskem razredu in koliko približno utegne rabiti slovenščino pri pouku, da ga napravi otroku zanimivega in s tem dostopnejšega.

Molitev pred in po pouku je italijanska. Otroci zdrdrajo mehanično za učiteljem besedilo, ponavadi s slabim akcentom in izgovarjavo. Potem pride na vrsto opravičevanje zamud in tu se gode najzanimivejši prizori. Formulo za opravičbo navedejo otroci italijansko, pravi vzrok, ako ga ne znajo izraziti italijansko, povedo po slovensko. Pri pregledovanju nalog pride mnogo slovenskega vmes. Pri pouku samem se mora rabiti tudi precej slovenščine, ako se hoče uspeti, inace postane vse skupaj nekaj mehničnega.

Nekateri predstojniki naročajo, da se mora rabiti slovenščina le v skrajnih slučajih; tudi kadar se pojasnjuje kaka fraza, naj se za opis rabi italijanščina rajši, kot bi se direktno rabil slovenski izraz. Kaj ne, bojijo se, da bi s tem pridobil otrok tudi kako dobro slovniško pravilno slovensko besedo. Pri odmorih, sprehodih, pozdravih zastave, pri posvarjenju, itd. izda le več slovenska beseda.

V zadnjem času so začeli uvajati najprej v večjih vaseh in kjer so imeli več opore tudi mladinske orga-

nizacije — „Balilla“ in za deklice „le piccole Italiane“. Ime Balilla ima zgodovinsko ozadje. Bilo je ime nekemu dečku v Genovi, ki je pri nekem uporu l. 1849 proti Avstrijcem, ko so zasedli mesto, prvi vrgel kamen iz razjarjene množice med avstrijske vojake in s tem

Franja Guličeva-Koširjeva.

dal nekako znamenje za začetek upora, kojemu je bila posledica, da so Avstrijce pregnali iz mesta.

Do sedaj so imeli te organizacije edinole v mestih in večjih krajih italijanskega dela dežele. Sedaj je prišla vrsta na slovenski del dežele. Začeli so z otroci

italijanskih uslužbencev, ti naj bi bili nekaka vaba za druge. Oblekce so jim morale kupovati fašistovske organizacije, ki so jih malo vadile v hoji in postavljale za stafažo, kadar je prišla kaka odlična oseba na obisk, da je dobila vtisk, da se vrši vse po predpisih. Ker pa organizacije nimajo mnogo denarja in ga tudi ne morejo trošiti, se te mladinske organizacije počasi razvijajo. Starši se jim kolikor možno upirajo.

Vprašanje je: ali bo imela šola potujočevalen uspeh? Tega ne moremo sedaj še z gotovostjo trditi. To se bode poznalo šele v desetletjih. Za sedaj ga absolutno nima. Sicer te udarce bodo parirale naše prosvetne organizacije, dobre knjige in časniki, stik in sorodstvo z rojaki onkraj meje, vpliv tukajšnjega razumništva, samozavest, ponos in kulturna stopnja našega ljudstva. Za razširjanje poučnih in zabavnih knjig skrbe posebne ustanove, ki izdajajo knjige med ljudstvo po skrajno nizkih cenah, tako da proderejo v širše plasti.

Na splošno se učiteljstvo drži dobro in značajno. Sicer jih je precej bodisi iz kateregakoli si ozira stopilo v fašistovski učiteljski sindikat, lepo pa je še krdelo njih, ki stoje izven njega. V Zavezi slovenskih učiteljskih društev ni nikdo včlanjen, ker ta je razpuščena in likvidacija je poverjena nekemu tržaškemu šolskemu nadzorniku. Za vpis v sindikat se vsaj za enkrat ne silijo slovenski učitelji, puste jih na miru. Saj so še celo mnogo članov na italijanski strani vrgli ven zbog nediscipline ali nerednosti itd.

Sklepamo z nadejo, da bo v prihodnje naše poročilo o šolstvu v Julijski Krajini ugodnejše.

Fr. Skulj:

Podružnicam Družbe Sv. Cirila in Metoda.

Narod, ki se je vdal materijalizmu,
je na potu pogube.

Družba sv. Cirila in Metoda se je od svojega početka do izbruha svetovne vojne leto za letom krepila in naraščala. S svojimi koreninami je zasegla širono Slovenijo; ljudstvo jo je vzljubilo, ker je videlo v njej nositeljico narodne ideje, zavesti in ponosa in rešiteljico narodno ogrožene mladine. Najboljši sinovi in hčere naroda so si šteli v ponos in čast, da so delovali v podružnicah za C. M. družbo. Globoko v narod je prodrlo umevanje družbenega dela, zato so se množili dohodki leto za letom skoraj v kvadratnem postopku. Po vsej Sloveniji so se ustanovljale C. M. podružnice in ni bilo skoraj večjega kraja, kjer bi ne bilo družbene postojanke. Da mnogi kraji so si šteli v sramoto, če bi ne imeli svoje podružnice. Nastala je zelo plemenita tekma med moškimi in ženskami, — posledica je bila ustanovitev moških in ženskih podružnic.

Po svetovni vojni so se razmere temeljito izpremenile. V prvem navdušenju svobodnih državljanov v svobodni državi se je mnogo grešilo zlasti na narodno obrambnem polju. Brez pomisleka so začeli širiti mnogi poklicani in tudi nepoklicani vest, da Družbe ni več treba češ, saj smo v svobodni državi, ki bo ščitila vsepovsod naše nacijske koristi. Tak glas je šel po deželi in mnogi so mu verjeli. Padla je agilnost, nacijska zavest je bila zavita v nebroj fraz brez smisla — dejanski stan narodno obrambnega prosvetnega dela pa je zahteval baš v onih časih največje nege. Neprijatelji so zadali našemu narodnemu telesu hude rane na zapadu in severu. Pogibel je pretila zaslužnjem bratom. Naše pokrajine zlasti na severu je zapustil neprijatelj v nacijskem in kulturnem oziru zastrup-

ljene pod dolgotrajnim vplivom raznarodovanja. Našim šolam je manjkalo nacionalnega učiteljstva, knjig in vsega, s čimer bi se mogli lotiti dela, in prav v tem obupnem času so popustile naše podružnice, sledeč sirenskimi glasovom: „Ni treba več delati za C. M. družbo“.

Greh je rodil pohujšanje. Nekdaj tako vrlo delavne podružnice so prenehale čez noč s svojim smotrenim delom. Mnoge so postale nedelavne vsled razmer že med vojno, druge so takoj po preobratu zaspale in se ne morejo več vzbuditi. Ostale so le častne izjeme, ki so pridno in smotreno na delu ter skušajo s podvojeno agilnostjo nadomestiti in popraviti zamujeno delo razpalih podružnic. Vsa čast in hvala tem, ki so spoznale naš položaj!

Poglejmo na Gorenjsko! Gorenjska dolina spi. Kranjska gora, nekdanj tako delavna, danes niti odbra ne more sestaviti. Ženska podružnica na Jesenicah se še ni zdramila. Podružnica v Radovljici — menda vendar ne bo obveljalo načelo nekdanjih tako za C. M. družbo delavnih kamnarjev: „Saj je vse glih“. Tako se je glasilo geslo najmarljivejših Cirilmetodarjev v Radovljici pred vojno. — Kaj naj rečemo o podružnicah: Kropa, Kamnagorica, Dobrava, ki se kljub spodbudi nočejo in nočejo vzbuditi. Kranj — ženska dela, moška se ne more povzpeti do večje agilnosti. Škofja Loka je zaspala spanje pravičnega in vendar bi se dalo z malo dobre volje mnogo doseči.

Podobno sliko nudi Notranjska. Stari borci, kje ste? Planina, Logatec tik meje, kje so tvoje obrambne trdnjave? Rakek, Unec, nekdanji naši žarišči — ali je ugasnil pri vas plamen rodoljubja? Tam ob meji je ostala le še vrla Cerknica, ki skrbi, da ne usahnejo vrelci rodoljubne požrtvovalnosti po vsej Notranjski.

Dolenjska je sicer malo boljša, vendar pogrešamo mnogo naših nekdanj delavnih podružnic: Krška vas, Velika Dolina, Št. Jernej, Raka, celo Mokronog, Metlika, Žužemberk, Toplice, Grosuplje, kje ste, kdaj se vzdramite, kdaj se poprimete zopet dela? Zagorje

in nekdanj sloveča podružnica na Zidanem mostu — vse je objel mrak mrtvila.

Zelena Štajerska ob Savi se ne gane. Dobova, Kapela, Artiče, Bizelj, Podsreda, Podčetrtek, Pilštajn in druge podružnice se nočejo dvigniti iz sna kljub vsem opominom. Narodni Žalec ki je nekdanj prednjačil podružnicam, ne more sestaviti odbora. Mnoge podružnice v Slovenskih goricah in Halozah podružnice v Ptujski ravnini — vse diemlje in spi in ni nikogar, ki bi dal vsaj malo vzpodbude k delu; podravske podružnice: Marenberg, Muta, Sv. Lovrenc. kje je vaše narodno obrambno delo? — da ni vile Ribnice na Pohorju, ki dela častno izjemo, pa bi dejal, da je zazibano gorenje Podravje v kralj Matjažev sen. Kako dolgo naj še vlada to mrtvilo? Kar je mogoče v Mariboru, Ptuju, Brežicah, Celju, Gornjem gradu, Hrastniku, Konjicah, Ormožu, Sv. Pavlu pri Preboldu, Slov. Gradcu, Trbovljah, Ribnici, Št. Vidu pri Grobelnem, Kaplji in v nekaterih drugih postojankah na Štajerskem, bi se pač lahko z resnim delom doseglo tudi drugod. Naš neprijatelj ne spi; nemški Schulverein se pridno giblje in ni ga večjega in pomembnejšega kraja, ki bi ne imel svoje nacionalne postavke. Severno mejo so nam daleko zaprli s podružnicami, sezidali so šole, kamor zabaja naša neodrešena mladina, da se čimpreje odtuji rodni majki. Na zapadu nasilno zatirajo naš živelj. Vse je na delu, da čimprej ugasne tam naša sladka govorica. Celo v Prekmurju se gibljejo bivši trinogi in zatiralci našega ljudstva in skušajo ob naši nečujčnosti razpresti mreže nad našim ljudstvom. In mi? Kje je naša narodna zavest, kje naše delo? Kako neznaten je naš dar — domu na oltar! O vi vsi, ki nosite v srcu ljubezen do naše govorice, ki ljubite rodno zemljo, ki hočete biti svobodni v svobodni državi, otrešite svojo mlačnost, dvignite oči. pogledjte po naši pokrajini, spoznajte, da v brezdelju ni rešitve, še manj blaginje in sreče. V brezdelju je smrt. — Zato kličem vse, ki verujejo v prihodnost našega naroda: „Na delo za C. M. družbo — zaščitnico nesebične nacionalne misli, nositeljico

temeljev našega kulturno obrambnega dela!“ Narod, organiziraj se v nacionalni zavesti, kakor so organizirani veliki narodi, ki bi jim ne bilo že radi njihove ogromnega števila tako potrebno, kakor tebi! Naj navedem samo en zgled nacionalne zavesti in žilavosti Nemcev: Po okupaciji Bosne in Hercegovine so rastla nemška bojna društva v tej zemlji, kakor gobe po dežju. Kjer je bila le peščica Nemcev, je ustanovila svoje društvo — in pribito bodi dejstvo, da so štiri tedne pred izbruhom svetovne vojne ustanovili Nemci v Nišu svojo podružnico in 14 dni pozneje celo v Beogradu. To samozavest, odločnost in delavnost premišlujte, rojaki, morebiti vas vzdrami ter vlije v vaša srca ono odločnost in voljo, ki jo potrebuje vsak član naroda za obrambo sebe, svojcev in naroda. Narod, z izgubo vsakega posameznika se krči tvoja eksistenca — čas tvojega obstanka. C. M. podružnice, v življenje, ne v smrt!

Slovenci!

Spominjajte se

Družbe sv. Cirila in Metoda

z darovi o veselih in žalostnih rodbinskih dogodkih!

Njeni **nabiralniki** naj ne praznujejo!

Rabite družbene **kolke** in družbene
vžigalice!

Vestnik

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

XLII.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna XXXVIII. velika skupščina

v Mariboru, dne 9. oktobra 1927.

Letošnja velika skupščina Družbe sv. Cirila in Metoda je zborovala v naši severni metropoli v Mariboru. Že dan poprej so se pripeljali glavni funkcionarji z nekaterimi odborniki na željo obeh tamošnjih podružnic na sestanek in razgovor o družbenem delovanju. Na kolodvoru so jih sprejeli mariborski cirilmetodarji, na čelu jim predsednik m. podružnice g. dr. Pavel Strmšek in predsednica ž. podružnice gospa Z. Ribaričeva. Po prisrčnem pozdravu so določili, da se sestanejo zvečer na prijateljski razgovor. Točno ob 8. uri so se zbrali družbeni funkcionarji in podružnični odbori. Na tem sestanku je pojasnjeval g. predsednik Aleksander Hudovernik podrobnosti o družbenem delu in stremljenju ter podal jasno sliko delovanja Družbe sv. C. in M. Po stvarni debati je prišlo do zaključka, da je treba dvigniti zanimanje splošne javnosti za družbeno delo, ker obstoj Družbe je pogoj za razširjenje nacionalnega čustvovanja, utrditev naših mej in prosvetnega razmaha našega naroda. Na vrsto je prišlo mnogo vprašanj, katera je bilo mogoče rešiti le po vsestranskem prijateljskem razgovoru. Vsi navzoči so dobili ob sklepu sestanka prepričanje, da Družba bdi in čuva s skrbnim očesom naše obmejno šolstvo in deluje vzorno marljivo kljub temu, da je delovanje mnogih podružnic po vojni skoraj popolnoma izostalo.

V nedeljo, dne 9. oktobra, se je pričel točno ob 10. uri v Narodnem domu ob veliki udeležbi podružničnih delegatov zaupni shod. Predsednik g. Aleksander Hudovernik je poročal izbrpno o družbenem delovanju ter podprl svoje poročilo z dejstvi in številkami. Mnogoštevilni delegati iz cele Slovenije so pozorno sledili njegovemu izvajanju in gromki aplavz je pričel, da odobravajo navzoči skrbno in vestno delo družbenega vodstva.

Predsednikov govor.

Ob 11. uri je otvoril g. predsednik v veliki dvorani Narodnega doma veliko skupščino z naslednjim govorom:

Velecenjene dame! Velepoštovani gospodje! Otvarjam 38. veliko skupščino in konstatujem, da smo sklepčni, Vas

vse srčno pozdravljam, ki ste prišli, da vzamete na znanje poročilo o našem delovanju. Posebna čast mi je pozdraviti v naši sredi gospode: dr. Fr. Kotnika, načelnika prosvetnega oddelka kot zastopnika velikega župana mariborske oblasti, dr. Karla Capudra, načelnika prosvetnega oddelka kot zastopnika velikega župana ljubljanske oblasti, podžupana dr. Fr. Lipolda kot zastopnika mariborske mestne občine, ministra n. r. dr. Fr. Kukovca, dr. Rika Fuxa, zastopnika Sokolskega saveza, ravnatelja dr. Deteljo za Jugoslovensko Matico, gospo Zoro Ribaričevo kot načelnico mariborske ž. podružnice, dr. Pavla Strmška za CM m. podružnico v Mariboru, narodno ženstvo, gospo Šentjurčevico iz Trbovelj, ki ne manjka na nobenem našem zborovanju, zastopnike slovenskih časnikov in naših podružnic. Letos zborujemo po presledku 26 let zopet v Mariboru; 16. velika skupščina se je namreč vršila tu dne 8. avgusta 1901.

Lansko leto je zadela našo družbo krut udarec. Dne 17. oktobra 1926 je umrl naš predsednik Andrej Senekovič, ko je komaj mesec dni prej še vodil glavno skupščino v Rogaški Slatini. Na burni skupščini dne 6. avgusta 1907 voljen predsednikom je načeloval naši družbi do svoje smrti, torej več nego 19 let. Kaj je bil on Družbi sv. C. in M., vemo vsi, posebno pa tisti, ki smo ž njim sodelovali. V najbolj kritični dobi voljen se je z velikim navdušenjem in z vso vnamo poprijel dela ter dvignil Družbo na tak višek, kakor ga ni dosegla nikdar prej. Ustanavljale so se nove šole in otroški vrtci na najbolj ogroženih krajih, Družba si je pridobila zaupanje slovenskega občinstva in pojavljali so se v znak tega zaupanja mecenji, ki so darovali ogromne vsote našemu obrambnemu delu. V njegovo počaščenje se je ustanovil »Andreja Senekoviča sklad«, za katerega je doslej nabralo rodoljubno ženstvo 5144 Din. Mi vsi bomo ohranili blagopokojnega predsednika v trajnem hvaležnem spominu. Slava mu!

Za družbo velezaslužni g. župnik Ivan Vrhovnik, njen častni član, je praznoval dne 27. julija t. l. svojo zlato mašo. Tega njegovega slavlja se je udeležila tudi naša Družba, kajti slavljeneec je eden naših najbolj zaslužnih mož. On je ustanovnik naše Družbe. Kot kaplan v Naklem je priobčil v »Slov. Narodu« dne 28. novembra 1884 števec 275 navduševalen članek, s katerim je zahteval ustanovitev slovenske šolske družbe, katera se imenuje Družba sv. Cirila in Metoda. Povod njegovemu članku je dala ustanovitev podružnice nemškega Schulvereina v Trzinu. Njegov klic je našel obilo odmeva v slovenskem občinstvu. Takoj se je volil ustanovni odbor, ki je predložil pravila ministrstvu v odobrenje in prva velika skupščina se je vršila dne 5. julija 1886. v Ljubljani. On sam je bil član nadzorstva od leta 1891. do 1906.; v vodstvo pa

je bil voljen leta 1906. in kot odbornik deloval do leta 1920. Za svoje velike zasluge za Družbo je bil leta 1910. voljen častnim članom. Pa tudi po svojem izstopu iz družbenega odbora se je krepko zanimal za družbeno delovanje. On je še danes brezplačni urednik našega koledarja. Dovolite mi, da mu v znak hvaležnosti za njegove velike zasluge, katere si je pridobil za našo Družbo, pošljem pozdrave današnje velike skupščine s prošnjo, da še nadalje deluje za našo družbo.

Od lanske skupščine sem je umrlo mnogo naših prijateljev in podpornikov, ki so se je nekateri spomnili pred svojo smrtjo. Tako je v Celju umrl primorski rojak Josip Pipan volil 19.320 Din 40 p. Oroslav Dolenc, posestnik v Ljubljani, ki je bil pred leti član nadzorstva naše družbe, pa 1000 Din. Vsem tem in še drugim prijateljem in dobrotnikom našim, katerih imen nimam na razpolago, ohranimo hvaležen spomin. Vas pa, častiti skupščinarji, naprošam, da blagovolite vstati s svojih sedežev ter jim zaklicati: Slava!

Družba je v okviru svojih pravil v preteklem letu krepko delovala, v kolikor so ji to dopuščala denarna sredstva. Delavnih podružnic je bilo v minulem letu 73. — gotovo premajhno število za našo družbo. V zadnjem času se je ustanovila na naši severni meji podružnica v Kaplji. Najagilnejša je bila šentpeterska ženska podružnica v Ljubljani, ki je nabrala za Družbo 24.745 Din 50 p.

Družba je posvetila vso svojo pozornost obmejnimi šolam na avstrijski in madžarski meji, podpirala jih je z denarnimi prispevki, šolskimi in drugimi knjigami in učili; morala jim bo pa v bodoče posvetiti še večjo pozornost.

Naši nemški sosedi še vedno škilijo čez mejo. Tako je nemški Schulverein » Südmark ob naši meji otvoril dve novi šoli, meseca oktobra v Soboti, meseca novembra pa v Langeku pri Lučah na štajerski južni meji. Leta 1925. je imel nemški Schulverein » Südmark 256.120 šilingov ali 2.048.960 Din dohodkov, leta 1926. pa so se ti dohodki, kakor čitamo v poročilu o glavni skupščini v Leobnu, zvišali na 342.060 šil. ali na 2.736.480 Din, dočim so izdatki znašali 332.024 šil. ali 2.656.192 Din. Proti takim ogromnim številkam smo Slovenci praveci pritlikavci. To nemško obrambno društvo je šteló l. 1926. 1200 podružnic. Če vse to upoštevamo, pridemo do zaključka, da je pri nas premalo zanimanja za narodno obrambo. Pribiti moramo, da nemška mladina krepko podpira obrambno delo. Povodom glavnega zborovanja Schulvereina » Südmarke so darovale dijaške korporacije v Leobnu temu društvu 200 šilingov ali 1600 Din. In naši akademiki? Ti ne kažejo nobenega zanimanja za naše obrambno delo, dasi je danes bolj potrebno, kakor kdaj. V tem oziru smo

storili vse, da pritegnemo naše akademike k obrambnemu delu, a naš trud je bil zaman! Dva vseučiliška profesorja sta opozorila akademike na delovanje naše Družbe ter jih vabila, da naj stopijo v krog obrambnih delavcev, pa tudi to posredovanje je ostalo brezuspešno. Skušali pa bomo kljub dosežanemu odporu še nadalje vabiti akademike k naši Družbi. Odkod dobivajo avstrijski Nemci toliko denarja za obrambno delo, ko je notorično znano, da je avstrijska država v slabih gmotnih odnošajih? Na to ni težko odgovoriti. Nemci v Rajhu in v Avstriji imajo nad 30 obrambnih društev. Med temi so najbolj važna: »Deutscher Schutzbund« v Berlinu, »Verein für das Deutschtum im Auslande« prav tam, kateremu je priklopljen tudi »Deutscher Schulverein« »Südmark« kot savez Avstrija, »Hilfsverein für die Südmark« v Berlinu, »Jungdeutsches Grenzlandamt« na Dunaju, »Kärntner Heimatbund« v Celovcu in druga. Od teh nemških društev prihaja torej denar za njihovo obrambno delo. To je priznal tudi nemški Schulverein »Südmark« na svojem zborovanju v Leobnu češ, »durch den Zusammenschluss der Südmark mit dem Berliner-Verein ist ein mächtiger Block entstanden.« Vidite, častiti skupščinarji, tako umevajo Nemci obrambno delo in zato imajo toliko uspehov. Njihovo geslo je: »Immer davon sprechen, immer daran denken an die Zerreissung des deutschen Gebietes.« Častni predsednik vsem tem nemškim obrambnim društvom je Generalfeldmarschal von Hindenburg.

Pa tudi v naši državi ne držijo Nemci križem rok. Ti imajo tri obrambna društva: »Deutscher Kulturbund« v Novem Sadu, »Bund der Deutschen in Kroatien und Slavonien« v Rumi in »Bund der Deutschen in Bosnien und Herzegovina« v Sarajevu. Na mejah so Nemci, kakor se je poročalo na navedenem shodu v Leobnu, vse potrebno ukrenili, da se otrokom zagotovi nemški pouk.

Pa zakaj Vam vse to navajam, častiti skupščinarji? Zato, ker Vas hočem opozoriti, da Nemci niso in ne bodo pozabili štajerske zemlje, o kateri piše Bartsch: »Ach könnten wir diese Erde, nur diese steirische Erde behaupten; sie ist neben dem mittägigen Tirol das einzige Stück Süden, das sich das ewige deutsche Leid nach einer milderer Sonne zu erringen gewusst hat. Bis an die blaurollende Adria! Nein bis an die Drau, nur bis an die Drau!« in pa »Ihr Deutsche, lasst euch das Paradies des Aufatmens, das Traumland der Heimverlagenden nicht nehmen, die sonnige, südliche Steiermark!« Opozoriti Vas hočem, da Nemci še vedno skušajo ugrabiti nam naše obmejne otroke ter jih nam odtujiti. Naša skrb bodi, da naše meje utrdimo, da ne zgubimo ne enega slovenskega otroka več. To pa dosežemo le, če nas prepojeni domovinske ljubezni krepko podpirate.

Brodarjem pomoči nesimo,
naš čolnič pogube otmimo!

Iz poročil tajnika in blagajnika posnamete, veleccenjeni skupščinarji, da se je Družba zavedala svojih dolžnosti, katere ji nalagajo pravila.

Pozdravi.

Po dolgem odobrovalnem ploskanju se je oglasil g. dr. Fr. Lipold, ki je kar najiskreneje pozdravil skupščinarje v imenu mestne občine z željo, da bi rodilo zborovanje za narod kar največ uspehov. Povdaril je, da Družba sv. C. in M. lahko s ponosom gleda na svoje nacionalno delo zlasti v mariborski oblasti. Njej gre hvala, da so se ohranile naše meje v tej višini, kakor so danes; njene obrambe je bilo deležno tudi mesto Maribor. Naglašal je, da je najvažnejše in najboljše obrambno sredstvo ljubezen do domače grude, utrjena v globoki nacionalni zavesti. Družba mnogo stori za našo severno mejo, za kar ji bodi izrečena naša topla zahvala; hkrati je prosil, da posveti Družba tudi v bodoče našim obmejnim krajem svojo pozornost in pomoč. Zeleč ji razmaha in procvita je izročil vsem skupščinarjem topel pozdrav. (Burno ploskanje.)

Enako srčno je pozdravil nato prosvetni načelnik v imenu velikega župana mariborske oblasti g. dr. Fran Kotelnik veliko skupščino in proslavljal delovanje Družbe sv. C. in M. v narodno ogroženih krajih. Družba je lahko ponosna na svoje prosvetno delo. Vlada zna ceniti njeno delovanje in je in ji bo hvaležna za razširjenje narodne zavesti med ljudstvom. V govor je vpletel spomin na veliko skupščino v Kranju l. 1895., katere se je vdeležil kot dijak. Na tej skupščini so se prodajali znaki z napisom: Trdno bomo stali, kot Kranj na trdi skali. V družbenem delu se je vresničil ta izrek, kajti Družba sv. C. in M. stoji trdno ter nesebično deluje za prosveto našega naroda. (Živahno odobravanje.)

Potem je povzel besedo g. dr. K. Capuder, prosvetni načelnik za ljubljansko oblast, in pozdravil v imenu velikega župana ljubljanske oblasti skupščinarje. Po končani vojni — je dejal — smo vsi pričakovali, da bo nastopila za narode pravica. Toda naše nade se niso vresničile; naš narod je bridko okusil prevaro naših neprijateljev. Pokazalo se je dejstvo, da je Družba in njeno delo danes še bolj potrebno, kakor poprej. Izrazil je iskreno željo, da bi se razširila obrambna misel v širokih plasteh našega naroda ter da se z novimi delavci okrepi in poživí družbeno delo. Na tem polju naj bi se z delom izkazali zlasti naši akademiki in vsa naša mladina. Spominjal se je svoje dijaške dobe na Dunaju, kako so se z veseljem in z vnelo odzvali akademiki pozivu predsednika tamošnje CM podružnice na narodno-obrambno delo. Naj bi naša akademska mladina zapustila materialistično naziranje in naj bi že skoraj krenila na pot idealizma, zlasti na polje narodno-prosvetnega dela. Družbi sv. C. in M. je

želel govornik na plemenitem delu kar največ uspehov. (Ploskanje in odobravanje.)

Isto željo je izrazil g. dr. P. Strmšek pozdravljajoč vdeležence v imenu mariborskih CM podružnic. Opozarjal je, da se vrši zborovanje na predvečer obletnice koroškega plebiscita. Priporočal je Družbi vztrajno obrambo severne meje, da ne izgubimo niti pedi zemlje več. — Na vrsto je prišlo

tajnikovo poročilo,

ki ga je podal družbeni tajnik g. inž. Janko Mačkovič. Uvodoma je omenil število podružnic, katerih je l. 1926. delovalo 73; to število je dosti manjše, kakor ono izpred vojne in vendar je prav v zadnjem času bil baš v mariborski oblasti podan dokaz, kako potrebne so še nacionalne organizacije, kajti dejstvo, da so pri zadnjih skupščinskih volitvah dobili nemški kandidati cele stotine glasov v krajih, kjer Nemcev sploh ni, govori cele knjige. V koliko nosijo krivdo na tem tudi nekatere naše stranke, ki paktirajo z Nemci, ne bomo preiskovali. Kažejo pa nam ti rezultati, da je treba še obilo vzgojnega dela in glavno družbeno vodstvo je mnenja, da podružnice v polni meri vršijo svojo dolžnost, ako v bodoče preprečijo take pojave, pa najsi prispevajo za splošne družbene smotre tudi še tako malenkostne zneske.

Na Koroškem kjer so še vedno v slovenskih župnijah nemški duhovniki, kamor so došli po plebiscitu, ko je bilo preko 40 slovenskih dušnih pastirjev pregnanih in izgnanih, na Koroškem, kjer niso sprejeli po plebiscitu nobenega slovenskega učitelja v službovanje — edino izjemo so pa poslali visoko v Nemce, v Eisentratten —, na tem Koroškem so nemške stranke dne 14. julija 1927 predložile koroškemu deželnemu zboru zakonski osnutek, zadevajoč uvedbo kulturne avtonomije za slovensko manjšino. Ta zakonski osnutki vsebuje razne določbe, o katerih bi se dalo razpravljati; govoriti bi se dalo še bolj o potrebnih določbah, ki jih v tem osnutku ni; razpravljati pa skoraj ne bo treba o nagibih, ki so dovedli do omenjenega osnutka, ker je — kakor bomo videli —, namera, ki je predlagateljem lebdela pred očmi, preveč jasna. Predvsem je treba ugotoviti, da se slovenska deželnozborna delegacija, ki zastopa tudi formalno slovensko manjšino na Koroškem, o osnutku zakona, kot je bil iznešen, ni mogla niti izraziti, kajti nemške stranke so ga naredile kar med seboj. Slovenske manjšine, ki je pri stvari najbolj prizadeta, niso niti vprašali in vendar pravijo v motivaciji k omenjenemu zakonskemu osnutku, da so se pri njega izdelovanju naslanjali povsem na resolucije ženevskega kongresa narodnih manjšin (1925), ki je zahtevala nacionalno in kulturno svobodo za narodne manjšine in ki je vpeljavajo tako zvane kulturne avtonomije označila le kot eno izmed možnosti pri reševanju tega problema. Resolucije omenjenega

kongresa iz naslednjega leta popolnoma jasno zahtevajo, naj se konstituiranje nacijsko-kulturne samouprave izvrši le v sporazumu s prizadeto manjšino in po njeni svobodni volji. Koroškim Slovencem pa hočejo vsiliti neki zakon, napravljen brez njihovega sodelovanja in v najbistvenejših točkah proti njihovim interesom. Koroški osnutek predvideva napravo narodnega katastra, ali bolje rečeno narodnega registra, kamor naj se vpišejo vsi oni, ki se proklamirajo kot člani slovenske manjšine. — Predvsem je treba ugotoviti, da se kulturna svoboda narodne manjšine da doseči tudi brez narodnostnih registrov in specijalno v koroškem primeru še prav posebno brez njih. Pač pa je potrebna določba, da se pripoznavanje h kaki narodnosti zaščiti s posebnimi kazenskimi določbami, ki zagotavljajo tako posameznika, kot tudi manjšino v celoti pred vsakojakimi neprijetnostmi in zapostavljanji. Teji kardinalni zahtevi, izraženi tudi v resoluciji kongresa narodnih manjšin iz l. 1926., pa koroški osnutek ne odgovarja, ker takih določb sploh nima. Najdemo pa nekaj drugega v motivaciji nemških koroških strank k zakonskemu osnutku, kar nas osupne in kar osupne vsakogar, ki pozna koroške prilike; v prvem odstavku omenjene motivacije je povsem jasno izražena aluzija, da je koroška kulturna avtonomija ter vpisovanje v narodni register slovenske manjšine namenjena »denjenigen Landesbewohnern, welche... sich gegen die Angliederung an Oesterreich ausgesprochen haben« in se ta misel ne da izbrisati z nikakimi, še tako lepimi besedami »dass sie mit aller Liebe als Söhne Kärntens behandelt werden«. V deželi »Heimatsdiensta« narodnostni kataster ni na mestu in nam je zato tudi povsem jasno, zakaj smatrajo koroški Slovenci tako kulturno avtonomijo s takim narodnostnim katarstvom kot napravo, nahajajočo se v nasprotnikovih rokah in sovražno narodni manjšini. Na Koroškem torej ne rabimo takih katastrofov in ž njim zvezanih avtonomij. Ako je našim severnim sosedom res na tem, da se ustvari ž njimi pošten modus vivendi, potem naj prično reševati koroški manjšinski problem tam, kjer ga je treba; naše autohtono ljudstvo komu paktno naseljeno na južnem Koroškem, naj dobi v šole slovenske učitelje in v cerkve slovenske duhovnike.

Onstran Snežnika nasilstva ne ponehajo. Vsako leto, ko pregledujemo in ugotavljamo na naših skupščinah le s par besedami barbarske čine predstavnikov 2000 letne kulture, si mislimo, da se vendar ne morejo dosedanja čini še stopnjevati. Pa se. Z razdejanji, ognjem in dekreti so navalili na naše uboge rojake; ne ustavijo se pred nikako ustanovo, poteptati skušajo vsak najmanjši utrip kulturnega udejstvovanja našega naroda na Primorskem. Letos je Gentilejeva šolska reforma svoj posel končala. V pol tisoči šolah je ugasnila naša govorica popolnoma. Slavna skupščina, to je številka, ki nam jo v vsej goloti

predstavlja karta, kjer vsaka črna točka pomenja povsem poitalijančeno šolo. Iz cerkev preganjajo slovensko in hrvaško propoved in vpeljujejo italijansko; naše učiteljstvo, ki je ostalo v vsej požrtvovalnosti na svojih mestih in ki je preneslo z velikim samozatajevanjem najtežje breme, ko je moralo naše otroke poučevati le v italijanščini, to učiteljstvo razganjajo po vsej Italiji. Razbiti hočejo vso prosvetno organizacijo našega naroda; v kratkem ne bomo čuli več o nikakih novih razpustitvenih dekretih, kajti posel je skoraj že opravljen, razpuščeno je okoli 200 naših društev in organizacij in njih premoženje ugrabljeno. Ustavili se niso niti pri naših priimkih in jih službeno presnavljajo v italijanske. Vse to so vredni zaključki njihovega boja, ki so ga pričeli z organiziranim brigantstvom in organiziranimi požigi. Tudi te neštete slučaje moramo imeti vedno pred očmi, da si moremo vsaj nekoliko zamisliti vso težo nasilij, ki vise nad našim narodom onkraj granice. Spomnimo se le na nekatere organizirane plenitve in razdejanja, izvršena ob povsem pasivnem zadržanju varnostne straže.

Organizirane plenitve in razdejanja:

Uredništvo in tiskarna Edinost (ponovnokrat), Narodni dom v Trstu, Slovenska ljudska šola na Akvedotu v Trstu, Slovensko učiteljsko društvo istotam, Trgovska šola v Trstu, Trgovsko društvo v Trstu, Tržaška posojilnica, Čitalnica v Trstu, Tiskarna v Pazinu (ponovno), Nar. dom v Pazinu, Pisarne dr. Kimovca, dr. Wilfana, dr. Okretiča, dr. Abrama, dr. Angeleta v Trstu, stan. in pis. dr. Zuccona v Puli, pisarna dr. Crvarja v Volovski, gostilna Lenček v Trstu, kavarna Commercio v Trstu, Podr. Ljublj. kredit. banke v Trstu, Jadranska banka, Hrvatska štediona v Trstu, spedicija Balkan, urad in stanovanje našega konzulata v Trstu; v Sv. Petru pri Piranu opljenje njenih 7 posestnikov in razdejano pohištvo, v Oprtlju in Buzetu opljenjenih 8 posestnikov, opljenjeno in razdejano župnišče v Bačvi, oropano in porušeno posestvo Ivana in Matka Brenčiča v Sv. Petru pri Pazinu, opljenjeno poslopje Ivana Flega v Buzetu, oropano stanovanje Vinka Sepiča v Buzetu in zažgana knjižnica, opljenjeno in razdejano posestvo Antona Tončiča v Žrenjah; razdejani prostori društva »Danice« in »Zore« v Opatiji; odnešen Vilharjev spomenik v Postojni in razdejan Volaričev spomenik v Kobaridu; razne plenitve v Kringi, Valturi, Pobegih, Pomjanu, Grižah in Dolini; plenitev in demoliranje lokalov v goriškem Trgovskem domu.

Organizirani požigi.

Njih zločinska roka pa se ni ustavila niti pri teh zločinih, pred očmi varnostnih straž in celo njih asistence so vršili organizirane javne požige:

13. 7. 1920 zažig Narodnega doma v Trstu (15 milijonov lir škode); obenem so uničili Tržaško hranilnico in posojilnico, hotel in restavracijo Balkan, Podporno društvo, Glasbeno Matico, Čitalnico, gledališče, Dramateno društvo; 13. 7. 1920 požig Narodnega doma v Puli (5 milijonov lir škode); 15. 5. 1921 požig v Škofijah (pogorelci: Sorg Josip, Vesnaver Matko in Kmet Ivan); 16. 5. 1921 požig v Češarah (pogorelci: Vatovec Jos., Vatovec Lovro, Sorič Anton (hlev), Bordon Ant. in Valentinac Anton); 16. 5. 1921 požig v Mačkovljah (pogorelci: Sturmer Andrej, Smatlak Matija, kjer so pomagali tudi vojaki in metali bombe, Tul Peter, oba najprej oropana, razen tega oropano še 15 drugih posestnikov); 16. 5. 1921 Črnikal (Andrijašič Josip, opljenjen in končno njegovo posestvo požgano), Pojori (pogorelci: Lukevič Gašper, Herak Anton in Radovič Kata); Baderna (pog. Peter Burič); Buzet (pog. Flego Fran); 9. 9. 1921 Narodni dom v Rojanu; 12. 11. 1921 Narodni dom pri Sv. Ivanu; februarja 1921 tovarna poshišstva Ivana Worčiča v Puli; 22. 3. 1921 knjižnica »Bratimstva« v Narodnem domu v Volovski; 4. 4. 1921 hiša Ivana Oraviča v Vel. Voreški pri Puli, hiša Antona Cveka v Šegotičih pri Puli, Vranje Selo (pogorelec: Dobrilovič Ivan in Dobrilovič Anton); 23.—24. 6. 1922 Drežnica (pog. župnišče); 26. 11. 1922 Ičići pri Opatiji (pog. hiša vdove Frančiške Šepič), Narodni dom v Pazinu; požig 26 hiš v Krnici kot maščevanje nad tem, da je strela poškodovala italijanski spomenik na Krnu; prej pa so se izvršile povsem ordinarne tatvine.

Slavna skupščina! O priliki divjanja takih organiziranih tolpa je čestokrat pordečila tudi rdeča kri naših rojakov njihovo kršno zemljo in padale so tudi smrtne žrtve... V njih počaščenje zakličemo: Slava jim!

Slavna skupščina! Spomniti se pa moramo tudi živih naših rojakov, ki prenašajo vse le možno gorje pod belozastavnimi zmagovalci, da ne klonejo in da vztrajajo! Zato vsem našim rojakom onkraj granic: Živeli!

Poročilo je bilo z velikim odobravanjem sprejeto. Po tajnikovem poročilu se je oglasil g. Ivo Berščak, ki je bičal kot primorski rojak nasilje neprijatelja nad domačini ter stavil Družbi predlog, da naj se tudi zavzame za slovensko bogoslužje in zato, da se bo našim zaslužnim bratom oznanjeval nauk ljubezni v njihovem materinem jeziku. Družba naj posreduje, da bi ne preganjala naša država onih nesrečnežev, ki so morali zapustiti rodno grudo radi nasilja naših nasprotnikov. Apeliral je na dvorno damo go. dr. Tavčarjevo, da bi tolmačila na pristojnem mestu gorje teh nesrečnežev.

Blagajnikovo poročilo.

Nato je podal blagajnik g. dr. Janko Kersnik sledeče poročilo: Slavna skupščina! Denarni uspeh leta 1926. ni za-

dovoljiv. Nazadovali smo pri dohodkih. Leta 1926. so znašali vsi dohodki 833.024.03 Din, dočim so izkazovali leta 1925. 878.632.45 Din; dohodkov je bilo torej manj 45.608.42 Din. Stroškov je bilo l. 1926. 889.901.35 Din, a l. 1925. 992.284.75 Din, torej manj za 102.383.40 Din. Izdatki presegajo dohodke za 56.877.32 Din.

Delavnih podružnic je bilo leta 1926. samo 73, ter so dale leta 1926. skupaj 134.074.16 Din, a leta 1925. 157.369.70 Din; nazadovali smo pri podružnicah v preteklem letu za 23.295.54 Din. Nekatere podružnice so bile prav marljive. Prvenstvo pristoja tudi v preteklem letu šentpeterski ženski podružnici v Ljubljani; njeni prispevki so znašali skupaj 24.745.84 Din. Nadalje so prispevale med drugimi: šentpeterska m. podružnica v Ljubljani 11.400.30 Din, šentjakobsko trnovska m. podružnica v Ljubljani 8.986.80 Din, podružnica Ptuj, m. 6.500 Din, p. Ptuj, ž. 6.500 Din, p. Sava, Javornik in Koroška Bela 5.892.50 Din, p. za Rogški okraj 5.882 Din, p. šentjakobsko trnovska ž. v Ljubljani 5.119 Din, p. Celje, m. 4.047.43 Din, p. Trbovlje, m. 3.473.25 Din. Tudi nekatere manjše podružnice so bile agilne; mnogo podružnic pa še vedno spi in jih ni bilo mogoče prebuditi iz spanja. Vsem delujočim podružnicam izrekam iskreno zahvalo. — Podpore denarnih zavodov, poslane naravnost vodstvu, znašajo leta 1926. 4.801 Din, proti letu 1925. po 2.030 Din, smo prejeli več za 2.771 Din. Pripomnim, da nekateri denarni zavodi nazkazujejo svoje podpore podružnicam. Ti zneski so vknjiženi na račun podružnic in niso razvidni. Izrekam zahvalo denarnim zavodom ter jih prosim še nadaljne pomoči. — Družbeni nabiralniki so dali leta 1926. 2.510.40 Din, leta 1925. 970.85 Din; dobili smo torej več za 1.539.55 Din. — Pri vžigalicah smo dobili leta 1926. 22.880 Din, leta 1925. 21.900 Din; napredovali smo za 980 Din. — Od razglednic smo prejeli leta 1926. 13.361.05 Din, leta 1925. 11.455.60 Din; torej je bilo prejemkov leta 1926. več za 1.905.45 Din. Naša dolžnost je, da marljivo kupujemo družbene razglednice. — Narodni kolek je nesel Družbi l. 1926. 1.233.02 Din, leta 1925. 712 Din; napredovali smo za 521.02 Din. Narodnega kolka se poslužuje le malo naših ljudi; zanimanje je zelo pičlo. — Računski listki so dali Družbi leta 1926. 1.532.55 Din, leta 1925. 4.042.50 Din; nazadovali smo za 2.509.95 Din. Res je, da se računski listki ne smejo rabiti v letovišcih in krajih, kjer je nad 3000 prebivalcev. Je pa veliko trgovin in krajev, kjer se lahko rabijo. Prosimo torej, da naši rodoljubi zahtevajo povsod, kjer možno, družbene rač. listke. — Družbeni koledar je dal Družbi leta 1926. 28.751.55 Din, leta 1925. 30.347.85 Din; nazadovali smo za 1.596.30 Din. Da se naš narod tako malo zanima za koledar, ki daje jasno sliko o delovanju Družbe, je pač žalostno. Apeliram na podružnice, naše člane in prijatelje, naj nikar ne vračajo poslanih koledarjev.

Glede družbenih izdatkov pripomnim, da se je izdalo za osnovne šole in otroške vrtnice leta 1926. 526.929 Din, leta 1925. 520.137.30 Din; več za 6.791.70 Din, dasi so bili družbeni dohodki manjši, kakor leta 1925. Podpore šolam za učila, knjige in dr. so znašale leta 1926. 53.291.15 Din, leta 1925. 39.614.35 Din; v preteklem letu se je izdalo več za 13 tisoč 676.80 Din. Ti stroški so bili neobhodno potrebni ter bo družbeno vodstvo tudi v bodoče gojilo za take namene največjo skrb.

Čista imovina je znašala dne 31. decembra 1926 1.298.418.08 Din, dne 31. decembra 1925 1.306.544.03 Din; torej se je čista imovina v preteklem letu zmanjšala za 8.125.95 Din. — Pokojninski sklad je znašal dne 31. decembra 1925 144.623.78 Din, dne 31. decembra 1926 220.527.20, tedaj se je pomnožil za 75.903.42 Din. Celokupno premoženje priraste s tem za 67.777.47 Din in znaša všteti citirani pokojninski sklad konec dec. 1926 1.518.945.28 Din.

Slavna skupščina! Zoper našega sovraga se bori še vedno naša šolska družba. Utrditi moramo pred vsem naše jezikovne meje in one, ki so se nam vsled raznih raznarodovalnih društev odtujili, vzgojiti za dobre Slovence in dobre državljane. To je ponovno in ponovno povdarjeni prvi smoter naše Družbe sv. C. in M. Oklepajmo se je zopet bolj in bolj, podpirajmo jo kar najizdatneje vsak po svojih močeh!

Poročilo se vzame odobruje na znanje.

Poročilo nadzorstva.

V imenu nadzorstva je poročal g. dr. V. Ravnihar ter predlagal, da naj skupščina podeli blagajniku in vsemu vodstvu absolutorij, vodstveni pisarni pa izreče za vestno delo pohvalo. Predlog je bil soglasno in z odobravanjem sprejet.

Volitve.

Pri volitvah odbornikov, ki so se vršile v vzklikom, so bili zopet izvoljeni izstopivši člani: ga. Franja dr. Tavčarjeva, ga. Ana Podkrajškova in g. dr. Janko Kersnik, nanovo namesto pok. Andreja Senekoviča pa vseučiliški profesor g. dr. Rado Kušej. V nadzorništvo in razsodništvo so bili voljeni vsi dosedanji člani.

Slučajnosti.

G. predsednik je prečital pismo g. župnika Iv. Vrhovnika, častnega družbenega člana, ki pozdravlja veliko skupščino. Brzjavno je pozdravila tudi ga. Matilda Sebenikarjeva za podružnico Unec s Rakek.

K besedi se je oglasil g. dr. Fr. Toplak, zdravnik v Mariboru, ki je stavil dva predloga, kakor sledi:

1. Zadnje skupščinske volitve so v mariborski oblasti pokazale presenetljivo napredovanje nemške stranke ne iz vrst resničnih pripadnikov nemštva, temveč na račun nezavednega slovenskega življa. Vzrok temu je iskati v dejstvu, da so se v nedavni preteklosti nekatere naše narodne stranke v boju za strankarsko premoč vezale z Nemci. Prepričan sem, da so to storile bona fide in zanašajoč se na to, da je svetovna vojna s svojimi posledicami Nemce dovolj izmodrila in da torej s takimi zvezami naši narodni stvari ne morejo škodovati. Zadnje skupščinske volitve pa so zopet nedvoumno pokazale nemško osvajačno mentaliteto, ki se po mojem skromnem mnenju ne bo nikdar izpremenila, marveč se bo za daljši ali krajši čas samo potuhnila. Vrh tega Nemci v Sloveniji javno nastopajo kot manjšinska stranka, dasi so v resnici samo diaspora. Da se vsem tem pojavom pride v okom, predlagam: Glavni odbor Družbe sv. C. in M. naj čimprej izdela načrt za ustanovitev Narodnega sveta in naj ž njim stopi pred predstavnike vseh slovenskih političnih strank. Izključene morajo biti: vsakršne rekriminacije glede že navedenih pojavov v nedavni prošlosti, vsaka majORIZATION katera koli stranke in vsakršna vprašanja medstrankarskih odnošajev. Narodni svet sme in mora obravnavati samo narodno-politično-obrambna vprašanja, tičoča se časti in prestiža celokupnega slovenskega naroda. Narodni svet naj bi tvorili predstavniki naših narodno obrambnih društev, to je: Družbe sv. C. in M., Jugoslovenske Matice, Gosposvetskega Zvona, Jadranske Straže in Slovenske Straže. Nadalje najodličnejši odgovorni predstavniki naših političnih strank. Ustanovi naj se iz tehničnih razlogov posebe Narodni svet za ljubljansko oblast in posebe za mariborsko oblast. Oba pa naj izvolita eksekutivo Narodnega sveta, v kateri naj bi poleg predstavnikov narodno-obrambnih društev sedeli priznani načelniki slovenskih političnih strank. Predsedstvo eksekutive gre načelniku najmočnejše politične stranke, torej SLS. Narodni svet za ljubljansko oblast bi imel tudi nalogo, da na ta ali oni način stopi v stik s predstavniki naše narodne manjšine v Primorju. Narodni svet za mariborsko oblast naj pa prevzame isto nalogo za našo narodno manjšino v Avstriji in na Madžarskem. Predstavniki narodno-obrambnih društev bi imeli predvsem nalogo, da ostale člane Narodnega sveta, ki so eksponenti svojih strank, obvestijo o splošnem narodnem položaju in pretečih nevarnostih za naš narodni življenjski na tej ali oni točki, vsi skupaj pa da sklepajo o primernih ukrepih za njih zavrnitev. Ti ukrepi bi eo ipso bili obvezni za vse stranke. Menim, da naj bi Narodni svet, zlasti pa njegova eksekutiva, ne tvorila prevelikih in s tem preokornih teles.

2. Glavni odbor Družbe sv. C. in M. naj bi izdelal kratko in jedrnat o k r o ž n i c o o dosedanjem in bodočem delovanju in nalogah Družbe, naj bi v njej opozoril na to, da je podpiranje Družbe slejkoprej prva narodna dolžnost vsakega zavednega Slovenca. Tako okrožnico s položnicami v prigrabu naj bi vztrajno pošiljal korporacijam, podjetjem in posameznikom, vsem in vsakomur, kjerkoli je upati tudi najmanjšega prispevka. Nabiralne akcije premnogokrat zatekajo narodne ljudi, ki so gmotno izčrpani, okrožnica pa naj jih opominja na njihovo dolžnost, ki naj se po močeh vrši o primerni priliki.

Delegat g. Engelsberger je predlagal navzočim tovarišem delegatom, da naj uvedejo CM podružnice obilglatno kegljanje za Družbo. — Blagajnik m. podružnice v Mariboru g. Cijan je izrazil željo, da se naj ustanove CM podružnice vsepovsod, kjer so se pojavili pri volitvah nemški glasovi. Dalje je opozarjal, da bosta dva novoustanovljena kolodvora za carinarne na Rakeku in v Mariboru v narodnostnem oziru škodovala, ker bo prišlo preveč tujega življa. — G. L. Mlaškarc je nasvetoval, da naj bi se za povzdigo zanimanja za Družbo skušalo pritegniti mladino k rednim sestankom, kjer bi se jih navdušilo za idealno delo, ki ga vrši Družba sv. C. in M. Vsi predlogi se vzamejo odobruje na znanje.

Ob sklepu velike skupščine se je zahvalil g. predsednik narodnemu ženstvu za požrtvovalnost, ki jo izkazuje o vsaki priliki pri obrambnem delu. Posebno pa se spominja marljive g. Šentjurčeve in nadvse vrlo delavne gđe. Tilke Leckerjeve.

Darovi.

Družba je prejela o veliki skupščini naslednje darove: ga. Šentjurčeva za ž. podružnico Trbovlje 323 Din; ga. Lina Koprivškova za Senekovičev sklad 100 Din; družina Hafnerjeva in g. prof. dr. V. Rožič 500 Din ob obletnici pokojnega Antona Hafnerja, predsednika podružnice v Železnikih; gđe. Helena Bavdkova iz Ljubljane 100 Din; gosp. Iv. Vrhovnik 100 Din.

Po veliki skupščini se je vršilo ob 1. uri skupno kosilo v Narodnem domu, popoldne pa tamkaj veselica v korist Družbi sv. C. in M. Zasluga na lepo uspeli prireditvi gre moški in ženski podružnici v Mariboru.

Zahvala.

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani izreka tem potom iskreno zahvalo vsem, ki so na kakršenkoli način pripomogli, da se je XXXVIII. velika skupščina v Mariboru dne 9. oktobra 1927 tako lepo izvršila. Posebno pa se zahvaljujemo p. n. gg. zastopnikoma velikega župana mariborske

in ljubljanske oblasti, ki sta počastila s svojo prisotnostjo veliko skupščino in jo toplo pozdravila, dalje za prisrčen pozdrav mestne občine g. podžupanu, ter moški in ženski mariborski podružnici za požrtvovalni trud, skrb in delo, ki sta ga imeli radi prireditve velike skupščine in veselice. Prav iskreno se zahvaljujemo vsem cenjenim delegatom naših podružnic in zastopnikom pokroviteljstev, ki se niso ustrašili daljnega potovanja in obilnih stroškov, naposled vsem, ki so na ta ali oni način pripomogli k lepo uspelemu zborovanju letošnje velike skupščine.

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda

Maribor, dne 9. oktobra 1927.

Družbeno blago:

Kolinska tovarna, kavine primesi.
Fr. Kollmann, cilindri za svetilke.
Tvrška Perdan, čaj in vžigalice.

V družbeni pisarni (Narodni dom v Ljubljani) se dobivajo:

razglednice — kolki (po 5 in 25 p),
računski listki (po 25 p), knjižici
»Slava Podlimbarskemu!« (po 3 Din) in **»Kraljevič Marko«** 1928
(po 6 Din).

Priporočajte in kupujte!

Bilanca

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani za leto 1926.

Prejemki.

Blagajniški ostanek dne 31. grudnia 1925. l. . . 54.868 Din 70 p

Dohodki leta 1926.

1. Podružnice i. s. članarine, pokroviteljnine, darovi, veselice i. t. d.	134.074	Din 16 p
2. Podpore občin, denarnih zavodov	4.801	„ — „
3. Razni darovi	205.598	„ 66 „
4. Družbeni nabiralniki	2.510	„ 40 „
5. Zbirke časnikov	1.160	„ — „
6. Družbene vžigalice	22.880	„ — „
7. Družbena kava.	500	„ — „
8. Družbeni cilindri za sve- tilke	2.000	„ — „
9. Družbeni čaj.	1.000	„ — „
10. Narodni kolek.	1.233	„ 02 „
11. Družbene razglednice	13.361	„ 05 „
12. Družbeni rač. listki.	1.532	„ 55 „
13. Družbene knjige.	200	„ — „
14. Družbeni koledar.	28 751	„ 55 „
15. Obresti od nalož. denarja	41.540	„ 20 „
16. Družbena posestva	20.533	„ 34 „
17. Družb. koledarček „Kra- ljevič Marko“	6.181	„ 95 „
18. Obrambni sklad	3.600	„ — „
19. Ivana Vrhovnika sklad	200	„ — „
20. Andr. Senekoviča sklad	5.144	„ 65 „
21. Vinjeni predujmi	1.885	„ 50 „
22. Vrnjena posojila	5.000	„ — „

Odnos . . . 503.688 Din 03 p

Odnos . . . 54.868 Din 70 p

	Prenos . . .	54.868 Din 70 p
	Prenos . . .	503.688 Din 03 p
23. Volila	3.832 „ — „	
24. Razni prejemki	<u>325.504 „ — „</u>	
Dohodki znašajo torej leta 1926 skupaj . . .	833.024 „ 03 „	
Prehodni prejemki	42.184 „ 90 „	
Dvignjeni zneski i. s.		
a) iz družbene glavnice	48.993 Din — p	
b) iz pokojn. sklada . . .	<u>12.000 „ — „</u>	
	60.993 „ — „	
Skupaj . . .	<u>991.070 Din 63 p</u>	

Izdatki.

1. Za ljudske šole in otroške vrtce . . .	526.929 Din — p	
2. Družbenā posestva	37.761 „ 81 „	
3. Manjšinski inštitut	12.000 „ — „	
4. Podpore raznim šolam	53.291 „ 15 „	
5. Povrnjena posojila	9.674 „ 49 „	
6. Obresti od posojil	9.500 „ 51 „	
7. Družbeni koledar	32.732 „ 50 „	
8. Družbene razglednice	5 610 „ — „	
9. Predujemi	4.000 „ — „	
10. Pokojninski sklad i. s.		
a) Prispevek družbe . . .	76.500 Din — p	
b) Izplačana pokojnina . . .	<u>12.000 „ — „</u>	88.500 „ — „
11. Družbena pisarna i. s.		
a) Plače uradnikom . . .	33.600 Din — p	
b) Plača strežnici, najem- nina, kurjava in raz- svetljava	4.360 „ 50 „	
c) Potni stroški raznim funkcionarjem	2 837 „ — „	
d) Tiskovine, poštnina in drugo	<u>4.494 „ 25 „</u>	45.291 „ 75 „
12. Koledarček „Kraljevič Marko“.	28.436 „ — „	
13. Razni stroški	<u>36.174 „ 14 „</u>	
Izdatki znašajo torej leta 1926 skupaj	889.901 Din 35 p	
Odnos . . .	889.901 Din 35 p	

	Prenos . . .	889.901	Din 35 p
Prehodni stroški		42.184	„ 90 „
Plodonosno naloženi zneski i. s.			
a) na glavnico	7.552	Din — p	
b) na obrambni sklad	3.600	„ — „	
c) na Ivana Vrhovnika			
sklad	200	„ — „	
c) na Andr. Senekovičev			
sklad	5.144	„ 65 „	16.496 „ 65 „
Blagajniški ostanek dne 31. grudnia 1926 leta		42.487	„ 73 „
Skupaj . . .	991.070	Din 63 p	

Račun družbene glavnice.

Stanje dne 31. grudnia 1925. l.	155 891	Din 11 p
Prirastek leta 1926	29.099	„ 96 „
Skupaj . . .	184.991	Din 07 p
Odpadek leta 1926	61.493	„ — „
Stanje dne 31. grudnia 1926. l.	123.498	Din 07 p

Račun pokojninskega sklada.

Stanje dne 31. grudnia 1925. l.	144.623	Din 78 p
Prirastek leta 1926	87.903	„ 42 „
Skupaj . . .	232.527	Din 20 p
Odpadek leta 1926	12.000	„ — „
Stanje dne 31. grudnia 1926. l.	220.527	Din 20 p

Račun obrambnega sklada.

Stanje dne 31. grudnia 1925. l.	143.432	Din 50 p
Prirastek leta 1926	10.310	„ 15 „
Stanje dne 31. grudnia 1926. l.	153.742	Din 65 p

Račun dr. Ivana Tavčarja sklada.

Stanje dne 31. grudnia 1925. l.	59.167	Din — p
Prirastek leta 1926	4.141	„ 69 „
Stanje dne 31. grudnia 1926. l.	63.308	Din 69 p

Zapuščinski sklad Karola Kotnika.

Stanje dne 31. grudna 1925. l.	20 Din — p
Prirastek, oziroma odpadek leta 1926 . . .	— „ — „
Stanje dne 31. grudna 1926. l.	20 Din — p

Zapuščinski sklad Viljema Polaka.

Stanje dne 31. grudna 1925. l.	43.261 Din 91 p
Prirastek leta 1926	11.854 „ — „
Skupaj	55.115 Din 91 p
Odpadek leta 1926	4.500 „ — „
Stanje dne 31. grudna 1926. l.	50.615 Din 91 p

Zapuščinski sklad dr. Josipa Georga.

Stanje dne 31. grudna 1925. l.	264.111 Din 94 p
Prirastek, oziroma odpadek leta 1925 . . .	— „ — „
Stanje dne 31. grudna 1926. l.	264.111 Din 94 p

Račun Ivana Vrhovnika sklada.

Stanje dne 31. grudna 1925 l.	34.950 Din — p
Prirastek leta 1926	2.630 „ — „
Stanje dne 31. grudna 1926. l.	37.580 Din — p

Račun Andreja Senekoviča sklada.

Leta 1926 nabrani in naloženi znesek . . .	5.144 Din 65 p
--	----------------

Račun brezobrestnega posojila.

Stanje dne 31. grudna 1925. l.	26.150 Din — p
Odpadek leta 1926	5.000 „ — „
Stanje dne 31. grudna 1926. l.	21.150 Din — p

Družbena imovina

dne 31. grudna 1926. 1.

A. Aktivna imovina.

I. Posestva.

a) Posestvo v Trstu . . .	300.000	Din — p
b) Posestvo v Velikovcu .	25.000	„ — „
c) Posestvo v Velikovcu .	5.000	„ — „
d) Posestvo na Savi . . .	50.000	„ — „
e) Posestvo v Studencih .	30.000	„ — „
e) Posestvo pri Sv. Mariji Magdalení v Trstu . . .	10.000	„ — „
f) Posestvo v Škednju, Trst	10.000	„ — „
g) Posestvo v Rožnem dolu pri Črnomlju	2.500	„ — „
h) Posestvo v Ljubljani . .	200.000	„ — „
i) Posestvo v Ljubljani . .	200	„ — „
j) Posestvo v Ljubljani . .	30.000	„ — „

Skupaj . . . 662.700 Din — p

II. Šolski inventar in učila	2.311	„ 20 „
III. Inventar družbene pisarne	74	„ 20 „
IV. Zaloge družbenih knjig	95	„ 80 „
V. Terjatve (gotove)	20.833	„ 80 „
VI. Brezobrestna posojila	21.150	„ — „

VII. Družbena glavnica.

a) Vložna knjiž. posojilnice v Mariboru, št. 2386 pr.	50	Din — p
b) Vložna knjiž. posojilnice v Mariboru, št. 10.492 pr.	25	„ — „
c) Delnica ljubljanske kred. banke, št. 1422 pr. . .	150	„ — „
d) Intab. terjatev pri mestni občini ljubljanski . . .	5.232	„ 50 „

Odnos . . . 5.457 Din 50 p

Odnos . . . 707.165 Din 0 p

	Prenos . . .	707.165 Din 00 p
	Prenos . . .	5.457 Din 50 p
d) Intab. terjatev pri mestni občini ljubljanski . . .	6.250	„ — „
e) Zadrúžna knjižica posojilnice in hranilnice v Trstu, št. 6022 pr. . . .	15	„ — „
f) Vložna knjižica Kmetske posojilnice v Ljubljani, št. 30 890 pr.	50.525	„ 57 „
g) Vlož. knjižica posojilnice v Mariboru, št. 18.817 pr.	61.250	„ — „
h) 3 kom. ogrskih Josziv srečk à 4 K	—	„ — „
i) VI. avstr. vojno posojilo	—	„ — „
j) 2 kom. 4½ % zastavnih listin občinske hranilnice v Gradcu à 10.000 K — skupaj 20.000 Ka	—	„ — „
	Skupaj . . .	123.498 „ 07 „

VIII. Pokojninski sklad.

a) Vink. 4 ⁰ / ₀ avstr. kronska renta pr.	5.425	Din — p
b) Vink. 4 ² / ₀ avstr. srebrna renta pr.	11.250	„ — „
c) Vink. 4 ² / ₀ avstr. papirna renta pr.	2.000	„ — „
č) Vložna knjižica Kmetske posojilnice v Ljubljani, štev. 19.842 pr.	201.852	„ 20 „
d) Vink. III. avstr. vojno posojilo za 20.000 K	—	„ — „
e) Vink. IV. avstr. vojno posojilo za 5.000 K	—	„ — „
f) Vink. V. avstr. vojno posojilo za 4.000 K	—	„ — „
	Skupaj . . .	220.527 „ 20 „
	Odnos . . .	1,051.190 Din 27 p

Prenos . . . 1,051.190 Din 27 p

IX. Ciril-Metodov obrambni sklad.

a) Vložna knjižica Kmetske posojilnice v Ljubljani št. 120 pr.	104.920	Din	22	p
b) Vložna knjižica Ljudske posoj. v Gorici št. 4105 pr.	500	„	—	„
c) Vlož. knjižica posojilnice v Celju št. 16.098 pr. .	350	„	—	„
c) Vlož. knjižica Jadransko-Podunavske banke, popodruž. v Kranju, št. 1710	150	„	—	„
d) Vlož. knjižica posojilnice v Mariboru št. 10579 pr.	250	„	—	„
e) Vložna knjižica zadruge Lastni dom, Celje, št. 859 pr.	250	„	—	„
f) 7 ⁰ / ₀ državno posojilo . .	5.600	„	—	„
g) Intab. terjatev pri Mestni občini ljubljanski . . .	41.722	„	43	„
Skupaj . . .				153.742 „ 65 „

X. Zapuščinski sklad Viljema Polaka.

a) Vložna knjiž. ljubljanske mestne hran. št. 958 pr.	26.500	Din	—	p
b) Vložna knjižica posojilnice v Radovljici, št. 6221 pr.	2.125	„	41	„
c) Vložna knjižica Kmetske pos. v Ljubljani št. 9146 pr.	2.273	„	50	„
c) Vlož. knjižica Kmet. pos. v Ljubljani št. 35.217 pr.	11.854	„	—	„
d) 1 kom. 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ obveznice bosensko-herceg. železn. posojila (izžrebana) v nominalni vrednosti . . .	500	„	—	„
e) 1 turška srečka št. 385.276 pr. 100 frankov po prvotni kronski vrednosti 382 K	95	„	50	„

Odnos . . . 43.348 Din 41 p

Odnos . . . 1,204.932 Din 92 p

	Prenos . . .	1,204.932 Din	92 p
	Prenos . . .	43.348 Din	41 p
f)	Intab. terjatev pri mestni občini ljubljanski . . .	7.267 „	50 „
g)	2 zadolžnici priv. avstr. zavoda za zemljiški kredit à 200 K nom. vrednosti, skupaj 400 K	— „	— „
h)	2 zadolžnici posojila za regulovanje Tise à 200 K nom. vrednosti, skupaj 400 K	— „	— „
i)	1/3 vrednosti od 2 kreditnih srečk v nom. vrednosti 400 K — 133.33	— „	— „
	Skupaj . . .	50.615 „	91 „
XI. Zapuščinski sklad Karola Kotnika.			
a)	2 kom. srečk ljublj. mesta à 10 Din nom. vrednosti skupaj	20 Din	— p
b)	1 bilet II. ruskega notr. posojila iz leta 1866, pr. 100 rublj.	— „	— „
	Skupaj . . .	20 „	— „
XII. Dr. Ivana Tavčarja sklad.			
	Vložna knjižica Kmetske posojilnice v Ljubljani, št. 539 pr.	63.308 „	69 „
XIII. Zapuščinski sklad dr. Josipa Georga.			
a)	144 kom. delnic Ljublj. kreditne banke po 150 Din v nom. vrednosti skupaj	21.600 Din	— p
b)	Vložna knjižica Kmetske posojilnice v Ljubljani št. 28.625	202.561 „	74 „
	Odnos . . .	224.161 Din	74 p
	Odnos . . .	1,318.877 Din	52 p

Prenos . . . 1,318.877 Din 52 p

Prenos . . . 224.161 Din 74 p

c) Vlož. knjižica posojilnice

v Celju, št. 20.621 pr. . 35.000 „ — „

č) Terjatev do M. Č. . . . 2.175 „ — „

d) Dragocenosti v vrednosti 2.775 „ — „

Skupaj . . . 264.111 „ 74 „

XIV. Ivana Vrhovnika sklad.

Vlož. knjižica Ljubljanske

kreditne banke, št. 714 37.580 „ — „

XV. Andreja Senekoviča sklad.

Vlož. knjižica Kmetijske

posojilnice v Ljubljani,

št. 35.251 pr. 5.144 Din 65 p

XVI. Blagajniški ostanek 42.487 „ 73 „

Skupaj . . . 1,668.201 Din 64 p

Pogled na družbeno bilanco

nas prigaranja

k marljivejšemu delovanju za

Družbo sv. C. in M.

B. Pasivna imovina.

1. Posojila in dolgovi pri denarnih zavodih . .	147.026	Din	84	p
2. Razni nepravilni računi	2.229	„	52	„
3. Pokojninski sklad	220.527	„	20	„
Skupaj . . .	369.783	Din	56	p

C.

Ako od aktivne imovine	1,668 201	Din	64	p
odštejemo pasivno imovino	369.783	„	56	„
dobimo čisto imovino dne 31. grudna 1926. l.	1,298 418	Din	08	p
Ako primerjamo čisto imovino z dne 31. grudna				
1925. l.	1,306.544	„	03	„
s čisto imovino z dne 31. grudna 1926. l. . .	1,298.418	„	08	„
vidimo, da se je čista imovina v letu 1926				
zmanjšala za	8.125	Din	95	p

Družba je imela dne 31. grudna 1925.

a) lastne imovine 1,306.544 Din 03 p

b) imovine za pokojninski

sklad 144.623 „ 78 „

Skupaj . . 1,451.167 Din 81 p

Dne 31. grudna 1926.

a) lastne imovine 1,298.418 Din 08 p

b) imovine za pokojninski

sklad 220.527 „ 20 „

Skupaj . . . 1,518.945 „ 28 „

Skupna imovina (t. j. lastna imovina

in imovina za pokojninski sklad)

se je pomnožila v letu 1926 za . . 67.777 Din 47 p

Vodstvo:

Aleksander Hudovernik l. r.,
predsednik.

Dr. Janko Kersnik l. r.,
blagajnik.

Za nadzorstvo:

Dr. Vladimir Ravnihar l. r.

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani

pokrovitelji :

A.

ki so izza dne 30. sept. 1926 do 31. okt. 1927 po § 4. družb pravil plačali po 100 Din.

986. Josipina **Škafarjeva**, Ljubljana; 987. **Štefan Speletič**, Ljubljana; 988. **Osvald Dobeč**, trgovec, Ljubljana; 989. **Rudolf Kokalj**, industr., Ljubljana; 990. **Terezija Jamnikova**, Otiški vrh; 991. **Tone Peršuh**, Slovenjgradec; 992. **Ivan Prelog**, trgovec, Ljubljana; 993. **Avgusta Vodopivčeva**, soproga vel. župana, Ljubljana; 994. **Šantjakobsko-trnovska ž. C. M. podružnica** v Ljubljani mesto venca pok. Iv. Počkarju; 995. **Leopold Zupančič**, Ljubljana; 996. **Fran Lavtižar**, mešar in pos., Ljubljana; 997. **Anica Gogola**, Ljubljana; 998. **Marija dr. Rekarjeva**, Ljubljana; 999. **Pavla Spindlerjeva**, trg. soproga, Ljubljana; 1000. **Tinica Recher-Fritscheva**, Ljubljana; 1001.—1005. **Dr. Radoslav Pipuš**, odvetnik, Maribor; 1006. **Ciril Rode**, mag. uradnik, Ljubljana; 1007. **Franja Kodelijska**, Ljubljana; 1008. **Franja Vidmarjeva**, Ljubljana; 1009. **Antonija Vrhovčeva**, Ljubljana; 1010.—1019. **Fran Medic**, tovarnar, Ljubljana, za sina Matka; 1020. **Franja Pfeiferjeva**, vdova insp. fin. kontr., Ljubljana; 1021. **Fanjka Pristovova**, Ljubljana; 1022. **Ana Potočnikova**, sod. ofic. sopr., Ljubljana; 1023.—1027. **Rodbina Hafnerjeva** in **dr. V. Rožič**, Ljubljana, ob obletnici pok. Antona Hafnerja iz Železnikov; 1028. **Ivan Vrhovnik**, župnik v p., Ljubljana.

B.

ki so plačali izza dne 30. sept. 1926 do 31. okt. 1927 za Ciril Metodov obrambni sklad po 100 Din.

2336. **I. Hozhevar**, rač. ravn. v p., Ljubljana; 2337. **Vera Presečnikova**, notarja vdova, Vransko, v počaščenje spomina pok. soproga; 2338. **Dr. Vilko Maurer**, notar, Kočevje; 2339. do 2369. **Moška in ženska šentpeterska C. M. podružnica** v Ljubljani v počaščenje pok. Ign. Šege; 2370. **Rafael Stamač**, žel. uradn., Ljubljana; 2371.—2373. **Ženska šentpeterska C. M. podružnica** v Ljubljani povodom smrti dolgoletne odbornice **Gracije Keršmančeve**; 2374. **Josipina Blumauerjeva** v Ljubljani.

Doneski podružnic leta 1926.

Tek. št.	Ime podružnice	Članarina, pokrovitelj- nine, darovi, veselice, i. t. d.		Nabi- ralniki		Obrambni sklad		Andreja Senekoviča sklad		Skupaj	
		Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p
1.	Ljubljana: šentpeterska ženska . . .	24.745	84	—	—	—	—	—	—	24.745	84
2.	Ljubljana: šentpeterska moška . . .	9.410	30	—	—	2.000	—	—	—	11.400	30
3.	Ljubljana: šentjakobska-trnovska m.	7.858	50	1 128	30	—	—	—	—	8.986	80
4.	Ptuj: m.	6 500	—	—	—	—	—	—	—	6.500	—
5.	Ptuj: ž.	6 500	—	—	—	—	—	—	—	6.500	—
6.	Sava, Javornik in Koroška Bela . .	5.892	50	—	—	—	—	—	—	5.892	50
7.	Rogaški kraj	5.882	—	—	—	—	—	—	—	5.882	—
8.	Ljubljana: šentjakobsko-trnovska ž.	5.119	—	—	—	—	—	—	—	5.119	—
9.	Celje: m.	4.047	43	—	—	—	—	—	—	4.047	43
10.	Trbovlje in okolica, m.	3.473	25	—	—	—	—	—	—	3.473	25
11.	Novo mesto: ž.	3.174	—	—	—	—	—	—	—	3.174	—
12.	Gornji grad: m. in ž.	2.710	—	—	—	—	—	—	—	2.710	—
13.	Ruše in okolica	2.000	—	—	—	—	—	400	—	2.400	—
14.	Konjice	1.993	50	—	—	—	—	304	75	2.298	25
15.	Brežice	2.263	10	—	—	—	—	—	—	2.263	10
16.	Ljubljana: Šiška, m.	1.991	—	—	—	—	—	—	—	1.991	—
17.	Ljubljana: Šiška, ž.	1.965	40	—	—	—	—	—	—	1.965	40
18.	Kranj: ž.	1.891	—	—	—	—	—	—	—	1.891	—
Odnos		97.406	82	1.128	30	2.000	—	704	75	101 239	87

Tek. št.	Ime podružnice	Članarina, pokrovitelj- nine, darovi, veselice, i. t. d.		Nabi- ralniki		Obrambni sklad		Andreja Senekoviča sklad		Skupaj	
		Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p
19.	<i>Prenos</i> . .	97.406	82	1.128	30	2.000	—	704	75	101.239	87
20.	Trbovlje in okolica: ž.	1.718	75	—	—	—	—	—	—	1.718	75
21.	Celje: ž.	1.675	82	—	—	—	—	—	—	1.675	82
22.	Slovenjgradec in okolica: m.	1.000	—	—	—	—	—	660	—	1.660	—
23.	Novo mesto: m.	1.581	50	—	—	—	—	—	—	1.581	50
24.	Ribnica na Pohorju	1.339	80	225	05	—	—	—	—	1.564	85
25.	Krško: m.	1.035	—	—	—	—	—	459	90	1.494	90
26.	Maribor: m.	1.468	—	—	—	—	—	—	—	1.468	—
27.	Dol pri Hrastniku	1.390	—	—	—	—	—	—	—	1.390	—
28.	Slovenska Bistrica	1.218	57	—	—	—	—	—	—	1.218	57
29.	Ljubljana: I. ljublj. m.	1.171	—	—	—	—	—	—	—	1.171	—
30.	Cerknica	1.164	50	—	—	—	—	—	—	1.164	50
31.	Sv. Lenart v Slov. goricah	990	—	170	—	—	—	—	—	1.160	—
32.	Ljubljana: mestna ž.	747	—	—	—	—	—	400	—	1.147	—
33.	Ribnica (Dol.) m.	1.095	—	—	—	—	—	—	—	1.095	—
34.	Grobelno: za Slivnico in Št. Vid	831	—	25	75	—	—	200	—	1.056	75
35.	Vransko	950	—	—	—	—	—	100	—	1.050	—
36.	Velike Lašče	1.047	90	—	—	—	—	—	—	1.047	90
37.	Jesenice: občina	1.045	—	—	—	—	—	—	—	1.045	—
38.	Sevnica	918	70	—	—	—	—	—	—	918	70
	Laški trg in okolica	911	50	—	—	—	—	—	—	911	50
<i>Odnos</i>		120.705	86	1.549	10	2.000	—	2.524	65	126.779	61

Tek. št.	Ime podružnice	Članarina, pokrovitelj- nine, darovi, veselice, i. t. d.		Nabi- ralniki		Obrambni sklad		Andreja Senekoviča sklad		Skupaj	
		Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p
	<i>Prenos . . .</i>	120.705	86	1.549	10	2.000	—	2.524	65	126.779	61
39.	Sv. Jurij ob Ščavnici . . .	840	—	66	—	—	—	—	—	906	—
40.	Jesenice: ž. . .	844	—	—	—	—	—	—	—	844	—
41.	Radeče in okolica . . .	808	—	—	—	—	—	—	—	808	—
42.	Brdo . . .	740	—	—	—	—	—	—	—	740	—
43.	Litija . . .	710	—	—	—	—	—	—	—	710	—
44.	Bled . . .	681	15	11	60	—	—	—	—	692	75
45.	Petrovče . . .	600	—	—	—	—	—	—	—	600	—
46.	Slovenjgradec: ž. . .	490	—	60	—	—	—	—	—	550	—
47.	Hrastnik in okolica . . .	547	—	—	—	—	—	—	—	547	—
48.	Unec . . .	512	—	—	—	—	—	—	—	512	—
49.	Črnomelj: ž. . .	500	—	—	—	—	—	—	—	500	—
50.	Hoče, Slivnica in okolica . . .	488	—	—	—	—	—	—	—	488	—
51.	Maribor in okolica ž. . .	477	—	—	—	—	—	—	—	477	—
52.	St. Rupert . . .	222	15	219	80	—	—	20	—	461	95
53.	Trebnje in okolica . . .	371	50	70	—	—	—	—	—	441	50
54.	Tržič in okolica . . .	431	—	—	—	—	—	—	—	431	—
55.	Sv. Jurij ob j. žel. . .	419	25	—	—	—	—	—	—	419	25
56.	Mokronog . . .	407	—	—	—	—	—	—	—	407	—
57.	Krško in okolica, ž. . .	319	—	—	—	—	—	—	—	319	—
58.	St. Pavel pri Preboldu, ž. . .	317	—	—	—	—	—	—	—	317	—
	<i>Odnos . . .</i>	131.429	91	1.976	50	2.000	—	2.544	65	137.951	06

Tek. št	Ime podružnice	Članarina, pokrovitelj- nine, darovi, veselice, i. t. d.		Nabi- ralniki		Obrambni sklad		Andreja Senekovića sklad		Skupaj	
		Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p
	<i>Prenos . .</i>	131.429	91	1.976	50	2.000	—	2.544	65	137.951	06
59.	Kamnik: ž.	314	—	—	—	—	—	—	—	314	—
60.	Kamnik in okolica: m.	300	—	—	—	—	—	—	—	300	—
61.	Ormoški kraj: ž.	263	75	—	—	—	—	—	—	263	75
62.	Kamnica pri Mariboru	213	—	—	—	—	—	—	—	213	—
63.	Sv. Duh na Ostrem vrhu	207	50	—	—	—	—	—	—	207	50
64.	Slatina Radenci	200	—	—	—	—	—	—	—	200	—
65.	Dravinjska za Poljane, Studenice in Makole	180	—	—	—	—	—	—	—	180	—
66.	Sv. Barbara v Hatozah in okolica	168	—	—	—	—	—	—	—	168	—
67.	Rbnica (Dol.): ž.	155	—	—	—	—	—	—	—	155	—
68.	Limbuš in okolica	151	—	—	—	—	—	—	—	151	—
69.	Kostanjevica	145	—	—	—	—	—	—	—	145	—
70.	Loški potok, Draga in Trava	140	—	—	—	—	—	—	—	140	—
71.	Zalec: ž.	100	—	—	—	—	—	—	—	100	—
72.	Šoštanj in okolica	77	—	—	—	—	—	—	—	77	—
73.	Raka in okolica	30	—	—	—	—	—	—	—	30	—
	Skupaj	134.074	16	1.976	50	2.000	—	2.544	65	140.595	31

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani:

A. Vodstvo

po volitvi na XXXVIII. veliki skupščini v Mariboru
dne 9. oktobra 1927.

1. Predsednik: Aleksander **Hudovernik**, predsednik notarski zbornici, častni član Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, izvoljen 1926.
2. Dr. Ernest **Dereani**, zdravnik v Ljubljani, 1925.
3. Fran **Jamšek**, šolski upravitelj na Bregu pri Ptuj, 1926.
4. Blagajnik: dr. Janko **Kersnik**, rav. Kmetški posojilnici za ljubljansko okolico v Ljubljani, 1927.
5. Dr. Rado **Kušej**, vseučiliški profesor v Ljubljani, 1927.
6. Avgust **Ludvik**, višji nadzornik in postajenačelnik glavnega kolodvora v Ljubljani, 1926.
7. Tajnik: ing. Janko **Mačkovšek**, mestni gradbeni svetnik v Ljubljani, 1925.
8. Ana **Podkrajškova**, zasebnica v Ljubljani, 1927.
9. Ivan **Prekoršek**, upravitelj drž. bolnice v Celju, 1925.
10. Viktor **Rohrmann**, veletrgovec v Ljubljani, 1926.
11. Namestnica predsednikova: Franja dr. **Tavčarjeva**, dvorna dama v Ljubljani, 1927.
12. Dr. Fran **Vodopivec**, veliki župan v Ljubljani, 1925.

Ožji odbor: Načelnik Hudovernik, Janko Mačkovšek, Viktor Rohrmann, dr. Janko Kersnik, Franja dr. Tavčarjeva in dr. Rado Kušej.

B. Nadzorništvo.

1. Mate **Kante**, okr. šolski nadzornik v pok. v Ljubljani.
2. Dr. Vladimir **Ravnihar**, odvetnik v Ljubljani.
3. Matija **Rode**, kontrolor Mestne hranilnice v Ljubljani.
4. Albert **Slč**, prof. v p. v Ljubljani.
5. Alojzij **Virbnik**, gimn. prof. v p. v Ljubljani.

C. Razsodništvo.

1. Mat. **Marinček**, notar v Novem mestu.
2. Dr. Karol **Koderman**, odvetnik v Mariboru.
3. Fran **Pahernik**, veleposestnik v Vuhredu.
4. Fran **Tekavčič**, odvetnik v Ljubljani.
5. Dr. Janko **Žirovnik**, odvetnik v Ljubljani.

Č. Pisarna.

Vodja: Aleksander **Hudovernik**.

Uradniki: Knjigovodja: Emanuel **Josin**,
Pisarniški tajnik: Fran **Skuli**,
Pisarica: Franja **Benedikova**.

Ljubljana, Narodni dom: uradne ure ob delavnikih
od 3.—6. popoldne.

Slovenke! Slovenci!

Iz poročil zadnje velike skupščine, iz družbene bilance in iz članka, namenjenega podružnicam Družbe sv. C. in M., izhaja neizprosni ukaz, glaseč se: Obnovite podružnice! Na njih sloni Družba; iz njih izvira njena moč. Ako propadejo podružnice, usahne Družba. Poročilo pravi, da jih deluje 73. Pred 40 leti kmalu po družbenem začetku — jih je imela Družba 64, pred 30 leti 134, pred 20 leti 155, pred 10 leti 114. Zakaj se je skrčilo število podružnic? Vzrokov je več, a poglavitni je veliki madež naše slovenske sedanjosti: narodna mlačnost. V nekak brezbrizen sen so se zazibali mnogi Slovenci, češ zdaj smo varni v narodnem oziru, ko imamo svojo državo. Da, hvala Bogu in bratom Srbom, imamo jo, a navzlic temu dejstvu slovenska narodnost ni povsod zavarovana, saj na tisoče Slovencev trpi krivice, na las podobne onim, ki so pred 1000 leti izkopale grob polabskim Slovanom. Do nas prihajajo vsak dan obupni klici, a naša narodna bramba namesto, da bi se širila in krepčala, peša. Skrajni čas je, da izgine izmed nas narodna brezbržnost. Nujna potreba je, da se obdajo naše meje z novimi podružnicami naše obrambne družbe in ožive stare. Iz novih in obnovljenih podružnic naj zažari nekdanji ogenj požrtvovalnega rodolubja. V njih naj se zopet pomalem zbirajo sredstva za narodno obrambo s pokroviteljninami (100 Din), ustanovninami (50 Din), letninami (5 Din na leto), podporninami (3 Din na leto), z večjimi darovi ob izrednih prilikah in z manjšimi, tekočimi v nabiralnike, ki naj se iznova prikažejo na dan, z veseliciami, srečolovi,

kegljanjem, razpečavanjem kolkov, razglednic, plačilnih listkov, itd. Podružnice naj bi prirejale v zimskem času predavanja, budeča narodno in državno zavest.

Obnova podružnic — bodi geslo pristašem Družbe sv. C. in M. Skoro v vsakem večjem kraju na Slovenskem se nahaja kaka narodno čuteča oseba, ki naj bi se resno poprijela obrambnega dela; po dogovoru s prijatelji naj skliče občni zbor, ki izvoli načelništvo, kar naj se naznani glavni Družbi. Ena sama oseba lahko v tem oziru dela čuda in narodno poživi vso svojo okolico.

Podružnice, vstanite, na delo hitite, da rešimo ogroženo slovensko mladino!

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani
dne 22. oktobra 1927.

O 25 letnici 1928

naj oživi

podružnica C. M.

na Polzeli,

ustanovljena leta 1903.

NAZNANILA

v „Koledarju“ Družbe sv. Cirila in Metoda

naj blagovole cenj. mnogobrojni člani Družbe uvaževati pri naročilih. Tu objavljene tvrdke so narodne in zanesljive, postrežejo točno z dobrim blagom in za nizko ceno. Ker je dohodek naznanil namenjen Družbi v korist, je želeti, da se častiti naročniki pri naročbah sklicujejo izrečno na inserat v Družbenem „Koledarju“; sklicevanje na inserat uveri p. n. uvrstitelje o uspehu inseriranja.

Slovenci in Slovenke! Kupujte pri narodnih slovenskih trgovcih, zlasti pri tistih, ki so člani Družbe sv. Cirila in Metoda. Svoji k svojim!

**Mal položi dar
domu na altar!**

Tak napis nosijo

**v žigalice
Družbe sv. Cirila in Metoda.**

Kdor jih kupuje in drugim priporoča
podpira plemenito delo, ki ga izvršuje

**že 42 let
Družba sv. Cirila in Metoda.**

Pripomnimo, da ima Družba sv. C. in
M. samo od teh vrst vžigalic dohodke.

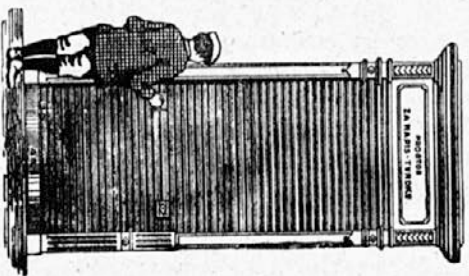
VSEBINA.

Rodoslov našega kraljevskega doma.
Kraljevine Jugoslavije barve in grb.
Koledar.
Pristojbine pošne in brzojavne.
Lestvice za kolke.

Slovenija	31
Kresovi goré	33
Postumia	43
Gregor Einspieler	45
Anton Gabron	50
Večerna pesem	58
Helena Bavdkova	58
Materino pismo	61
Naši grobovi	64
O šolstvu v Julijski Krajini	69
Podružnicam Družbe Sv. Cirila in Metoda	77

Vestnik Družbe sv. C. in M. v Ljubljani.
Inserati.

Kdor podpira
Družbo sv. C. in M.,
pomaga
neodrešenim
bratom !

Ustanovljeno leta 1879

Telefon št. 2553

Ključavništvo Avgust Martinčič Ljubljana, Rimska cesta 14

se priporoča za naročila novih valčnih zas-
torov (role) in solnčnih plahit ter za po-
pravo istih. — Stalna zaloga vseh potrebščin
za role in solnčne plahite, raznovrstnih
štedilnikov in vseh potrebščin za stavbe. —
Izvršuje vsa ključavničarska dela in popra-
vila. — Avtoogeno varenje. —

Točna postrežba!

Zmerne cene!

Prinorčano „Kolinsko cikorijo“!

Izvrsten domač izdelek.

TEODOR KUNC

damska konfekcija

LJUBLJANA, MESTNI TRG ŠTEV. 14

(Pod trančo 2)

Zaloga izgotovljenih kostumov, toalet in bluz
ter kožuhovine, modnega blaga, svil itd.

Izdelujejo se po meri angleški
kostumi, plašči, francoske
toalete in bluze ter vsa
v to stroko spa-
dajoča dela

„HELIOS“

FOTO ATELJE

Umetniški
zavod priporoča
plastične fotografije
od razglednice
do naravne
velikosti

Izdelujejo se tudi razni filmski kine-
matografski posnetki, kakor n. pr.
razvoj otroškega življenja, naravni
in reklamni filmi i. t. d.

FOTOGRAF

Veličan Bešter

Ljubljana, Aleksandrova cesta 5.

Telefon 2524.

Medić - Zankl,

tvornice olja, firneža,
lakov in barv

družo z o. z.

CENTRALA V LJUBLJANI

TOVARNE: LJUBLJANA — MEDVODE

Podružnice in skladišča: Maribor, Novi Sad

Lastni domači proizvodi:

lanenega in kokosovega olja, firneža,
vseh vrst lakov, emajlno lakastih,
oljnatih kakor tudi prstenih in
kemičnih barv, steklar-
skega kita itd. marke

„MERAKL“

Prvovrstne kakovosti.

Točna in solidna postrežba.

Modna in športna trgovina

P. MAGDIČ

V LJUBLJANI

— NASPROTI GLAVNE POŠTE. —

TELEFON ŠT. 2438

ČEK. URAD ŠT. 10.790

Priporočila za gospode :

KLOBUKE,
PERILO,
KRAVATE,
NARAMNICE,
NOGAVICE,
PLETENE TELOVNIKE
(PULOVER)
DEŽNE PLAŠČE,
DEŽNIKE I. T. D. '

KAKOR TUDI VSE POTREB-
ŠČINE ZA TURISTIKO
= IN TELOVADBO =

Priporočila za dame :

PLAŠČE,
KOSTUME,
OBLEKE,
BLUZE,
ČEPICE,
ŠPORTNE KLOBUKE,
NOGAVICE,
ROKAVICE
IN VSE MODERNE
NAKITNE PREDMETE.

NARODNE ZASTAVE, TRAKOVE, ZNAKE ITD.

NAJVEČJA IZBIRA ANGLEŠKEGA VOLNENEGA IN
PERILNEGA BLAGA, SVILE, BARŽUNA ITD.
ZA DAMSKE OBLEKE IN PLAŠČE.

— — —

»VEDNO ZADNJE NOVOSTI.«

Učiteljska tiskarna

V LJUBLJANI

je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarniška dela od najprostejšega do najmodernejšega.

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. Ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. Brošure in knjige v malih in tudi največjih nakladah. Časopise, revije in mladinske liste.

Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov.

Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne in srednje šole. Risanke, dnevniki in beležnice.

Zvezki za okroglo pismo št. 1, 2 in 3.

UČITELJSKA KNJIGARNA

prodaja slovenske znanstvene, strokovne, leposlovne, pripovedne in mladinske knjige; dalje knjige za osnovne šole, srednje in obrtne šole; zaloga vsakovrstnega papirja, pisalnih, risalnih in šolskih potrebščin in učil; razglednice, umetne in pokrajinske v veliki izbiri.

ZAHTEVAJTE CENIKE!

Ustanovljena leta 1881

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

== v Ljubljani ==

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Sprejema hranilne vloge v tekočem
računu

Čekovni promet

Eskont in inkaso menic

Stanje vlog nad Din 150 milijonov.

SOLIDNE CENE in DOBRO BLAGO

Vam nudi

modna trgovina P. ŠTERK naslednik

Miloš Karničnik
LJUBLJANA, STARI TRG 18

Velika izbira voln. pletenin, modernih
damskih oblek, bluz, damskega in
moškega perila, rokavic, nogavic, do-
kolenic, čepic, kravat, damskih torbic,
listnic, dežnikov, palic i. t. d.

Tovarniška zaloga

svetovnoznanih šivalnih strojev znamke »Gritzner«,
»Adler« za rodbinsko, obrtno in industrijsko rabo. — Kolesa
znamke »Gritzner«. — Nedosegljivi **švicarski pletilni stroji**
»Dubied« z auto-vzorčnim aparatom (za delanje
raznih vzorcev) in aparatom za
šest barv. — Pisalni stroji
»Urania«, »Perkeo« ki so
triumf današnje tehnike.

Vse posamezne dele za toza-
devne stroje in kolesa, ter igle,
olje, pneumatika itd. le pri

Josip Petelinc

Ljubljana

Sv. Petra nasip, št. 7

ob vodi.

Obročna odplačila

Poduk vezenja brezplačen.

Zbirališče rodoljubov!

Peter Stepič

restavracija

in veletrgovina z vinom

Šiška pri Ljubljani.

Zbirališče rodoljubov!

Tovarniška zaloga stavbenega materiala

F. P. VIDIC & KOMP.

Ljubljana, Prešernova ulica šte. 3

Telefon šte. 2027 — Pošt. hran. računu šte. 11.086

Najboljše peči sedanosti:

GLINASTE PEČI modernih oblik in modelov v raznih barvah — Kmečke peči — Štedilniki — Bele email ploščice za obložitev sten

Zarezani strešniki — Bobrovi strešniki — Strešna lepenka
Šamotna opeka, ognjevarna — Šamotna moka in specialne plošče za pekovske peči

Šamotne ali mozaik plošče za tlakovanje cerkva, hodnikov in cementne plošče.

Kamenitaste cevi — Cementne cevi — Prvovrstni Portland-cement itd.

Tvornica pečatnih

znamk, šampiljk

**Klišeji - Šablone - Plombne klešče - Vzvodne
tiskalnice - Štance - Modeli za predtiskanje
perila - Numeratorji - Gozdna kladiva i. t. d.**

ANTON ČERNE, graveur
LJUBLJANA, Dvorni trg 1.

Mariborska tiskarna

== **MARIBOR** ==

LITOGRAFIJA

knjigoveznica * založništvo

Plakaterski in reklamni zavod.

Izdeluje zlasti plakate, delnice, etikete itd.

Glej plakat Ljubljanskega velesejma!

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

5%

vloge na tekoči račun po dogovoru tudi višje, brez odbitka rentnega in invalidskega davka, katera plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nevzdignjene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsako leto — to je dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglašati radi tega pri hranilnici.

Z dnem 30. junija 1927 je bilo stanje hranilnih vlog na knjižicah in tekoči račun nad
24 milijonov Din.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam
nad 8 milijonov Din.

Ščitite svojo eksistenco s pomočjo
zavarovalnic. Varno zaslombo v tem
oziru Vam daje zavarovalna banka

„SLAVIJA“

ki zavaruje proti požarni škodi,
vlomu, avtomobilskim in vsem drugim
nesrečam, jamstvenim škodam itd.
in zagotovi kapital, ki se izplača
ob gotovi starosti ali ob smrti.
Jugoslovanska zavarovalna banka
„Slavija“ je v zvezi s češko banko
„Slavijo“ v Pragi. Generalno ravna-
teljstvo je v Ljubljani. Podružnice:
Beograd, Zagreb, Ljubljana, Sara-
jevo, Novi Sad, Split, Osijek, ekspoz-
iture v Skoplju, Vel. Bečkereku,
Cetinju, Mariboru.

LESKOVIC & MEDEN

TRGOVINA S SPECE-
RIJSKIM BLAGOM NA
DROBNO IN DEBELO

LJUBLJANA-JURČIČEV TRG 1

Veležganjarna

M. ROSNER & Co. nasl.

Viktor Meden

v Ljubljani

kupuje slive in drugo sadje za žganjekuho

Izdeluje po ugodnih cenah najboljše likerje:

**pelinkovec, planinec grenčica, vanille, rum,
konjak medicinal, brinjevec, janeževce,
slivovko, sadjevec, tropinovec.**

Manufakturna trgovina
FRANJO MAJER
Maribor
na Glavnem trgu
se priporoča

Knjigarna
L. Schwentner

Ljubljana
Prešernova ulica 3.

ZALOGA STEKLA

porcelana, zrcal, svetilk,
raznih okvirov, šip itd. Stavbinsko in
umetno steklarstvo.

AVGUST AGNOLA
LJUBLJANA, DUNAJSKA C.10

Telefon šte. 2016

Ustanovljena 1 1889.

Poštni ček 10.533

Mestna hranilnica ljubljanska

(Gradska štedionica)

Ljubljana, Prešernova ulica

Stanje
vložnega denarja
nad 300 milijonov Din.

Stanje
vložnega denarja
nad 1200 milijonov kron

Sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi
na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu
obrestovanju.

Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni
odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

*

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi teko-
čega računa, je večje kot kjerkoli drugod,
ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega
premoženja še mesto Ljubljana z vsem
premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi
tega nalagajo pri njej sodišča denar nedo-
letnih, župnijski uradi cerkveni in občine
/ / / občinski denar.

*

*

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke
največ v naši hranilnici, ker je denar tu po-
polnoma varen.

Gričar & Mejač

**Največja zaloga izgo-
tavljenih oblek za
gospode, gospe in
dečke**

Ljubljana, Šelenburgova ul. 3

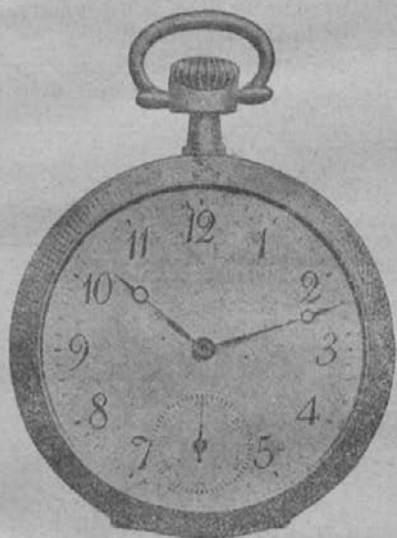
HRVATSKA ESKOMPTNA BANKA

Podružnica Maribor

CENTRALA ZAGREB

Izvršuje vsa v bančno stroko spadajoča
opravila kar najkulantneje.

Telefon števil. 101 in 151.

Franjo Bureš

urar, zlatinar in očalar
v Mariboru, Vetrinjska ulica 26
nasproti Jurčičeve ulice.

Urar južne železnice in
zapriseženi sodnijski
izvedenec.

V zalogi ima najboljše precizijske
ure Schaffhausen, Omega, Zenth,
Eterna, Doxa itd. Ure za pisarne,
kuhinje, kukavice in hudilke vseh
vrst. Očala, toplomere, tehtnice
za vino, mošt, mleko. Popravila
točno in po ceni z jamstvom. Ku-
puje briljante, staro zlato, srebro
po najvišji dnevni ceni.

J. N. ŠOŠTARIČ

Maribor, Aleksandrova cesta št. 13.

Telefon števil. 222 — Pošt. ček. rač. 12.565.

trgovina z modnim, manufakturnim,
suknenim in platnenim blagom. pe-
rilom, konfekcijo in pleteninami.

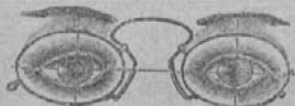
Na debelo in drobno.

Ag. učitelji dobijo lahko blago na obroke.

**Dežne
plašče,
klobuke,
čevlje,
moško
in žensko
perilo,
dežnike
i. t. d.**

priporoča najsolidneje

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2

**Bogato zalogo ščipalnikov,
očal, daljnogledov,
toplomerov in barometrov
itd. priporoča**

**Fr. P. Zajec, optik in urar
Ljubljana, Stari trg št. 9.**

**Velika zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Vsa popravila se
izvršujejo v moji moderno opremljeni delavnici po najnižjih cenah.
Postrežba točna in solidna! Ceni! brezplačno!**

Gaspari & Faninger

MARIBOR

tovarna trikotaže in perila

Tovarna: Ruška cesta števil. 45

Zaloge in pisarna:

Aleksandrova cesta števil. 48

Tovarna vinskega kisa d. z o. z.

„VINOCET“
LJUBLJANA

nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis
iz pristnega vina. — Zahtevajte ponudbo!
Tehnično in higijenično najmodernejše
urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna:

Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.

DROGERIJA

„ADRIJA“

PARFUMERIJA — FOTOMANUFAKTURA

Vse toaletne in fotografske potrebščine.
Kemikalije za obrtnike in kmetovalce.

LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA ULICA 1.

Mr. Ph. S. Borčič
preje B. Čvančara

Priporočava bogato zalogo železninskih predmetov kakor okovje za stavbe, pohištvo, kuhinjsko orodje, orodje za vse stroke, nosilke, železniške šine kakor tudi portland cement

po najnižjih dnevnih cenah

Zalta & Žilič

trgovina železnine

LJUBLJANA, Dunajska cesta 11.

JOSIP OLUP

U gostilni „Pod Trančo“ se točijo
pristna dolenjska in štajerska vina.

Priporoča tudi svojo trgovino z manufakturnim blagom in moškimi oblekami domačega izdelka. Po najnižjih cenah.

Ljubljana, Stari trg 1 in 2.

L. MIKUŠ

izdelovatelj dežnikov, solnčnikov, zaloga
sprehajalnih palic.

Mestni trg
št. 15

LJUBLJANA

Mestni trg
št. 15

Na drobno!

Na debelo!

Popravila točno in solidno

Zmerne cene.

FRAN ŠKAFAR

Stavbeno in pohištveno
mizarstvo s parno silo

ZALOGA POHIŠTVA

LJUBLJANA

Rimska cesta šte. 16

ANTON BAJEC

TRGOVINA
S CVETLICAMI, ŠOPKI,
VENCİ IN TRAKOVI Z.
NAPISI

LJUBLJANA

POD TRANČO

**Pri nakupu različnega oblačilnega
blaga se blagovolite poslužiti
veletrgovine**

**A. E. SKABERNÈ
LJUBLJANA**

Kr. dvorni

dobavitelji

V. Bizjak & drug

Rogaška Slatina

Keksi
Prepečenci
Vaseljni
Oblati
Biskviti

Rogaška Slatina

Vrelec: Tempel.

Najboljša namizna voda, najbogatejša na ogljikovi kislini. Pospešuje prebavljanje in presnavljanje.

Vrelec: Styria.

Zdravilna voda proti kroničnemu katarju želodca in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku. Proti boleznim jeter in ledvic, sladkorna bolezen.

Vrelec: Donat.

Najmočnejši vrelec svoje vrste, posebno dobro sredstvo proti črevesnemu katarju, žolčnemu kamenu, sladkorni bolezni, debelosti, putiki, hemeroidom itd.

Rogaška slatina

je najbolj priljubljena in se v obče največ zahteva. To pa radi tega, ker je izmed vseh alkalično-solninskih rudninskokislih slatin najbogatejša na zdravilnih sestavinah. — Ta slatina je najokusnejša krepčilna in oživljajoča pijača; obenem pa tudi najboljše sredstvo, s katerim se obvaruje v mrzličnih krajih mrzlice

Rogaška slatina

je najboljše namizna in zdravilna mineralna voda, katera nima nikdar slabegu okusa ali duha.

Zdravilišče Rogaška Slatina

Postaja Grobelno na Južni železnici in od tam po lokalni železnici v Rogaško Slatino.

Zdravilišče, kjer se pijejo 3 vrste najboljših zdravilnih vod (Tempel, Styria, Donat).

VRELEC „TEMPEL“.

Najboljša namizna voda, najbogatejša na raznih zdravilnih sestavinah. Pospešuje prebavljanje in presnavljanje.

VRELEC „STYRIA“.

Zdravilna voda proti kroničnemu katarju želodca in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku, boleznim jeter in ledvic, sladkorni bolezni.

VRELEC „DONAT“.

Najmočnejši vrelec svoje vrste, posebno dobro sredstvo proti črevesnemu katarju, žolčnemu kamenu, sladkorni bolezni, debelosti, hemeroidom, putiki i. t. d.

Rogaška Slatina je najmodernejše in največje zdravilišče v celi Jugoslaviji. Hydroterapija, elektroterapija in inhalatorij, gimnastika za zdravljenje, kopeli z ogljikovo kislino, slane, smrečne, parne, zračne, solnčne kopeli in kopeli z vročim zrakom. Zdravljenje z mlekom in sirotko. Dietetska restavracija. — Lastni vodovod za pitno vodo. 228 m nad morjem ležeče. **Stalni poštni brzojavni in telefon. urad.** Velika zdraviliška dvorana, čitalnica, lepe jedilnice, dobre restavracije, kavarne, slaščičarne, terase, sprehajališča, vojaška godba. Radio. Pogoste priredbe plesov, umetniških in navadnih koncertov, tombole. Izposojevalna knjižnica, lepi parki i. t. d. Živahen poštni in vozni promet. Avtomobili in vozovi stoje gostom na razpolago. **Sezona od 1. maja do 1. oktobra,**

Ravnateljstvo drž. zdravilišča Rogaška Slatina.

V E L E T R G O V I N A

Na veliko / / /

/ / / Na malo

Galanterija / trikotaža / volna za pletenje,
velika izbira nogavic / / / raznih modnih,
/ / toaletnih in kozmetičnih potrebščin / /
Kompletne potrebščine za krojače, šivilje,
/ čevljarje in tapetnike pri tврdki /

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

blizu Prešernovega spomenika

Cene solidne

Točna postrežba

TISKARNA * KNJIGOVEZNICA
izdelovalnica gumijastih šampiljk

BRATA RODÉ & MARTINCIC
Celje, Razlagova ulica 12

Telef. interurb, 138

Brzjav: Rodé, Celje

izvršuje
vsa v to stroko
spadajoča dela točno, lično in
po konkurenčnih
cenah

Zaloga raznovrstnih uradnih tiskovin

VELETRGOVINA
RAZGLEDNIC IN PAPIRJA
NA DROBNO IN DEBELO. VSE PO-
TREBŠČINE ZA ŠOLO IN URADE.
NAJVEČJA IZBIRA FINEGA GALAN-
TERIJSKEGA BLAGA, PRIMERNEGA
ZA GOD, POROČNA IN DRUGA
===== DARILA. =====

M. TIČAR
===== LJUBLJANA =====
SV. PETRA CESTA ŠT. 26.
ŠELENBURGOVA ULICA 1.
(PODRUŽNICA).

JOSIP RAVNIKAR

LJUBLJANA

Dalmatinova ulica šte. 13

Manufaktura na debelo!

Zaloga
stekla, porcelana in
== svetilk ==

Fran Kollmann

Ljubljana, Mestni trg
priporoča

bogato zalogo vseh v svojo
stroko spadajočih predmetov.

Osobito priporoča slav. ob-
činstvu v nakup
valjčke za svetiljke
v korist Družbi sv. Cirila in Metoda.

Cenovniki na razpolago.

T v r d k a

IVAN PERDAN

v Ljubljani

— Glavni založnik —

Ciril-Metodovih vžigalic in Ciril-Metodovega čaja v zavitkih. Najnižja cena in točna postrežba.

V zalogi vedno:

**najfinejše namizno
olje, kava, riž, čaj,
milo, žganje, kakor
tudi vse drugo špe-
cerijsko blago na
drobno in debelo po
najnižjih cenah.**

Tovarna zamaškov

Najso-
lidnejša in
najcenejša postrežba!
Električni obrat. Direktni uvoz
probkovine iz Španije in
Portugalske. Zahte-
vajte vzorce!

Jelačin & Ko. - Ljubljana

Anton Leben, nožar

Ljubljana, Stari trg šte. 15

priporoča brusarnico in popravljalnico.

Električni obrat.

Velika zaloga storjene obleke za gospode in dečke

LJUBLJANA Mar. Čik nasl. M. Polach Mestni trg 9

priporoča svojo veliko izbiro storjenih oblek, pelerin,
čepic, vsakovrstnega perila za gospode in dečke od 2 let naprej.

Najstarejša domača tvrdka. Najnižje cene!

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 1.

Delniška glavnica in rezerve: Din 60,000.000

OBREŠTUJE vloge na tekočem računu in na knjižice najugodnejše. — KUPUJE in prodaja devize, valute in efekte vseh vrst. — ESKONTUJE in vnovčuje menice in devize na tu- in inozemska mesta. — SPREJEMA vsa borzna naročila na tu- in inozemske borze in jih izvršuje najugodnejše. —

DAJE vsakovrstne predjume na blago, efekte itd. — DOVOLJUJE vsakovrstne kredite pod najugodnejšimi pogoji. — PRODAJA srečk razredne loterije. — DAJE informacije v vseh v bančno stroko spadajočih zadevah.

Brzjavni naslov: Banka, Ljubljana.

Telefon šte. 2861, 2413, 2502, 2503.

Račun ček. urada v Ljubljani šte. 10.509.

Podružnice:

Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj,
Maribor, Metković, Novisad, Novo
mesto, Ptuj, Rakek, Sarajevo,
Slovenigradec, Split, Trst.

Delniška družba pivovarne „Union“

Ljubljana

Pivovarna in sladarna.
Tovarna za špirit in kvas
v Ljubljani I.
pošt. pred. 45.

Podružna pivovarna
(pr. T. GÖTZ)
v Mariboru.

Priporoča svoje izborne izdelke i. s.:

Svetlo in črno eksportno pivo

v sodih in steklenicah.

Pekovski kvas.

(Drože.)

Čisto rafin. špirit.

TELEFONI: Ljubljana 3210, 3211
Maribor 23

BRZOJAVI: Pivovarna Union Ljubljana
Maribor

Umetna knjigoveznica Ivan Jakopič,

Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 13

se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje
vsakovrstnih knjigoveških del.

Izvirne platnice za slovenske knjige vedno v zalogi. Tiskanje trakov in družtenih znakov s krasnimi modernimi črkami. — Postrežba točna, delo solidno.

Manufakturno blago

vseh kakovosti kakor tudi perilo ter odeje
za postelje lastnega izdelka, se dobi vedno
v trgovini

Karol Jančič

Maribor — Aleksandrova cesta šte. 11

JOSIP SULIČ

čevljarški mojster

== MARIBOR ==

Aleksandrova cesta šte. 30

Na drobno

== Manufakturna trgovina ==

Franc Dobovičnik

Celje, Gosposka ulica št. 15

priporoča svojo bogato in krasno sortirano zalogo
vseh v manufakturno stroko spadajočih vrst blaga.

Krojači in šivilje imajo poseben popust.

Za trgovce poseben engros oddelek.

Na debelo

Južno-štajerska hranilnica Celje

v lastni hiši, Cankarjeva ulica 11
nasproti pošte.

———— Ustanovljena leta 1889 ————

Sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8.
do 12. ure in jih obrestuje po kolikor mogoče
najvišji obrestni meri Rentni davek plačuje
hranilnica sama.

Za varnost vlog jamčijo okraji: Gornji grad,
Sevnica, Šmarje pri Jelšah, Šoštanj, Vransko
in rezervni zaklad. Hipotekarna posojila in
vsakovrstni drugi krediti pod ugodnimi pogoji.
Poštne položnice na razpolago.

NARODNA TISKARNA

I Z V R Š U J E
VSA TISKARSKA
DELA — KUPČIJ-
SKE TISKOVINE -
Č A S O P I S E
KNJIGE, URADNE
TISKOVINE - KU-
VERTE, VIZITNICE,
/ POSMRTNICE /
TISKOVINE ZA
HRANILNICE IN
POSOJILNICE ITD.

TELEFON 2304

V LASTNI HIŠI

L J U B L J A N A
KNAFLOVA ULICA ŠTEV. 5

PRISTNO ANGLEŠKO IN ČEŠKO BLAGO
KUPITE SAMO V MANUFAKTURNI IN MODNI TRGOVINI

MILOŠ PŠENIČNIK, CELJE
SV. PETRA CESTA ŠTEV. 5.

Priporoča se trdka

FRANC MASTEK

Maribor, Glavni trg šte. 16

*Najcenejši nakup vsakovrstnega sukna, svilenih
robcev in vseh drugih vrst manufakture.*

IVAN KRAVOS

Konjske opreme za lahko in težko vožnjo, kakor potrebščine za konje, brzde, biči, svetiljke za kočije itd. Obnošene opreme in sedla. Ovratniki, vrvice in nagobčniki za pse.

Razni kovčegi, torbice, listnice, oenarnice, dokolenice iz usnja itd.

Gonilni jermeni v vseh širinah iz prima-usnja, kakor tudi šivalni in vezalni jermeni.

Telefon št. v 207

MARIBOR

Telefon šte. 207

Trgovina: Aleksandrova c. št. 13.

Delavnica: Slomškov trg šte. 6

Novourejeno restavracijo **Narodni dom Maribor**

priporoča restavrater **Oset Andrej** Telefon številka 88,

Zbirališče vseh Slovanov! Vse vrste časopisi! Različni klubi, sobe za seje in shode

Na vrtu novo kegljišče in veranda. — V podzemeljskih prostorih »Štajerska klet« in kegljišče

Izborna vina in pivo.

Prvovrstni prigrizki.

Trgovina z železnino

PINTER & LENARD

MARIBOR

ALEKSANDROVA CESTA 32.34

**Bogata zaloga
železnih nosilcev,
paličnega železa,
obročja za sode,
žlicnikov. - - žlice,
- poljedelskega -
orodja, orodja za
kovače, - mizarje,
i. t. d., kovanja za
stavbe in mobilije
štedilnikov, peči,
kuhinjske posode
in vseh v to stroko
spadajočih stvari**

: Telefon :

2 8 2

**Brzjavni
naslov:
Pinter,
Maribor**

Velika izbira planinskih potrebščin

Na debelo

Na drobno

CELJSKA POSOJILNICA D. D.

Stanje hranilnih vlog

čez Din 60,000.000.—

Stanje glavnice in rezerv

čez Din 8,000.000.—

V lastni palači - Narodni dom

.....
**Sprejema hranilne vloge na
hranilne knjižice in tekoči
račun ter jih izplačuje točno
in nudi za nje najboljše obre-
stovanje in največjo varnost.**

**Izvršuje vse denarne,
kreditne in posojilne
posle, kupuje in pro-
daja devize in valute.**
.....

**Podružnici v Mariboru in Šoštanju.
Hmeljarna v Šoštanju.**

KAVARNA IN
RESTAVRACIJA

Z*V*E*Z*D*A

L J U B L J A N A

Prevzel sem kavarno in restavracijo »Zvezdo«, jo popolnoma prezidal in obnovil ter najmoderneje opremil, da se lahko meri z / najlepšimi velikomestnimi kavarnami. /

P o s k r b e l sem za prvovrstno kavo, za okrepčila vseh vrst, za okusna jedila, prigrizke in izborna pijačo.

Na razpolago so vsi domači listi, časopisi in revije, kakor tudi vsi večji politični, leposlovni in ilustrovani slovanski, francoski, italijanski in nemški listi.

Postrežba najboljša in najtočnejša.

»ZVEZDA«, kavarna in restavracija je zbira- / lišče vseh narodno zavednih krogov! /

Za mnogobrojen poset se priporoča

F R A N K R A P E Š,

KAVARNAR in
RESTAVRATER

Engelbert Franchetti

Ljubljana, Dunajska cesta št. 20

nasproti kavarne »Evrope«

priporoča svoje največje in povsem higienično urejeno
brivnico.

Za dobro in točno postrežbo je vsestransko preskrbljeno.

Posojilnica v Mariboru

v lastni hiši, v Narodnem domu.

Telef. št. 108.

Žirokonto pri Narodni banki SHS.

Pošt. ček. urad v Ljubljani rač. št. 10502., v Zagrebu 39087.

Obrestuje vloge na knjižice in v tekočem računu po

6%

z dnevno razpolago, po 8% proti odpovedi na 3 mesece.

Daje posojila na zemljišča in osebno poroštvo.

**Eskomptuje menice in otvarja tekoče račune
za trgovce, obrtnike in podjetja.**

Stanje vlog nad 70 milijonov dinarjev

Rezervni zaklad

nad dva milijona Din.

Ustanovljena 1. 1882.

**Posojilnica je najstarejši slovenski denarni zavod
v Mariboru.**

Datum pošnega pečata.

P. n.

Družba sv. Cirila in Metoda se usoja poslati
V. B. izvod

koledarja za leto 1928

s prošnjo, da ga blagovolite sprejeti in porabiti
priloženo položnico.

Cena koledarja je 15 Din.

Preplačila se hvaležno sprejemajo.

Kdor bi ne hotel obdržati koledarja, naj ga
izvoli **v teku 8 dni** vrniti v istem zavoju s pri-
pomnjo: Nazaj! Ne sprejemem!

Takih vrnitev ne želi, marveč se nadeja pri-
jaznega sprejema in plačila

vodstvo.

